

naša luč

1978

8

knjige

Karel Mauser

ZEMLJA SEM IN VEČNOST

Buenos Aires 1978

Karla Mauserja poznamo po njegovih pripovedih: v tridesetih letih izgnanstva je napisal 27 knjig po-vesti, črtic in romanov, med njimi kot najboljšo *Ljudje pod bičem*. Le poredkoma se je oglašal s pesmimi.

Eno leto po njegovi smrti (umrl je 21. januarja 1977 v Clevelandu, ZDA) je izdala *Slovenska kulturna akcija* v Buenos Airesu zbirko njegovih pesmi.

Dr. Tine Debeljak, ki je zbirko uredil, je napisal misli o najglobljem dnu Mauserjeve pesniške osebnosti: „Vsak predmet zemlje — kot doživetje ali kot predmet sam zase — ga pripelje skozi dušo v stik z Absolutnim... Njegov nazor: človek je iz prsti in duha. Od vekomaj je bil v mislih Stvarniku in vekomaj bo živel v Njem. On mu je vdahnil Besedo in njemu določil človeško ‚majhnost‘, vlogo ‚šipka ob shojeni poti‘. Notranje je povezan z vsemi, ki so kdaj živel ali ki bodo: identitira se z Adamom in njegovim intimnim sožitjem z vso naravo, kot jo je on videl prvega dne in kot jo mi vidimo vsako jutro, nanovo porojeno. Živali, rože, trave... vse se ti pokaže v novi luči... v ljubezni vesoljnega bratstva zemlje in večnosti... tudi smrt je samo roža med rožami, perunika...“

Naj navedemo nekaj verzov iz zbirke:

*ZEMLJA SEM,
cvetim z zemljo,
brstim z brsti,
v moji krvi je prihod ptičev
in živost gnezd,
premikanje ločja na jezeru,
zrcaljenje neba v vodi,*

*zeleno spreminjanje trave
in krhki duh prsti.*

*DUH v meni
je kakor oblaček,
igra se semenom
in z mesečino.*

*VEČER NA GORI
OGENJ je že ugasnil,
samo žerjavica tli.*

*VSI smo tihi postali,
dlan se oklepa dlaní.*

*V dolgo, leseno korito
voda srebrno zveni.*

*ZIMSKA
V BELI TIŠINI
bel obraz,
v molku bedita
večnost in čas.*

*V beli tišini
nobene gazi,
čas je ugasnil,
le večnost bedi.*

SLIKANICE V OBLIKI „PRAVE“ KNJIGE

(za otroke od 4. in 5. leta naprej)

Mitgutsch Ali: PRI NAS NA VASI. Ljubljana, DZS 1973.

MOJCA POKRACULJA. Ljubljana, MK 1976.

O TREH GRAHIH. Slovenska ljudska pravljica. Ljubljana, MK 1972.

O POVODNEM MOŽU. Slovenska ljudska pravljica. Ljubljana, MK 1972.

PASTIRČEK. Slovenska ljudska pravljica. Ljubljana, MK 1972.

Pavček Tone: MOKEDAJ. Ljubljana, MK 1976.

Pečjak Vid: POBegli ROBOT. Ljubljana, MK 1974.

Peroci Ela: MOJ DEŽNIK JE LAHKO BALON. Ljubljana, MK 1975.

Peroci Ela: MUCA COPATARICA. Ljubljana, MK 1975.

Peroci Ela: MODRI ZAJEC. Ljubljana, MK 1975.

Peroci Ela: LALALA. Ljubljana, MK 1975.

revije časopisi

MEDDOBJE

Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. Izhaja štirikrat na leto. Naročnina 23 ZDA-dolarjev.

Slovenska kulturna akcija (SKA) v Buenos Airesu izdaja že 16. leto splošnokulturno revijo MEDDOBJE; že to dejstvo samo je zrelostno spričevalo slovenskih ideoloških izseljencev po zadnji vojni.

Pregled kazala nam pokaže notranjo strukturo revije: *uvodnik, poezija in proza, razprave, kritike in presoje, prevodi, sporočila, srečanja, pogledi, zapisi, kronika, umetniška priloga*. Čeprav ni v vsaki številki vseh teh rubrik, nam vendarle že te razodeneje bogastvo dostopov do resnice in lepote. Prebiranje revije pa nas prepriča o visoki tako umetniški kot znanstveni ravni prispevkov. Le pristna ljubezen do slovenstva lahko še po več kot tridesetih letih bivanja v tujini ohranja v teh naših znanstvenikih tako močno zanimanje za slovenske probleme, kot ga srečujemo v MEDDOBJU.

V zadnjih petih številkah sodeluje 22 avtorjev iz sledečih dežel: Argentina (9), Avstralija (1), Avstrija (3), Indija (1), Italija (1), Japonska (1), Kanada (1), ZDA (5). Paleta dežel je izredno pestra, škoda pa je, da ne sodeluje več avtorjev. Najbrž bo v prihodnosti glavni problem (poleg finančnega

Slika na naslovni strani:

Sv. Jakob nad Medvodami.

naša luč

1978 8

mesečnik
za slovence
na tujem

leto 27
oktober 1978

Ureja uredniški odbor.
Odgovorni urednik:
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba
sv. Mohorja v Celovcu.
Tisk: Tiskarna Družbe
sv. Mohorja v Celovcu.
Izhaja vsak mesec razen
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	4,5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fran.
Francija	40 fr. fran.
Italija	6900 lir
Švica	18 šv. fran.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	38 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	9 kan. dol.
USA	8 am. dol.

Razlika v cenah je pogojena zaradi neenakih poštlin v posameznih državah in različnih deviznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo poverjeniki in uprava „Naše luč“.

Uredništvo in uprava:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt,
Austria.
Printed in Austria

na prvi strani

Cerkev ima spet papeža. Kot je čuti iz odmevov v svetu, je prevzel Petrovo dediščino pravi mož. (Več o tem na straneh 6 do 8.)

Na Trgu sv. Petra v Rimu se je zbralo 3. septembra k maši, ki jo je opravil novi papež ob začetku svoje službe, več kot dvesto tisoč ljudi, med njimi zastopstva 131 držav (pet državnih predsednikov, dva kralja, šest predsednikov vlad, deset zunanjih ministrov). Enajst televizijskih kamer je prek Evrovizije in satelitov prenašalo slovesnost na vseh pet celin. Računajo, da je gledala televizijski prenos vsaj ena milijarda ljudi. (Jugoslovanska TV dogodka ni prenašala, kar je spričo dejstva, da živi v Jugoslaviji več kot 80 % deklariranih vernikov, nerazumljivo.)

Papež je med mašo povedal: „Vse ljudi imam za brate in jih imam rad, saj so otroci istega nebeškega Očeta in moji bratje v Kristusu.“

Ko so se začeli na Poljskem v lanski pozni jeseni razgovori med Cerkvijo in državo, je marsikdo menil, da se je poljska Cerkev odpovedala svoji vlogi narodne vesti in postala pomožni državni organ. A temu ni tako. Cerkev slej ko prej od vlade odločno zahteva svoje pravice.

Poljska Cerkev poudarja, da ima opraviti s celim človekom, ne le z molilcem ali prejemnikom zakramentov. Zato se mora, ne da bi se hotela vmešavati v politiko, ukvarjati z družbenimi, znanstvenimi in kulturnimi razmerami. Potisnjena sicer na rob javnega dogajanja se ima kljub temu za bojevno liberalizacije, enakopravnosti in pluralizma, torej proti sleherni umetni enoličnosti.

Konkretna zahteva poljske Cerkve so: pogodbeno priznani javno-pravni stalež zanje (da ne bo izravnan z raznimi društvi vrtičkarjev) in „nadaljnji prostor družbene svobode“, predvsem svoboda združevanja, objavljanja in tiska (z drugimi besedami: pravica ustanavljanja krščanskih društev in mladinskih organizacij ter pravica do katoliškega tiska in neomejenega katoliškega založništva).

Kardinal Wyszyński je zadnje čase ponovno nastopil proti zoženemu, precejšenemu in nepopolnemu prikazovanju narodne kulture in zgodovine v javnih šolah in proti težnji, vse, kar ni na liniji, takoj obsoditi kot protisocialistično in protidržavno.

Predsednik ZR Nemčije Walter Schell je imel konec avgusta začetni govor na 16. svetovnem modroslovnem kongresu v Düsseldorfu. V njem se je dotaknil Marxa in marksizma in med drugim dejal: „Za marksizem je modroslovje razdeljeno na dva dela: na marksizem in na ostalo modroslovje. In marksizem ima seveda prav — ostali se pa motijo. Tako preprosto je to... Marksist mora trditi, da se mi motimo, da napačno mislimo. Kar demokrata pri marksizmu moti, kar ga dela za nasprotnika marksizma, je to, da marksist, misleč, da ima resnico v lasti, ne trpi poleg sebe nikakršne druge resnice — in je tudi ne more trpeti. Država — ali partija — kot upravnica resnice: prav to je za demokrata neznosna misel.“

no, to pa od doma

NOVE CESTE — Lani so slovenski cestarji modernizirali okoli 230 kilometrov cest, kar je rekord vseh dosedanjih let.

REKORDNA SEZONA — Do julija letos je bilo v Jugoslaviji za 15 odstotkov več tujih turistov kot lani, domačih pa 12 odstotkov. Ker je vrhunec sezone med 1. in 10. avgustom, si turistični delavci v Jugoslaviji obetajo rekordno sezono.

Kočevje, pomembno industrijsko mesto.

ZMOGLJIVOSTI PREMAJHNE — Ko poročajo o turističnih rekordih, poročajo tudi o tem, da je bilo prijavljenih turistov veliko več kot pa je počitniških zmogljivosti. V Istri, Kvarnerju in na kvarnerskih otokih se je prijavilo 350 tisoč domačih in tujih gostov, uradna zmogljivost pa je 230 tisoč postelj.

TOČA RAZREDČILA TUDI ŠTORKLJE — Hudo neurje s točo v Pomurju je razblinilo napovedi o bogatem zarodu štokelj, ki imajo v pokrajini ob Muri še okoli 200 gnezdišč. Kot jajce debela toča je 18. julija pobila štoklje v več kot dvajsetih gnezdiščih, domačini pa so rešili pred poginom številne ranjene.

3100 TON HMELJA — Kljub neugodnim vremenskim razmeram, ki so letos spremljale kmetijstvo v Savinjski dolini so letos zabeležili rekordni pridelek hmelja. Poprечen pridelek na hektar naj bi znašal okoli 15 stotov.

HUD SKOK CEN — Julija je zvišanje maloprodajnih cen v Črni znatno preseglo državno poprečje. Julija so bile cene v primerjavi z enakim mesecem lani za 11,5 odstotkov višje.

Na praznik sv. Petra in Pavla je odšel po plačilo znani jezuitski pater Janez Jauh. Deloval je na raznih jezuitskih postojankah, bil devet let v zaporu... Bil je zares čista duša, poln apostolskega žara...

DRUŽINA, Ljubljana, 30. julija 1978.

Se bolj ko drugje je partija v Jugoslaviji — pač v komunistični državi — zaznamovana s potezami koristolovstva in komolčarstva. Nikomur ni neznano, da ima partijska knjižica za dostop do izbranih mest večjo težo kot najboljše diplome. Ideološka čistost si išče prostor v višji plasti vodstva.

LE FIGARO, Pariz, 20. julija 1978.

V nedeljo 20. avgusta so v Trebnjem proslavili Baragov spomin. Navzočih je bilo okoli tri tisoč ljudi (Ljubljanska **DRUŽINA** jih omenja več kot pet tisoč. — Op. NASE LUČI.).

Baragovega dneva se je na svojski način spomnilo tudi ljubljansko **DELO** od 21. avgusta. V sicer kratkem poročilu ve dopisnik povedati, „da se je slovesnosti udeležilo nekaj sto vernikov in predstavnikov katoliške Cerkve“, na koncu poročila je pa še značilna pripomba: „... žal je ime tega misijonarja v novejši zgodovini pogosto zlorabljala belogardistična emigracija v svoji propagandi.“ Hvaležni bi bili **DELU**, da nam to trditev malo bolj pojasni.

KATOLISKI GLAS, Trst-Gorica, 24. 8. 1978.

DALJŠA VELJAVNOST POTNIH LISTOV — Predlog, da bi veljavnost potnih listov podaljšali od dveh na pet let je naletel na odobravanje vseh, tudi republiškega sekretariata za notranje zadeve Slovenije. Pojavila se je tudi pobuda, da ob izdajanju potnega lista ne bi zahtevali ustreznega potrdila pristojnega sekretariata za ljudsko obrambo. Statistika kaže, da so Jugoslovani, ki potujejo v tuje države, med prvimi na svetu. Lani je v tujino potovalo skoraj 17 milijonov Jugoslovancev.

KAKO NEVAREN JE URAN? — V Portorožu so se sestali strokovnjaki, da bi preučili nevarnost pri kopanju in predelavi radiokativnih rud. Glavna nevarnost pri delu je plin radon. Ta plin ogroža v veliki koncentraciji rudarje, ki zbolijo zaradi rakastih obolenj dihal.

SVEDRI V DNO JADRANA — Že mesece so iskali nafto v Jadranu s posebno ploščadjo „Panon“. Svedri naj bi prodrli 6500 metrov globoko v zemljo, kar predstavlja rekordno vrtno. Upajo, da bodo odkrili večje količine plina, saj vse dosedanje raziskave napovedujejo, da je severni Jadran bogat z nafto in plinom.

TUJI KAPITAL — Po sklepu zveznega izvršnega sveta bodo lahko tuje osebe vložile svoj kapital v jugoslovanska podjetja. Po odloku zveznega izvršnega sveta bodo lahko vložili najmanj 10 odstotkov od skupne vrednosti vlaganja, vendar ne manj kot 5 milijonov dinarjev. S tem naj bi se Jugoslavija dolgoročno vključevala v mednarodno delitev dela.

ZALOGE ZA DVAJSET LET — Opravljene preiskave na območju Lončarjevega Dola in Poklek pri Sevnici so pokazale, da se na površini okrog poltretjega kvadratnega kilometra razprostira bogato nahajališče kremenčevega peska, pomešanega s sljudo, minerali težkih kovin, glinenci in kaolin. Doslej raziskane zaloge peska so ocenili na okrog 11,3 milijona ton.

ATLETIKA — Na nedavnem evropskem prvenstvu v atletiki je le Jugoslavija dobila tudi zlato kolajno. Miloš Srejski je namreč zmagal v troskoku. Sicer pa je Jugoslavija dobila še srebrno kolajno, osvojil jo je Nenad Stekić v skoku v daljavo.

*

ANDRAŽ — V Andražu v žalski občini je gasilsko društvo dobilo prvi gasilski avtomobil TAM 60 T. Polovico denarja za avtomobil, ki

Sinča vas v Podjuni. V ozadju Klopinsko jezero in Visoki Obir.

je stal 270 tisoč din, so zbrali sami krajanj.

ARTIČE — Tu so dobili septembra novo šolo. S prizidkom k stadalje na 10. strani

Največja znamenitost Tržiča je cerkev s slikami Layerja, Langusa, Mežana in Pirnata.

morda tudi vi občutite molitev kot

nebeški telefon

Pisatelj Emilijan Cevc je duhovito zapisal: „Rožni venec — nebeški telefon. Po njem se pogovarjava z Bogom in veliko si ima povedati.“

Res je molitev pogovor z Bogom: v njem Boga hvalimo (častimo kot najvišjega Gospoda; se mu zahvaljujemo za vse, kar nam daje; mu plačujemo za grehe) in ga prosimo za stvari, potrebne na poti do končnega cilja (seveda ga smemo prositi tudi za časne dobrine, vendar s pogojem, če je to njemu prav).

ALI NI ŠKODA ČASA ZA MOLITEV

„Moj bog je moja pest,“ je dejal pred leti neki naš delavec zdomskemu duhovniku. „Kar bom dosegel z njo, tisto bom imel.“ Kaj naj rečemo na to? To, da je za tistega, ki v Boga ne veruje, molitev nesmiselna potrat časa: je telefonski pogovor, pri katerem ni na drugem koncu žice nikogar.

Tudi nekaterim, ki sicer v Boga verujejo, je molitev odveč: bodisi da menijo, da se Bog za svet ne zanima, bodisi da so prepričani, da je že itak vse zapisano in da ni torej mogoče ničesar spremeniti, ne z molitvijo, ne s čim drugim.

Vsa ta mnenja pa so popolnoma napačna. Naš Gospod nam je naročil: „Vedno molite in se ne naveličajte!“ Torej molitev ni samo koristna, ampak je celó zapovedana, je del božjih načrtov. Te božje načrte je sv. Avguštin takole pojasnil: „Bog ne zapoveduje nič nemogočega. Ko nam kaj zapoveduje, nam s tem naroča, naj storimo, kar moremo, in prosimo za tisto, česar ne zmoremo, pa nam bo on pomagal, da bomo zmogli.“ Sv. Tomaž Akvinski je isto razložil na tale način: Bog je od vekomaj določil, kaj se bo v teku časa v stvarstvu zgodilo in prek katerih vzrokov se bo zgodilo. Med ustvarjenimi vzroki, ki naj po

božjih načrtih vplivajo na dogajanje v svetu, je na prvem mestu molitev. Z njo človek božjih načrtov ne spreminja, marveč se, nasprotno, vanje vključuje: tisto, za kar v molitvi prosi, mu je Bog že od vekomaj namenil, s pogojem, da ga bo za tisto prosil.

MOLITVENI MLINČKI SO ODVEČ

Nobena molitev ni odveč, nobena ne ostane v zraku: morda ni uslišana takoj ali na način, kot smo pričakovali, a brez odgovora ne

pot

Tvoja premočrtna in preprosta možatost trpi, ko čuti, da je zapletena v zanke govoric, ki si jih ne zna razložiti in v katere se nikdar ni hotela mešati. — Pojdi skozi ponižanje, ki ga predstavlja tako premetavanje v tujih ustih, in glej, da ti bo preskušnja dala večjo obzirnost.

Kadar sodiš druge — zakaj devlješ v svojo kritiko grenkobo lastnih polomij?

Popuščati? To je beseda, ki jo je najti samo v besednjaku tistih, ki se jim ne da bojevati — lagodnikov, licemercev ali strahopetcev — ker se imajo že vnaprej za premagane.

„Les za svetnike.“ — Tako pravijo o nekaterih ljudeh: da so iz lesa, iz katerega se delajo svetniki. — Ne glede na to, da svetniki niso bili iz lesa, ni zadosti imeti les.

Potrebna je velika pokorščina duhovnemu voditelju in velika poslušnost milosti.

Delovanje brez molitve nima nobene vrednosti; molitev pa pridobi ceno z žrtvijo.

Najprej molitev; nato zadoščenje; na tretjem mestu, res zelo na „tretjem mestu“, delovanje.

Molitve je temelj duhovne zgradbe. — Molitev je vsemo-gočna.

„Gospod, nauči nas moliti!“ — In Gospod je odgovoril: „Kadar molite, recite: ‚Oče naš, ki si v nebesih...‘“ — Oče naš, ki si v nebesih...

Kako ne bi visoko cenili ustne molitve!

Moli počasi! — Glej, kaj go-

PROGRAM DUHOVNEGA ŽIVLJENJA

CILJ:

postati drugi Kristus

SREDSTVA:

negativna —

boj proti grehu

boj proti svetu

boj proti sebi

pozitivna —

zakramenti

kreposti

molitev

ostalo

ostane nobena. Seveda pa mora biti molitev, če naj najde pri Bogu odgovor, res molitev: vrtenje molitvenega mlinčka, to je, brezmišelnostno brbljanje besed, je res popolnoma odveč. Če ima molitev določene pogoje, je njen uspeh celó stoddosten.

Kateri so ti pogoji? Tile: če molimo zase (kdor moli, je pripravljen na prejem božjih darov, za drugega tega ni mogoče trditi), če molimo za dobrine, potrebne za zveličanje, in če molimo prav (ponižno, zaupno, zbrano) in vztrajno. Učitelji duhovnega življenja go-

vorijo o nenadomestljivi posvečevalni moči molitve: vedno bolj nas združuje z Bogom; popolno združenje z njim je pa cilj in vrh življenja.

Neredko doživljamo, da moliti ni lahko: nerazpoloženost, raztrešenost, nepotešenost po molitvi nas vleče od nje preč. Vendar strokovnjaki za molitev naročajo, da je treba kljub vsem oviram pri molitvi vztrajati, kajti moliti zna le tisti, ki dosti moli.

MOLITEV IMA VEČ STOPENJ

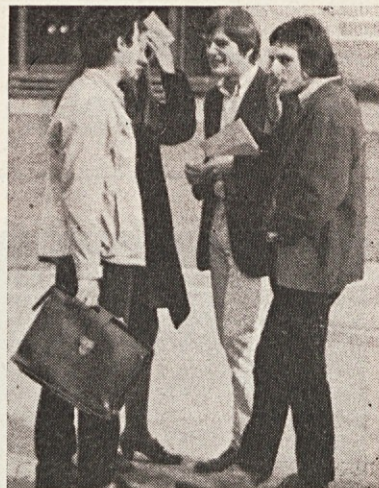
Kadar govorimo o molitvi, mislimo navadno le na ustno molitev. Svetniki pa poznajo célo lestvico molitvenih stopenj (sv. Terezija Avilska jih pozna devet): od ustne prek premišljevalne do tiste, ki človeka popolnoma z Bogom združi. Bog sam vodi človeka, ki moli, ne da bi ta za to vedel, prek teh stopenj. Tu omenimo le nekaj misli o ustni in premišljevalni molitvi!

● **USTNA MOLITEV** je običajna oblika osebne molitve, uporablja se pa tudi pri javnem bogočastju. Seveda ne smejo biti pri ustni molitvi besede nikdar ločene od misli, ker s tem bi to ne bila več molitev. Pri tej molitvi naj bi bil molilec v globokem spoštovanju pred Bogom, lepo izgovarjane besede pa naj bi bile le zunanji izraz njegovih misli.

Za to molitev se lahko poslužujemo besed, ki jih najdemo v svetem pismu ali v molitvenikih, lahko pa uporabljamo svoje: oboje je priporočljivo.

Ker je navadno za dolge molitve premalo časa, so zelo koristni kratki stavki, ki jih ponavljamo čez dan. Že zjutraj posvetimo Bogu vse, kar bomo tisti dan počeli („Bog, naj bo vse, kar bom danes mislil, govoril in delal, tebi v čast!“), potem pa znova in znova to ponavljamo. Tako se vse naše delo (razen greha) spreminja v molitev in nas posvečuje.

● Vsak kristjan naj bi gojil tudi **PREMIŠLJEVALNO MOLITEV**. Ta

je v tem, da kakšno nadnaravno resnico dodobra razmislimo, jo vzljubimo in potem zaživimo.

Primer: V svetem pismu preberem Jezusov stavek: „Prva in največja zapoved je: Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem...“ Potem razmišljam: „Gre za zapoved, ne le za nasvet, namig. Torej sem dolžan to storiti. In gre ne za katero koli zapoved, ampak za prvo, največjo: vse druge so tej podrejene. Pa še: to zapoved mi daje Bog, ne ljudje, država... Gre res za največje. Vse drugo se mora temu ukloniti, čisto vse drugo: poklic, ljudje, zabava... Ta zapoved mi naroča, naj ljubim Boga. Kdo je Bog?... Kaj pomeni ljubiti Boga? Kako, s čim človek Boga ljubi?... Ljubiti ga je treba ne napol, sem in tja, z ustnicami, marveč z vsem srcem, popolnoma... Kako nekaj veličastnega je to: Bog sam nas z zapovedjo dviga iz nižin, iz potrošništva, iz malikovanja stvari v božjo svobodo!... Skušal bom to resnico živeti. Kje, kako?... Bog, pomagaj mi pri tem!...“

Snov za premišljevalno molitev lahko dobimo v svetem pismu, življenjepisih svetnikov, verskih knjigah, molitvenikih. Morda začnemo s petimi minutami na dan, ki jih kasneje raztegnemo na deset minut, četrte ure ali celó na pol ure dnevno.

vorijo, kdo govori in komu govoril! Zakaj naglo govorjenje, v katerem ni prostora za premišljevanje, je ropot, udarjanje po pločevini.

S sv. Terezijo ti bom rekel, da tega ne imenujem molitev, če še tako premikaš ustnice.

Ne pozabi, da si božji tempelj. — Sveti Duh je v središču tvoje duše: poslušaj ga in se učljivo ravnaj po njegovih navdihih.

Ce nimaš življenjskega načrta, ne boš nikdar imel reda.

Escrivá de Balaguer

papež Janez Pavel I.

26. avgusta je 111 kardinalov izvolilo za papeža skoraj 66-letnega beneškega patriarha Albina Lucianija. Za papeško ime si je izbral imeni svojih neposrednih predhodnikov Janeza in Pavla; dvojno ime je v zgodovini 264 naslednikov apostola Petra prvi primer.

Konklave je bil od doslejšnjih med najkrajšimi: papež je bil izvoljen na četrti seji, kar je spričo dejstva, da se Lucianijevo ime med kandidati za papeža ni omenjalo, še bolj nenavadno. Ni čudno, da so nekateri poročevalci omenjali posebno vlogo sv. Duha pri tej izvolitvi.

S papežem Janezom Pavlom I. je prišel na papeški prestol dušni pastir, ne pa morda kakšen diplomat ali politik, kar je vsa Cerkev sprejela s posebnim zadovoljstvom. Poleg tega je novi papež znan kot mož močne vere in neomajnega poguma, pa obenem kot človek, ki zna molčati in premišljati, a tudi lepo govoriti in pisati. Je preprost človek pa tudi želi tak biti.

tolikokrat pozabljamo na Jezusove besede:

trkajte in se vam bo odprlo!

Če kdaj, potem gojimo zlasti med molitvijo krepost upanja: prav v tem kažemo zaupanje v Boga, ker vemo, da je on zvest svojim obljubam in da „je gospodar nemogočih stvari“ (De Foucauld).

Upanje prenese vse božje zamude. „Spoznal sem, da Bog hiti počasi“ (M. de Saint Pierre). Zato potrpežljivo čakam in vztrajam v molitvi.

Kristus sam me k temu navaja: „Prositi in se vam bo dalo, iščite in boste našli, trkajte in se vam bo odprlo!“

Zato trdovratno vztrajam v molitvi. Moje upanje je trmasto, se ne utruji, „utruditi“ pa hoče Boga in ga „prisiliti“, da me usliši.

Morda bi me kak duhovni učitelj skušal odvrniti od tega, češ iz katekizma bi lahko vedel, da je Bog nespremenljiv. Jaz bi ga poslal brat Jonovo knjigo.

Tudi Jona je dobro poznal katekizem. Njegovo bogoslovno razmišljanje je bilo točno: „Še štirideset dni in Ninive bodo porušene. Ker Bog ne more prelomiti besede, ni rešitve za to pokvarjeno mesto.“

Malopridni Ninivljani so pa nekoliko krivoversko mislili: „Vsakdo naj zapusti svojo hudobno pot in krivico, ki se drži njegovih rok. Morebiti se Bog pomiri in odpusti. Morebiti se odvrne od svoje plamteče jeze, da ne poginemo.“

Kakšna neumnost: Bog se ne spreminja, Bog se ne kesa...

In vendar so imeli prav krivoverci. „Ko je Bog videl, kako si prizadevajo, da zapuste svojo hudobno pot, mu je bilo žal grožnje, s katero je bil zagrožil, in je ni izvršil.“

In pravoverni Jona je moral posodobiti svoj pravoverni katekizem: „Vedel sem namreč, da si dobrotljiv in usmiljen Bog, prizanesljiv in

zelo milosrčen in ti je žal hudega.“

Morda je res, da se Bog ne spreminja s svojega vidika, ampak z našega. „Upanje je zaupanje v Boga v stvareh, ki jih človek ne more videti in razumeti“ (Mazzolari). In tudi v stvareh, ki jih skušajo videti in razumeti razni Jone in vsi teologi...

Potrpežljivo in vztrajno čakanje na Nekoga privede do neizogibnega srečanja z Njim.

— — —
Zgodi se, da na svoje molitve ne dobimo odgovora. Zakaj ne? Vzrok je docela preprost: ali premalo molimo ali pa premalo prosimo. Ostajamo praznih rok ne zaradi prevelikih zahtev, ampak za-

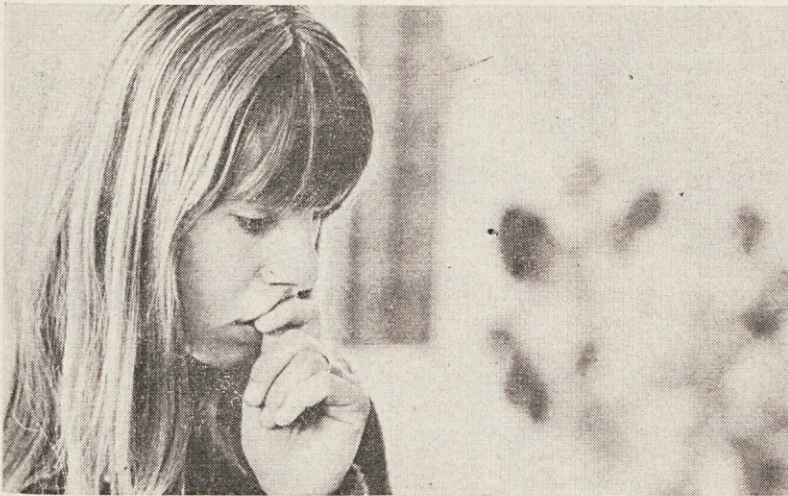
pismo 70-letnika zdomskemu duhovniku

Predragi gospod!

Čas, ki ga ni mogoče prikljucati nazaj, beži. Upam, da Vam je bilo lepo v „nebesih pod Triglavom“. Zame so zaklenjena z devetimi ključi. Le čudež jih lahko še odpre.

Sonce je končno ogrelo našo deželo. Z njim se je ogrelo tudi moje razpoloženje. Z ženo hodiva na njivo in v gozd in po borovnice. Ozimnico pripravljamo „deklič“. Po borovnicah pridejo na vrsto brusnice in za njimi jesen s svojimi čari.

Še vedno sem zgodnjak kot v mladih letih. Ob petih zjutraj hodim na sprehod poslušat

radi tega, ker zahtevamo drobnarije. Dogodek iz svetega pisma nam bo to najboljše osvetlil.

Savel je bil „mlad in lep; ni bilo med Izraelovimi sinovi lepšega od njega; za glavo je bil višji kakor kdor koli od ljudstva“.

Nekega dne so se izgubile oslice njegovega očeta: vse se lahko zgodi. In Savel jih je šel iskat. To je bilo célo premoženje. Dolgo se je klatil, povzpel se je na goro in prehodil cele pokrajine. O oslicah ni bilo sledu.

ptičke in molit rožni venec. Skrbno se pripravljam na najpopolnejšo združitev človeka z materjo zemljo, na svatbo, pri kateri igra godba veselja. Čudovito notranje veselje doživljam, něko zemeljsko blaženost, ki mi je večkrat v zadrego, saj jo moje okolje opaža, ni pa razločljiva ljudem, ki jih tarejo mladost in dnevne skrbi. Škrjančku sem podoben, ne pa starčku v letu Gospodovem 1978.

Moja sedemdesetletnica ni nobena skrivnost: čez en mesec jo bom obhajal, če mi ne zapoje prej večna trobenta. Letos obhajam tudi deseto obletnico svoje spreobrnitve. Bratranec mi je na mojo prošnjo poslal katekizem in zgodbe sv. pisma. Učil sem se, pozabljal in obnavljal, dokler nisem vklešal v spomin najvažnejše resnice. Kako drugače zvenijo pod

stare dni! Človek ne bi verjel, ko ne bi doživel sam.

Vam dolgujem razširjene vidike krščanstva, za katere sem Vam hvaležen vsako jutro za našo „vasjo“. Upam, da napredujem v tej smeri s pospešeni koraki. Ker sem strašen slabič, hodim ves dan oborožen z duhovno „puško“. Kot da jo nosim na rami, kot da vidim neprestano njen senčni obris poleg sebe. Za puško sem si izbral misel cesarja Marka Avrelija, kmašno sem jo oblekel. Takole se glasi: „Imej v oblasti svoje misli tako, da jih boš vedno lahko brez sramu izrazil svojemu Sobesedniku!“ S to puško ne bo težko hoditi s pesmijo v srcu skozi dolino solz.

Socialni demokrati so v štiridesetih letih tako temeljito zakurili svoj standard, da so se tukaj začeli dušiti v njem. Industrija (državna in zasebna ozi-

roma zadružna) ne najde drugega izhoda kot pospešeni tek v njeno avtomatizacijo. Roboti zamenjujejo človeka na vseh področjih, prav kmalu celo v pisarnah.

Zahodni svet se bo znašel jutri z milijoni brezposelnih, in to na obeh straneh političnega poldnevnik. Kam plovemo? Kam greš človek? Ali je sploh možna kakšna ureditev v novih razmerah? In če je, kako bo videti? Ubogi ljudje, popolni sužnji stroja in brezdušnih gospodarjev katere koli barve!

Na kakšna potovanja ne misliva. Tako bova z ženo hodila ob delavnikih na njivo in v gozd, v nedeljo pa v cerkev, pač po prastarem kmečkem življenjskem redu.

Srčno Vas pozdravlja z družino

Vam vdani N. N.

Novi papež je bil rojen 17. oktobra 1912 v Forno di Canale. Njegov oče je bil po poklicu steklopiač, nekaj časa na delu v Švici, po prepričanju pa socialist. Mati je bila iz kmečke družine in globoko verna. Bogoslovje je študiral v Feltre in Belluno, postal 1937 duhovnik, kasneje nadaljeval študij v Rimu, bil kaplan in veroučitelj v domačem kraju, potem pa profesor v semenišču v Belluno. 1954 je postal generalni vikar in vodil istočasno v škofiji katehezo. Za škofa ga je posvetil papež Janez XXIII. v Rimu in mu izročil škofijo Vittorio Veneto. Kot škof se je posebno zavzemal za uboge. 1969 ga je papež Pavel VI. imenoval na željo beneških duhovnikov in laikov za tamkajšnjega patriarha, leta 1973 pa za kardinala. Kot je Luciani na eni strani vedno nastopal kot branilec izročene verskega nauka, tako se je na drugi strani razgovarjal na koncilu s srednjeevropskimi škofi o prenovitvenem programu Cerkve. Je mož

toplih človeških lastnosti, obenem pa trdno zasidran v božjem svetu.

Svoj program je strnil v šest točk:

- Uresničevanje vatikanskega koncila. Nekatere v Cerkvi bo treba pri iskanju poti spodbujati, druge pa zavirati, da bo tako ohranjena — harmonija.

- Utrjevanje cerkvene discipline. To bo potrebno tako pri duhovnikih kot pri laikih, kajti Cerkve je družba, ki gre za Gospodom, iti za Gospodom pa pomeni sprejeti tudi takšne Gospodove besede, kot so tiste o vstopu skozi ozka vrata.

- Evangelizacija. Gre za našemu času primerno podajanje verskega nauka, da ne bo Cerkve živela le na temelju tradicionalne vere, marveč da bo vera prodira tudi v vest, duha in srce slehernika.

- Ekumenizem. Velika Kristusova želja je, da bi bili vsi kristjani eno. Napore za zopetno združenje kristjanov bo treba nadaljevati in krepiti.

- Dialog s svetom. Mora se nadaljevati v smislu medsebojnega razumevanja, da bi se vsi čim bolj približali resnici.

- Krepitev vsega dobrega. Treba je vzpodbujati vse dobro, posebno še, kar se dobrega stori v Cerkvi, tako v velikem, kot v majnem. Ta in oni ima včasih vtis, da je spregledan in zapostavljen.

Zametovati „svet“ se ne pravi odklanjati ljudi, družbo, božje stvari ali človeška dela, ampak odklanjati pokvarjena merila, s katerimi ljudje zlorabljajo in izrabljajo dobro stvarstvo in tako uničujejo še lastno življenje.

Za krščanstvo je Kristus vse; in vse, kar ni Kristus ali v Kristusu, ni nič in manj kot nič, so „smeti“. Tako trdi izrazi se morajo zdeti modernemu verniku strašni. Zbujaajo vtis „skrajnosti“. In vendar je krščanska vera sama že „skrajnost“ in navezadnje brezpogojen ekstrem.

Ves obupan se je pripravljaj, da se vrne, ko je dobil navdih, naj gre v mesto k nekemu božjemu možu. Prerok, ki ga spoštuje vse ljudstvo, mu bo znal pokazati varno pot, da spet najde te nesrečne oslice.

Samuel je ljubeznivo sprejel tega „visokega in lepega“ fanta in mu je takole rekel: „Nikar ne bodi v skrbeh zaradi oslic, ki so se ti pred tremi dnevi izgubile!“

Fant je mislil, da se starcu blede, saj je bil vendar prišel zaradi oslic. Prerok pa je imel zanj drugačno sporočilo. Moral ga je posvetiti za kralja.

Morda moramo začeti prav tu, pri Savlovih oslicah, če hočemo razumeti dinamizem molitve in to, da je molitev nekakšna pustolovščina, v kateri odkrijemo vse rešitve in hkrati naletimo na preseñenja vsake vrste.

Zgodilo se nam je že večkrat, da smo vzpostavili stik z Bogom in mu predložili celo vrsto zahtev in prošenj. Nato smo mu drobili drugo za drugo. Če bi takrat pogledali Bogu v obraz, bi na njem zapazili začudenje, razočaranje in

žalost, kot bi nam hotel reči: „In to je vse? Zadovoljuješ se s to malenkostjo? Name se obračaj s to drobnarijo? Moje bogastvo pa bo ostalo neizkorišćeno v nebeški zakladnici?“ Podobni smo Savlu, ki gre nadlegovat takega preroka, kot je Samuel, zaradi izgubljenih oslic.

Bog nas v takem primeru pokliče vstran in nam pravi: „Pusti oslice! Nekaj bolj važnega imam zate. Ali si pripravljen sprejeti nekaj več?“

In takrat se v svoji molitvi odločamo na dva načina:

- Ali tako, da vztrajamo pri svojih zahtevah; hočemo, da Bog nančno pregleda seznam naših prošenj in ne izpusti niti vejice; hočemo najti izgubljene oslice in nič drugega. In če trmasto vztrajamo, nam Bog vse to odkloni, da nam s prstom pokaže na našo omejenost in ničevost naših želja. In takrat ostanemo nezadovoljni, razočarani, kljub oslicam, ki smo jih našli.

- Ali pa tako, da stopimo nekoliko vstran in poslušamo, kaj nam predlaga Bog. Takrat je pa dru-

gače. Mi sicer začnemo z omejenimi prošnjami, Bog pa nam da razumeti, da nam hoče dati veliko več, nekaj, kar je na višji stopnji. Hoče nas napraviti deležne svojih skrivnosti. Govori nam kot Samuel: „Pusti oslice, napraviti te hočem za kralja.“

Molitev je res nekaka pustolovščina. Spočetka gledamo iz našega zornega kota. Če pa se nam posreči priti do cilja, gledamo iz božjega zornega kota. Naši načrti izginejo in ostane le božji načrt.

Tako imenovane božje zamude imajo prav ta namen, da postanejo naše želje bolj točne, da jih Bog spremeni, izboljša, popravi in nas morda prepriča, da so neumne. Jezus je nekoč rekel: „Ne veste, kaj prosite.“

Nekaj je gotovo: Bog nas vedno usliši. Usliši pa nas onstran naših želja. Kadar molimo, gre odločno nad to, kar prosimo.

To so nepredvidene stvari tiste čudovite pustolovščine, ki ji pravimo molitev. Gremo iskat oslice, vrnemo pa se s krono na glavi, a le, če dovolimo, da gre Bog nad naše boječe želje. Zgodi se namreč, da se zadovoljimo tudi z oslicami...

Alessandro Pronzato

KAHLIL GIBRAN

prerok

Župnijski urad sv. Magdalene
v Mariboru, Ljubljana 1978.

Kahlil Gibran se je rodil leta 1883 v Libanonu, umrl pa 1931 v ZDA. Bil je kristjan, slikar in pesnik. Knjigo *Prerok* je napisal, ko je bil star petnajst let. Potem je besedilo še sedemnajstkrat predelal. Delo je bilo v svetu sprejeto zelo toplo. Sporočilo njegove misli je še vedno živo, saj zadeva človeka v njegovi nespremenljivi globini, ki ne pozna tokov časa in valov dogajanja.

Nekaj odstavkov iz *Preroka*:

*Ko vas pokliče Ljubezen, ji sledite,
čeprav so njena pota naporna
in strma.*

*In kadar vas zagrnejo njena
krila, se ji prepustite,
čeprav vas meč, ki je skrit
med njenimi perutmi, utegne
raniti.*

*In kadar vam govori, ji ver-
jemite,*

*četudi vam njen glas lahko
pretrese sanje, kot sever
opustoši vrt.*

*Kajti prav kakor vas Ljubezen
krona,*

vas mora tudi križati.

Za vašo rast je,

pa tudi za vašo krnitev.

*Prav kakor se vzpne do va-
ših višin in vam boža najta-
njše veje, ki trepetajo v
soncu,*

*tako prodre tudi do vaših
korenin in jih strese tam,
kjer se držijo zemlje.*

*Kakor žitne snope vas zbira
k sebi.*

*Udarja po vas, da bi vas ogo-
lila.*

*Preseja vas, da bi vas rešila
plev.*

*Melje vas do prave beline.
Gnete vas, dokler ne posta-
nete voljni.*

*Potem pa vas izroči svojemu
ognju, da bi mogli postati
sveti kruh za Božjo gostijo.*

*Vse to vam bo storila ljube-
zen, da bi mogli spoznati
skrivnosti svojega srca in
v tem spoznanju postati del-
ček srca Življenja.*

*Toda če bi v svoji tesnobi is-
kali zgolj miru in užitka lju-
bezni,*

*je boljše za vas, da pokri-
jete svojo nagoto in od-
idete z mlatišča ljubezni
v svet brez letnih časov, kjer
se boste smejali, pa ne do
solz, in kjer boste jokali,
vendar se izjokali nikoli ne
boste.*

*Ljubezen daje samo sebe in
jemlje samo sebe.*

*Ljubezen ne jemlje v posest
in noče postati posest.*

*Zakaj Ljubezen ljubezni za-
dostuje.*

*Ljubezen nima druge želje
kot izpolniti samo sebe.*

*Toda če ljubite in morate
imeti želje, naj bodo vaše
želje take:*

*Topiti se in biti kakor potok,
ki poje svojo pesem noči.*

*Spoznavati bolest prevelike
nežnosti.*

*Biti ranjen od svojega last-
nega razumevanja ljubezni
in krvaveti voljno in ra-
dostno.*

*Prebuditi se ob poldnevu in
razmišljati o zanosu ljubez-
ni.*

*Vrniti se s hvaležnostjo do-
mov o mraku*

*in potem zaspati z molitvijo
za ljubljene v srcu in s
hvalnico na ustnicah.*

no, to pa od doma

(nadaljevanje s 3. strani)

remu poslopu so pridobili 6 učilnic, dva oddelka otroškega varstva, kuhinjo z jedilnico, za telovadnico pa je zmanjkalo denarja.

BEGUNJE — V tovarni „ELAN“ načrtujejo, da bodo v novi sezoni spremenili deloma proizvodnjo smuč tako, da jih bo dovolj za domači trg. Za elanove čolne je bilo tudi letos izredno zanimanje, tako da niso mogli ustreči vsem naročnikom.

BELTINCI — Tu je bil letošnji „8. mednarodni folklorni festival“. Letošnji 40-letni jubilej plesne skupine v Beltincih pa je tudi v celoti potrdil pomembno mednarodno vlogo teh prireditev, ki jih že vsa leta prirejajo z geslom „Pesem in ples družita narode“.

BLED — Veliki šah v naravi, ki so ga napravili pri kegljišču v bližini grajskega kopališča na Bledu, vzbuja med obiskovalci zanimanje. Velike lesene figure, ki jih je izdelal Jure Potočnik, privabljajo vsak dan na to veliko šahovnico pod kostanji veliko število domačih in tujih šahistov.

BLED — V okviru kulturnih prireditev je bil v cerkvi na otoku uspel koncert priznanega orglarja Huberta Berganta. Z njim je nastopila domača koncertna pevka Olga Gracelj, ki sedaj nastopa na odrih angleških gledališč.

BRNIK — Čeprav je preureditev ljubljanskega letališča spremljalo slabo vreme, so končali dela pred predvidenim časom. Tako je bilo letališče 1. septembra nared v novi preobleki, z najdaljšo vzletno-pristajalno stezo v Jugoslaviji, z razširjeno letališko zgradbo, sodobnim sprejemom prtljage, bolj-

iz slovenskega tiska

Z izrezki iz slovenskih revij in časopisov, ki izhajajo doma in po svetu, skušamo zasledovati dogajanje med Slovenci. Za utemeljenost komentarjev in mnenj ne odgovarjamo.

SVOBODNA SLOVENIJA SLOVENIA LIBRE

MIHAJLOV: V JUGOSLAVIJI NI SVOBODE PREPRICANJA

Mihajlo Mihajlov je imel v inozemstvu intervju s člankarjem švicarskega tednika *Die Zeit* o svojem gledanju na Titov komunizem. Njun razgovor (delno) prinašamo v prevodu:

Želel bi, da najprej opišete svoje jetniške skušnje v Jugoslaviji. Splošno velja v zahodni Evropi Jugoslavija za milejšo in demokratičnejšo komunistično deželo med vzhodnimi državami.

V nekem smislu se res razlikuje Jugoslavija od vzhodnega bloka. Ne pa, kar zadeva zapore. Tako na primer ne prizna staleža političnega jetnika. Z vsemi ravna kot s kriminalci.

Koliko je političnih pripornikov?

Natančno ne ve tega nihče. Med šeststo in tisoč nekako.

Kakšne so jetniške razmere?

Strašni so zaporji v Stari Gradiški na Hrvaškem. To je koncentracijsko taborišče. Politični priporniki morajo opravljati najtežja dela. Strašno je tam.

Kakšno stališče zavzimate znotraj ali nemara zunaj marksizma?

Spoznavno znamenje bi bila zame zamenjava enostrankarskega sistema s pluralizmom. Enostrankarski sistem je zmeraj krivičen sistem.

Ali se lahko reče, da se Jugoslavija razlikuje od drugih držav vzhodnega bloka?

Da in ne. Kar zadeva človekove pravice, so tri važne razlike: 1. Vsakdo lahko zapusti Jugoslavijo, razen tistih, katerim policija tega ne dovoli. Razmeroma malo je takih, ki ne dobe potnega lista, pet do šest tisoč, medtem ko je v Sovjetiji domnevno prav toliko takih, ki ga dobe. 2. V Jugoslaviji je moč kupiti vse inozemske časopise, z izjemo vsega takega tiska, ki piše kaj proti Jugoslaviji. 3. V Jugoslaviji tiskajo ogromne količine verskega tiska. Kupiti pa ga ni moč nikjer, dobiti ga je samo v cerkvi. To so tri velike razlike. Pri procesih in v sodstvu je pa povsod enako.

In svoboda prepričanja?

V Jugoslaviji seveda ni svobode prepričanja. Kdor bere jugoslovanski tisk, bo ugotovil, da je ves tisk eno samo prizadevanje prepričati drugače mislečim, da bi svoje lastno prepričanje kakor koli izjavili ali kazali. Svobode tiska v Jugoslaviji ni. Ogromno število ljudi nima nobene možnosti objaviti, kaj mislijo. V kavarnah in gostilnah pa si pripovedujejo stvari, da ima človek, če se opira samo na to, vtis, da vlada res svoboda prepričanja. Verjetno obsodijo včasih koga tako ostro, da druge oplašijo.

Vse, kar ste povedali o Jugoslaviji, pomeni končno, da imamo o njej zelo zmotne predstave, da se Titov režim v resnici specifično ne razlikuje od ostalih držav vzhodnega bloka.

Vsak posamezni sistem je v jedru stalinističen. Obstajajo le različne stopnje. Če bi merili po lestvici med pluralizmom in enostrankarskim sistemom, se nahaja Jugoslavija bliže pluralizmu kot npr. Bolgarija. Ali poznate novo knjigo Kardelja *Samoupravni pluralizem*? Temeljna misel

te knjige je, da v Jugoslaviji sploh ni enostrankarskega sistema, temveč pluralistični samoupravni sistem. To seveda ni res. V isti zvezi trdi, da povzroča pluralizem odtujenje, kar imam jaz za velik nesmisel.

Zakaj se vračate v deželo, o kateri veste, da tam v doglednem času ne bo svobode, kjer kot pisatelj ne morete obstajati?

Trdno sem prepričan, da se bo Jugoslavija spremenila. Dvajset let se že vozijo Jugoslovani ven v svet, so vse mogoče brali, mnogo tega dojeli, sprejeli. Jugoslavija ostaja lahko neodvisna od Sovjetije samo, če to svobodo priznava... Ne bojim se, da bi me zdaj zaprli, najbrž me bodo samo oplašili. Pač pa pritiskajo po materialni plati name. Tako na primer so mi odtegnili pravico do stanovanja. V Jugoslaviji z odtegnitvijo pravice do stanovanja lahko posekajo človeka kot s sekuro, da postane razvalina. Morda je na Zahodu to težko razumeti, vendar je tako.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 3. avgusta 1978, str. 3 in 4.

„KULTURNA“ IZMENJAVA IZSELJENCEV Z „DOMOVINO“

V Ameriški domovini z dne 5. maja je rev. Jože Božnar v angleškem delu lista objavil članek, ki ga (delno) objavljamo v slovenskem prevodu.

Pričenja se vrsta obiskov iz Slovenije v Ameriko. Prihajajo, da obiščejo naše domove, si ogledajo naše cerkve in narodne domove. Žal se obiskovalci, ki so poslani k nam iz Slovenije, posebno tisti, ki prihajajo pod okriljem *Izseljenske matice*, za to ne zanimajo. Zakaj torej prihajajo, kdo jih pošilja in kaj bi radi dosegli?

Najprej — kdo je *Izseljenska matica*? To je agencija slovenske komunistične vlade, ki ima nalogo, da vzdržuje zvezo in nadzor nad slovenskimi izseljenci v državah, kjer sedaj prebivajo. V ta namen se poslužuje slikovitih filmov iz domovine, knjig in revij, pošilja med izseljence govornike in kulturne skupine, prek katerih naj bi pridobila naklonjenost naših ljudi komunističnemu režimu in tako nevtralizirala nasprotna mnenja.

Če mi tu v Ameriki trdimo, da ljubimo slovensko kulturo in tradicijo in da cenimo tukajšnjo svobodo, tedaj prav gotovo spoštujemo vsako kulturno udejstvovanje, ki pa mora biti res le čisto kulturno udejstvovanje, brez političnih vezi in priveskov. Zato pa, kakor hitro spoznamo, da je kulturna dejavnost izrabljana v politične namene, da je le trojanski konj, bomo jasno povedali tako *Izseljenski matici* kakor tudi uradnim zastopnikom režima, naj nas ne nadlegujejo pod pretvezo ljubezni do slovenske zemlje in slovenske kulture. Da ne bo nobenega dvoma o pomenu naših trditvev, naj nam *Izseljenska matica* pojasni dejstva, ki so v popolnem nasprotju s tem, kar naj bi bila kulturna izmenjava.

Zakaj npr. *Rodna gruda*, uradno glasilo *Izseljenske matice*, piše le o delovanju režimu naklonjenih organizacij in popolnoma prezre kulturno delo po naših slovenskih farah, delo katoliških podpornih organizacij in drugih zgolj kulturnih društev?

Zakaj je bila npr. *Ameriška domovina* naprošena, da bi oglašala in pospeševala kulturno izmenjavo, ko pa je niti ne pustijo v Slovenijo kakor druge režimu naklonjene ameriške slovenske časopise?

Tudi po drugih državah in kontinentih izdajajo Slovenci svoje časopise. Naj nam *Izseljenska matica* in jugoslovanski zastopniki povedo, katera izmed teh publikacij sme v Slovenijo?

Slovenci na Koroškem in Primorskem se bore za svoj narodni obstanek, vendar režim v domovini ne prizna in ne pomaga tistim zamejskim organizacijam, ki niso pripravljene postati orodje komunistične propagande.

Trideset izdaj slovenskega tednika *Katoliški glas*, ki izhaja v Gorici, namenjenih v Slovenijo, je bilo na meji zaplenjenih. Velik zločin so zagrešili nacisti in fašisti nad našim narodom s požiganjem slovenskih knjig — ali so iste metode v drugih rokah dandanes moralne in kulturne?

Knjige in publikacije *Mohorjeve družbe* v Celovcu, najstarejše slovenske založbe, so še danes v Sloveniji prepovedane. Zakaj? Zato, ker *Mohorjeva družba* noče plesati po melodijah ljubljanskih „kulturnikov“.

šimi čistilnimi napravami itd. Zaradi razširitve in povečanja letališča so morali posekati gozd na približno 100 hektarjih.

BRKINI — Tu so dobili 31 kilometrov asfaltirane ceste od Zavrha do Harij, cesta je široka 6 metrov. Dela pa bodo veljala nad 25 milijonov dinarjev.

ČATEŠKE TOPLICE — Ob novem zdraviliškem hotelu „Terme“ (300 postelj), ki je že pod streho — odprli ga bodo spomladi prihodnje leto — je poleg sodobne terapije za raznovrstna revmatična obolenja, restavracije, saune in gospodarskih poslopij zrastle tudi tako imenovana toplotna postaja, ki bo skrbela za ogrevanje in prezračevanje vsega starega in novega dela zdravilišča.

DOBJE — Ena najpomembnejših cest na Kozjanskem je tudi cesta od Šentjurja do Planine pri Sevnici. Na več odsekih je cesta še makadamska, ki pa se vse bolj umika asfaltu. Pred kratkim so končali odsek od Dobja do odcepa ceste proti Kalobju, odsek je dolg približno 4 kilometre.

DUPLJE — Tu že skoraj tri leta deluje „Kino klub“, katerega člani so predvsem mladi iz Dupelj. Posneli so že veliko filmov in nekaj jih bodo prikazali na prireditvi pod naslovom dan amaterskega filma „Duplje '78“.

GORNJA RADGONA — Lansko leto so prvič organizirali na prostori kmetijsko-živilske sejma prodajo ozimnice. Izkazalo se je, da so prebivalci Gornje Radgone in okolice zelo zainteresirani za tovrstni nakup ozimnice. Zato so sklenili, da bodo tudi to jesen prodajali ozimnico enako kot lansko leto.

KOPER — Koprška loža ima obnovljeno pročelje. Svetla barva zbudi pozornost in pritegne mimoidoče. Ta zgodovinska stavba je bila zgrajena v 15. stoletju.

KOSTANJEVICA — Letošnje že osemnajste „Forme vive“ v Kostanjevici na Krki se udeležuje pet

kiparjev iz ZDA, Japonske, Italije in Jugoslavije.

KOZJE — Po zgledu mnogih delovnih kolektivov, bodo tudi v oddelku „Steklarne Rogaška Slatina“, „Dekor“ v Kozjem, odprli tovarniško trgovino svojih izdelkov. Trgovino — koder bodo na voljo vsi brušeni predmeti iz kristalnega stekla, ki jih delajo v tej tovarni —, so odprli 9. septembra.

KRANJ — To jesen bo minilo sto let od dne, ko je bilo v Kranju ustanovljeno „Turistično in olepševalno društvo“. Bilo je to leta 1878.

KRANJSKA GORA — Iz zime v zimo je vse več prikolic, ki so razstresene po Kranjski gori in kazijo njeno podobo. Zato bodo zgradili urejen avtokamp. Po sedanjih zamislih naj bi zrasel blizu obnovljenega „Porentovega doma“.

LEVPA — Poletni čas prinaša marsikaj, posebno zabave na pretek, za kar so poskrbeli mladi iz Levpa nad Kanalom ob Soči, ki so pripravili „mušje“ dirke. „Muši“ pravijo po domače oslom in le-ti so s svojimi jezdicami prikazali marsikaj: veliko brezglavega teka, samovolje, pa tudi veliko dobre volje. Razen tega so se obiskovalci lahko pomerili v vlečenju vrvi, plezanju po namiljenem drogju in še v vrsti drugih družabnih iger.

MOSTE PRI ŽIROVNICI — Delavci „Elektra“ iz Most pri Žirovnici se bodo oktobra ali novembra preselili v novo poslopje, ki so ga začeli graditi pred lansko zimo. V novi stavbi, ki bo veljala blizu 10 milijonov dinarjev, bo tudi prostor za bodoči obratovalno-energetski center.

MOZIRJE — Osrednja republiška prireditelja „Hortikulture 78“ — cvetlični sprevid v Mozirju — je privala kakih deset tisoč obiskovalcev iz Savinjske doline in drugih krajev Slovenije. Posebno pozornost so vzbudili cvetlični aranžmaji moziškega vrtnarja, brežiške agrarije, celjskega vrtnarstva in ljubljanskih cvetličarn.

Zakaj so nekateri ameriško-slovenski obiskovalci klicani na urade za javno varnost, kjer jih zaslišujejo o sorojakih, kaj delajo in s kom se družijo. Sprašujejo jih o določenih osebah, kaj govore in pišejo, kdo jih obiskuje in kako gledajo na komunistični režim v domovini. Ali je to dostojen način sprejemanja obiskovalcev?

Ali nismo torej po vseh tu naštetih dejstvih upravičeni vprašati: bo doče obiskovalce iz Slovenije, s kakšno pravico prihajajo sem pod krinko kulture? Z molkom o kulturnih dosežkih tistih, ki zastopajo njim nasprotni svetovni nazor, so nam dokazali dvoje: 1. da se oni ne morejo svobodno izražati, kakor je to možno nam v Ameriki, in 2. da njihovo kulturno udejstvovanje služi prvenstveno komunističnemu režimu. Tega mi tu ne potrebujemo. Bodimo si odkriti, kakor se svobodnim ljudem spodobi!

Ameriški Slovenci ljubimo Slovenijo in cenimo svobodo, ki jo je nekoč uživala. Spoštujemo tiste ljudi med nami, ki nam pišejo v materinem jeziku, ki prepevajo slovenske pesmi ali nam bude čustva domovinske ljubezni z igrami in narodnimi plesi. Spoštujemo in ljubimo vse te nosilce slovenske kulture, kajti pri njihovih naporih jih vodi čisti idealizem. Njihova kultura je rojena v svobodi in jo v svobodi uživamo. Kultura pa, ki nam jo nekdo ponuja zavito v plašč prevar, žali in ponižuje naša najvišja narodna čustva in našo dušo.

Svobodna Slovenija, Buenos Aires, 3. avgusta 1978, str. 1.

NOVI LIST

Priloga listu „Slovenski list“
izdaja se vsak teden
v izdanih 10.000 primerkih
za naročnike in prodajne
mreže po celi Sloveniji

O SLOVENSKI ŽUPNIJI V TRSTU

V zvezi s polemiko, ki se je pojavila v javnosti, in delu tiska glede pobud za zidanje dveh novih cerkva v Trstu, je priredilo kulturno združenje Most 5. julija zvečer v *Marijinem domu* v ulici Risorta 3 „okroglo mizo“ o „perečih problemih slovenskih katoličanov v Trstu“.

Debata je privabila precej občinstva. Bila je izredno živahna in je trajala pozno v noč. Osvetlila je težke probleme slovenskih vernikov in posebno še slovenskih duhovnikov v Trstu, ki se čutijo odrinjeni od vsakršnega vpliva na delovanje mestnih župnij. V nobeni nimajo slovenski duhovniki sodooločujoče besede in problemi slovenskih vernikov so ignorirani, kot so skoraj soglasno duhovniki v debati naglašali. Pritrdili so jim tudi nekateri laiki.

Njihove trditve so vzbudile vtis, da se razmere v tržaški Cerkvi, kar tiče Slovence, niso spremenile veliko na boljše od časa fašizma. Neki duhovnik je povedal, da je takoj izginil listek z obvestilom o slovenski službi božji, ki ga je pritrdil na cerkevna vrata, medtem ko ne izginjajo obvestila o italijanski službi božji. Drugi je potožil, da je izginil napis s spovednice, kjer je bilo rečeno, da se tam lahko spovedo verniki v slovenščini.

Očitno je prišlo v teh pritožbah do izraza dejstvo, da slovenski duhovniki v mestnih župnijah, kjer delujejo — in kjer sploh so — nimajo besede in da se župnije kranijsko dati svoje prostore na razpolago za delovanje slovenskih verskih in mladinskih organizacij, medtem ko ne delajo nobenih težav italijanskim organizacijam.

Še težje stališče imajo tisti slovenski duhovniki, ki nimajo državljanstva: tega jim dosledno odklanjajo kljub njihovemu dolgotrajnemu bivanju in delovanju na Tržaškem. So tako rekoč brez vsakih državljanskih pravic in zato hudo prizadeti tudi po ekonomski plati.

Mnogokrat je bilo slišati v debati iz ust duhovnikov besedo „preganjanje“. Iz njihovih posegov je bilo razvidno, da je tržaška Cerkev silno daleč od duha II. vatikanskega koncila in da stoji na izrazito nacionalističnih pozicijah, kar ima seveda posledice tudi za slovenske vernike

in duhovnike v njej in jih potiska na pozicije, ki so zelo podobne nacionalizmu v Cerkvi, že iz nuje po obrambi jezikovnih pravic slovenskih vernikov.

Rešitev iz sedanjega stanja vidijo duhovniki samo v ustanovitvi ene ali več župnij za samo Slovence, ne glede na že obstoječe župnije.

K besedi pa so se oglasili tudi taki, ki so svarili pred takim „nacionalnim“ razkolom v tržaški Cerkvi, da se ne bi Slovenci z ustanovitvijo posebne svoje župnije umaknili v nekak geto. Znašli bi se v položaju priseljencev v Trstu, kot nekdanj priseljeni Grki, Srbi, Judje, protestantski Nemci.

„Kakšna je ta pokoncilska Cerkev, v kateri se dogaja kaj takega?“ je vzkliknil eden izmed debaterjev. Človek se res zaskrbljeno vpraša, kam je izginil duh krščanskega bratstva in univerzalnosti, ki bi moral vladati tudi v tržaški Cerkvi. Absolutno nerazumljivo je, da se čutijo verniki druge, manjšinske narodnosti in jezika v okviru Cerkve na nekem področju naravnost preganjani, da si celo želijo v geto.

Kako more pokoncilska Cerkev to dopustiti in kako gleda na to novi škof Bellomi? Rečeno je bilo, da ne nasprotuje ustanovitvi posebnega slovenskega pastoralnega centra za vse Slovence v Trstu, vendar ta center za zdaj ne bi imel značaja ozemeljske ali osebne župnije. Problem preučuje posebna komisija.

Novi list, Trst, 13. julija 1978, str. 3 in 4.

GORIŠKI DUHOVNIKI ZA NARODNOSTNE PRAVICE

Prejšnji teden je bil v Gorici zbor duhovnikov goriške nadškofije, na katerem je bila sprejeta važna resolucija o potrebi formalnega priznanja manjšinskih pravic. Nadškof Cocolin je v govoru omenil vprašanje narodnostnih pravic in potrebo po enakopravnem in celovitem razvoju slovenske narodne skupnosti.

Eno izmed važnih vprašanj je tudi, dati družbeno priznano obliko službi škofijskega vikarja, ki bo odgovoren za slovenska vprašanja.

Resolucija poudarja, da morajo vsi v skupnosti uživati enake pravice in zato tudi Slovenci, saj je njihova zasluga, da se v naši družbi sliši glas tudi slovenske manjšine, ki se mora uveljaviti in postati enakovredna italijanski. Z reformo kurije se daje priznanje slovenskih narodni skupnosti in se s tem priznavajo tudi navzočnost, jezik in vloga naše manjšine v škofiji.

Resolucija poziva tudi civilno oblast, naj ustvari pogoje za celovit napredek slovenske narodnostne skupnosti na Goriškem.

Menimo, da je ta resolucija zelo važna, saj verjetno prvič lahko opazimo, da tudi v cerkvenih krogih prihajajo do izraza vedno večja prizadevanja za priznavanje naših pravic in da se tudi formalno skušajo ustvarjati boljši pogoji za bodočnost naše narodne skupnosti.

Novi list, Trst, 6. julija 1978, str. 1.

GETO SLOVENSKE KULTURE NA KOROŠKEM

Vsepovsod na Koroškem opozarjajo te dni lepaki na vrsto kulturnih prireditvev pod skupnim naslovom *Koroško poletje* in na koncertne prireditve v Hemini Krki. Na teh prireditvah nastopajo ansambli in solisti z vseh strani Evrope, med njimi najdemo celo sovjetske, medtem ko je edino slovensko ime, ki ga lahko odkrijemo na lepakih, ime altistke Marjane Lipovšek, ki bo sodelovala na neki koncertni prireditvi.

Težko je reči, kje je krivda za tako odsotnost slovenske kulture v koroškem kulturnem poletju, namenjenem predvsem tudi stotisočim tujih turistov. Nedvomno je del krivde pri prirediteljih. Prej ali slej dobimo vtis, da je nekaj krivde tudi pri Slovencih samih, ki bodisi zaradi nerodnosti bodisi zaradi nekakega bojkota ne navežejo kulturnih stikov z nemškim delom Koroške. Namesto da bi skušali prodreti in se uveljaviti s kvaliteto slovenske kulture, se umikajo in prepuščajo prostor drugim.

MUTA — Ob navzočnosti več kot dva tisoč domačinov, številnih poslovnih partnerjev in drugih obiskovalcev so odprli drugo razstavo zelenega programa „Gorenja“ iz Mute. Na razstavi, ki z naslovom „sreča v zelenju in cvetju“, so razstavljali malo kmetijsko mehanizacijo.

OPLOTNICA — Pred kratkim so delavci mariborskega „Cevovoda“ vgradili napeljavo za centralno kurjavo.

ORMOŽ — V ormoški občini se število prebivalcev že dalj časa manjša. Leta 1971 so jih našteali 18.506, letos 18.334. Najbolj je opazno zmanjšanje prebivalstva v Slovenskih goricah.

PLANINA PRI SEVNICI — Delovni kolektiv „Tajfun“ s Planine pri Sevnici se je v dobrih štirih letih, kolikor je star, povečal za štirikrat. Od 22 delavcev, ki so leta 1974 pričeli z delom v dotedanji privatni delavnici, je kolektiv narasel na 90 zaposlenih.

PODSREDA — V Podsredi so ob 70-letnici gasilskega društva odprli nov gasilski dom, v katerem je še dvorana z dvesto sedeži in drugi prostori. Nov dom jih je veljal približno dva milijona dinarjev.

POSTOJNA — Postojnska jama je meseca avgusta doživela svojevrsten rekord. Dne 8. avgusta si je lepote tega kraškega bisera ogledalo 11.952 obiskovalcev, kar je enodnevni absolutni rekord v njeni 160-letni turistični tradiciji.

RADENCI — Iskra belca na vaje-tih priljubljenega voznika Matjaža so včasih od zore do mraka na poti s staro kočijo zdravilišča Radenci, ki prireja izlete za ljubitelje počasne vožnje v bližnjo in daljno okolico.

RAVNE NA KOROŠKEM — V Zakopanih na Poljskem je bila skupina društva „Prežihov Voranc“ z Raven, ki je kot predstavnik Slovenije in Jugoslavije sodelovala na „Enajstem mednarodnem folklornem festivalu“. Ravenski folkloristi so s svojim nastopom opravičili pričakovanja.

RIBNICA — Že tretje leto zapored je Ribnica doživela v obrti, ki je v minulih desetletjih in stoletjih razširila svoj glas daleč po Evropi in svetu. Ribniški turistični delavci so pripravili sejem suhe robe in lončarstva, ki ga je obiskalo približno petnajst tisoč obiskovalcev.

RIBNIŠKO POHORJE — Pred kratkim so slovesno odprli prenovljeno planinsko postojanko „Ribniško kočo“ na Pohorju. Potem, ko je bila nekaj let opuščena in zaprta, sta jo obnovili tovarna „Sladkogorska“ in planinsko društvo s Sladkega vrha.

RUŠE — Poleg nove peči za proizvodnjo ferosilicija, načrtujejo v Tovarni dušika „Ruše“ še eno, za kraj izredno pomembno vlaganje. V kratkem bodo pričeli graditi velike čistilne naprave, ki bodo v veliki meri odpravljale beli dim nad krajem in naselji v Dravski dolini.

SEBENJE — V tem kraju pri Trzinu so že pred 72 leti ustanovili „Žabarsko društvo“, ki se tudi letos ni izneverilo stari žabarski dejavnosti. Konec avgusta so tu priredili praznik žabarjev, s katerim je združena posebna žabarska povorka, ko na koncu razglasijo žabarskega ženina in nevesto.

SREDNJA VAS — Pred nedavnim so v Srednji vasi v Bohinju odprli obnovljeno šolo, v kateri bo prostora za 80 otrok, hkrati pa tudi vrtec za dva oddelka.

STOPERCE — Krajevna skupnost je bila do pred kratkim edina v ptujski občini, ki ni premogla niti metra asfaltirane ceste, zato je bilo slavlje ob otvoritvi kilometra in pol asfaltirane cestne prevleke še posebno velik dogodek za naselje Stoperce.

ŠKOFJA LOKA — Leta 1960 so na Žirovskem vrhu prvič ugotovili pojave urana in so z raziskavami nadaljevali vse do leta 1967, ko so beograjski strokovnjaki odšli; z delom pa so nadaljevali delavci „Geološkega zavoda“ Ljubljana. Tako so ugotovili, da je na območju Žirovskega vrha dovolj rezerv

Tak odnos je značilen tudi za slovensko koroško kulturo. Obe slovenski knjigarni in Celovcu, katoliška in levičarska, zbudita že na prvi pogled vtis nekega geta. V izložbenih oknih in v notranjosti je najti samo v Ljubljani izdane knjige, razen nekaterih v nemščini napisanih publikacij propagandnega značaja, ki jih je izdalo *Mladje* ali kaka druga koroška slovenska ustanova. Pri dvakratnem obisku v obeh knjigarnah ni bilo v njima nobenega kupca, kar tudi ni nič čudnega, ker ne prikazujeta niti v izložbah niti na prodajnih pultih nikakih novosti knjižnega trga, nobene nove revije, knjige, časnika. Še najmanj tistega, kar izide zunaj Ljubljane ali Celovca. Zdi se, da je temu kriva nezainteresiranost knjigarniškega osebja samega, pa tudi tistih, ki imajo knjigarni na skrbi. Očitno jim ni mar, kaj izhaja slovenskega po svetu, pa tudi ne zanimanje javnosti in seveda kupcev.

Taka knjigarna seveda ne privlači niti slovenskih, kaj šele nemške ali druge kupce. Gotovo bi bilo veliko boljše, če bi slovenski knjigarni v Celovcu prodajali tudi nemške knjige, saj to bi ne bilo na škodo slovenskih. Obratno, nemški kupci, ki bi prišli tja zaradi nemških knjig, bi videli na pultih in policah tudi slovenske knjige, in tisti med njimi, ki so slovenskega pokolenja in še znajo slovensko, bi se nemara odločili, da jih vzamejo v roko ali celo kaj kupijo. Vsekakor bi tak stik in sožitje služila za propagando slovenski kulturi v nemško-avstrijskem okolju, medtem ko nima zdaj nemško govoreči Avstrijec oziroma Korošec kaj iskati v zgolj slovenski knjigarni, ki napravi vtis dolgočasje in brezbrčnosti celo na slovenskega obiskovalca.

Slovenski kulturi, posebno tisti na Koroškem, manjka samozavesti, pa tudi hotenja po kvaliteti in uveljavljanju. Trpi na kompleksu zapostavljenosti, ne želi se meriti z drugo kulturo in se zato sama umika v geto, tak položaj pa jo še bolj slabi in ji jemlje ugled.

Novi list, Trst, 3. avgusta 1978, str. 1 in 7.

PETSTOLETNICA TOMAŽA MORA

V Angliji obhajajo letos petstoletnico rojstva Tomaža Mora, znamenitega katoliškega filozofa, pravnika, literata in svetnika. Kralj Henrik VII. ga je dal obsoditi na smrt in obglaviti, ker ni hotel odobriti njegovega razbrzdanega življenja, njegovih zločinov (dal je obglaviti dve svoji ženi, da bi se ju znebil in se lahko spet poročil) in preloma s katoliško Cerkvijo.

Ob petstoletnici so priredili v Londonu razstavo, ki prikazuje spomine nanj, in tudi rekonstrukcijo celice, v kateri je prebil svoje zadnje dni.

Primerno bi bilo, da bi vključili tega svetnika, vzgled državljankega poguma in ravnanja po vesti, med patrone cerkva tudi na Slovenskem.

Novi list, Trst, 20. julija 1978, str. 3.

mladika

POLOŽAJ KATOLIŠKE CERKVE V JUGOSLAVIJI

Na uho sta mi zazvonila dva zvonova s popolnoma drugačnim sporočilom.

En glas je prišel iz Dortmunda v Zahodni Nemčiji, kjer je v sklopu *jugoslovanskega tedna* 14. junija nastopil kot predavatelj tudi mariborski pomožni škof Vekoslav Grmič. S tiste strani sem zvedel, da je škof Grmič „med drugim zavrnil trditve, da Cerkev v Jugoslaviji ni svobodna, ter s podatki podkrepil svoje stališče, da položaj Cerkve pri nas ni v ničemer slabši kot v družbah, kjer cerkvene oblasti razpolagajo z velikanskimi sredstvi“.

Drugo sporočilo pa je prišlo iz Zagreba, kjer je nadškof Franjo Kuharić nedavno takole izjavil švedski televiziji: „Dejstvo je, da se socialistična družba gradi na marksizmu ... Bistveni element v tej ideologiji je ateizem ... Materialistični pogled na svet zanika vero kot tako. To je v socialistični družbi svetovni nazor s pravico javnosti. Od osnovne šole vse do univerze je marksizem uradna znanost, uradni svetovni nazor. Cerkev je potisnjena s tega področja, Cerkev ne more nastopiti na področju šole, na področju vzgoje ... Ko marksizem postane ideološki nazor države, omejuje možnosti Cerkve ... Ne dovoljujejo v zadostni meri zidanja cerkev in verskih objektov, po katerih čutijo verniki veliko potrebo ... Naš tisk lahko ponujamo samo na cerkvenem prostoru, v javne kioske ne moremo priti ... Z radia in televizije smo popolnoma izključeni, v teh sredstvih ne moremo dobiti niti ene minute programa ...“

Kot vidite, ta dva zvonova zvonita precej različno.

Ali se ne bi mogli jugoslovanski škofje pomeniti med sabo, da ne bi dajali v javnost tako 100 odstotno nasprotujočih si izjav? Saj vendar kristjanom *resnica* ni važna samo na področju verovanja, ampak tudi v življenju.

Gornji izjavi si tako nasprotujeta, da očitno obe ne moreta biti resnični. Če ima prav škof Grmič, nima prav nadškof Kuharić. Če ima prav nadškof Kuharić, nima prav škof Grmič. Od enega od obeh škofov to vsekakor ni zgled resnicoljubnosti.

Mladika, Trst, 1978, 6/7.

ČUT ZA SVOBODO

Spominjam se razgovora, ki sem ga imel z znanim psihologom. Trdil sem, da je človeku čut za svobodo prirojen. Učenjak mi je odgovoril: „Motiš se. Človek se ne rodi svoboden, pač pa ga nagon vleče k verigam, želi si zopora in ima v sebi nepremagljivo željo, da bi mu nekdo gospodoval. Človek lahko samo ‚postane‘ svoboden. Da mu vcepiš to željo po svobodi, pa je treba ogromno truda.“

Nekateri ljudje niso svobodni in nikoli ne bodo, ker si tega prav nič ne želijo. Kar odprimo 2. Mojzesovo knjigo, pa bomo videli, da je bila potrebna več kot štiridesetletna šola v puščavi, da so se Izraelci otresli suženjske miselnosti in si pridobili miselnost svobodnega naroda. (Koliko časa so žalovali in tarnali po nekdanjih dneh!)

Naravoslovci so opazili nenavađen primer: Gospodar nekega cirkusa je kupil belega medveda v zoološkem vrtu in ga spustil v velik ograjen prostor. Kmalu so opazili, da se je medved premikal samo v razdalji nekaj metrov, čeprav je imel veliko prostora na razpolago. Napravil je samo toliko korakov, kolikor jih je delal v svoji kletki v zoološkem vrtu. Kletka mu je „stopila“ v glavo, pregrada se mu je zarila v možgane.

Tako se dogaja tudi z nekaterimi ljudmi. Pregrado nosijo v svoji duši. Čeprav imajo svoboden prostor, ga ne vidijo. Niso si pridobili miselnosti svobodnih ljudi.

Ignazio Silone pravi v svoji knjigi *Kruh in vino* takole: „Svoboda ni nekaj, kar dobiš v dar. Lahko živiš v diktatorski državi, pa si svoboden pod enim samim pogojem, da se boriš proti diktaturi. Človek, ki misli s svojo glavo in ohrani svoje srce neoskrunjeno, je svoboden. Človek, ki se bori za to, kar ve, da je pravično, je svoboden. Lahko pa živiš v najbolj demokratični državi na svetu, pa si notranje len, top, hlapčevski, in nisi svoboden. Čeprav ni nobenega nasilja, si suženj. In to je slabo. Ni treba prositi, da ti drugi dajo svobodo. Vzeti si jo moraš sam.“

Katoliški glas, 7. septembra 1978, Gorica-Trst.

in zalog urana. Zato so odprli rudnik. Za rudnik pa je uporabljeno 70 hektarjev zemljišča.

ŠOSTANJ — Turistično društvo „Šoštanj“ je tudi letos priredilo razstavo cvetja, aranžmajev in ikeban. Cvetje oziroma lončnice so prispevale le šoštanjske in okoliške gospodinje in gojiteljice. Razstava je bila dobro obiskana. Tožili so, da je škoda, da je bila razstava odprta samo dva dni.

TRBOVLJE — Zasavska alpinistična odprava se je vrnila z uspešno opravljene poti na Grenlandijo. 10-članska odprava se je v juliju in avgustu povzpela na 26 vrhov, med njimi je odkrila devet novih in jih imenovala po krajih iz Zasavja.

TREBNJE — Slovenija ima še en nov spomenik. V Trebnjem so konec avgusta odkrili spomenik škofu in misijonarju Frideriku Baragi. Slovesnost, ki jo je vodil ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogačnik, je spremljalo več tisoč ljudi. Spomenik je delo umetnika-kiparja prof. Goršeta.

TRIGLAV — Andrejček Vidic, dolgoletni vodja „Folklorne skupine“ na Bledu, se je odločil, da se postavi z gorenjsko narodno nošo tudi na vrhu Triglava. Ko so se delavci blejskih hotelov „Viatorja“ povzpeli na Triglav, je vzel s seboj narodno nošo, se tam preoblekel in iznenadil vse navzoče, ko je veselo zavriskal v narodni noši pri Aljaževem stolpu.

TRŽIČ — Tovarna „Peko“ je priredila „Šušarski sejem“. Stare in ozke tržiške stojnice so bile nagnete z mnogimi obiskovalci. Nekateri je privabil 10-odstotni popust in precejšnje znižanje cen nemodnih čevljev.

ZREČE — Čeprav je Pohorje dolgo komaj 45 kilometrov, je prepreženo s skoraj 600 km cest, ki so sposobne sprejeti motorizirane turiste. Posebej obiskano je južno Pohorje, koder pa ni več težav z iskanjem prave poti, saj skoraj na vseh križiščih stojijo domiselni in prijetni, predvsem pa točni smerokazi.

bil je duhovnik

(iz knjige Naše vedenje)

Biti kristjan! To je milost in čast, a nič manj odgovornost in predvsem dejanje. To niso le ustnice, ki šepetajo molitve, ampak lepota in vrednost naših dejanj in bogatost življenja za druge.

Gospod Kambič je hrepenel po Bogu, a je vedel, da se mu lahko približa le po človeku. Če ne bo rešen moj brat, tudi jaz ne bom rešen. Rešitev je skupna ali pa je ni.

Njegov vzor je bil asiški Ubožec: ničesar imeti pomeni imeti vse, pomeni biti resnično svoboden; pomeni nepoznanje strahu, neodvisnost, edino možnost častnega in čistega urejevanja človeških razmerij.

Denar? Ah, koliko vrednejšega je, za kar se je bolj vredno truditi. „Čast“, položaj? Prevara, izguba časa, miru.

Hrana, pijača, razkošje? Kako dober je kruh, kako slastna je voda, kako majhen je prostor, ki ga potrebuje telo. Kako brezbrizno je stremljenje duha!

Mnogo je bral, a ni želel biti učen, ker se je bal zgubiti modro preprostost. Bal se je, da bi znal najbolj visoke reči, pri tem pa pozabil vsakdanje, navadne, a najbolj potrebne. Učenost in brezsrčnost prerada hodita vstric.

Ljubil je polje, gozd, ptice. Sprehode, ki so mu čistili dušo, bogatili premišljevanja, prebujali živo molitev. Hoditi ure in ure. Gle dati in se čuditi lepoti sveta. Ne biti pri miru. Ne gniti.

Oznanjati radost. Naj se smeji dekle, naj vriskajo fantje, naj se igrajo otroci, starci veselo mežikajo v svet! Oznanjati radost — ne potrlost, strah in grenkobo.

Hoditi k ljudem z veselimi obrazom! Jim veselo zreti v oči. Jim krepko stisniti roko, jih potrepljati, pomežikniti jim. Znati poklicati vino na mizo.

Oznanjati evangelij VESELJA, MIRU, LJUBEZNI, PROSTOSTI!

Razumeti slabosti. Če boš gledal na grehe, Gospod... Kdo si upa vreči kamen...

Pomagati v bridkostih. Človek mora skozi toliko stisk.

Izganjati samoto in mraz. Vsi smo ena sama družina.

Dajati brez povračila.

Trpeti brez odškodnine.

Odpuščati. Odpuščati, da ti bo odpuščeno.

Bog je naše plačilo, samo Bog je naša tlažba. Jezus je naš ta zadnji trošt.

Prišla bo smrt. Kje bo takrat pogum? Kako se bom vedel do nje? Vse nas čaka, a ne maramo misliti nanjo, čeprav je naša edina gotovost.

Zanj je bila resničnost, ki je o nji mnogo razmišljal. In tako je bil zmeraj pripravljen na njen prihod, sprejel jo bo mirno, kot nekaj, kar je naravno in stvarno. Sprejel jo bo radostno, ker je verjel, da ga bo odpeljala v Jezusov vrt, v paradiž, kjer ne bo dvomov in stisk.

Pred letom so ga nanaglo pripeljali v bolnišnico. Srce ni več zmoglo pritiskov sveta.

Hodili smo ga obiskovat: ki nas je poznal še kot otroke in njegovi farani z visokih Lučin. Bil je tako vever in živ, da nobeden ni mislil na smrt. Tudi on je upal, da bo kmalu doma.

Če prav vem, je bilo v sobi pet, šest bolnikov. In prav on je bil tisti, ki je dajal življenju v tej sobi poseben utrip.

Čutil je bolečine in prsih, po rokah in v glavi. Težko je dihal; včasih ga je dušilo in obšla ga je tesnoba in notranje drhtenje. Vendar se tudi v takih primerih ni pustil zbegati, ni nadlegoval sester in zdravnikov. Bil je vdan, potrpežljiv in obziren bolnik.

humor - uvožen od doma

TOVARIŠI, KONČNO SMO PREŠLI OD BESED K DA-JANJEM.

Navadnih žarnic sicer ni, imamo pa dovolj žarnic za pot v svetlo prihodnost.

MED ROJSTVOM IN SMRTJO IMAJO NEKATERI RES ŽIVLJENJE.

Buržoazija je mrtva, ostalo je samo socialno razlikovanje.

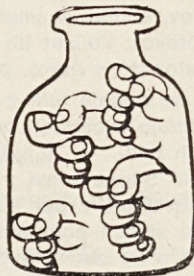
TUDI LANI JE BREZPLAČNO ŠOLANJE ZAHTEVALO MNOGO DENARJA.

Življenje je bilo kot televizija. Povsod sami voditelji in napovedovalci.

CENE GREDO GOR, MI GREMO PA ŠE VEDNO NA-PREJ.

Če si prepričan, ni nič pretežko. Težko je, če so te pre-pričali.

OZIMNICA ZA TISTE Z NAJ-NIŽJIMI OSEBNIMI DOHODKI.

Po Pavlihi

Neka dama je vprašala zna-nega psihiatra, kako ugotovi, da je nekdo duševno obreme-njen.

„Čisto preprosto. Dam mu to-le vprašanje: Kapitan Brown je naredil tri potovanja okrog sve-ta. Na enem od teh je umrl. Na katerem?“

Dama se je živčno nasmeh-nila: „Ali mora biti nujno zgo-dovinsko vprašanje?“

Mati reče hčerki, ki se brani jesti, kar je skuhala: „Če sta jedla oče in Pazi, boš tudi ti!“

Voznik je peljal skozi rdečo luč. Ko se je sopotnik zaradi tega nanj jezil, mu je ta odgo-voril: „Tudi moj brat vozi tako.“

Ko se je isto ponovilo, je voz-nik spet odgovoril: „Tudi moj brat vozi tako.“

Potem je pripeljal do zelene luči. Tu se je ustavil.

„Zakaj si se ustavil, saj je zelena?“ je vzkipek sopotnik.

„Lahko pripelje moj brat sko-zi križišče.“

Poljski miši opazita v zraku netopirja, pa pravi mlajša sta-rejši: „Ko bom velika, bom tudi jaz pilot.“

„Jure ima pa res smisel za trgovino. Od njega sem kupil hišo. Ko sem mu šel čez nekaj dni povedat, da je klet polna vode, mi je prodal še motorni čoln.“

„Ali tvoj fant govori sam s seboj?“

„Ne vem, še nikdar nisem bila z njim, kadar je bil sam.“

„Ali imate nevidne mreže za lase?“

„Imamo.“

„Ali jih lahko vidim?“

Tomaž se vrne pozno ponoči vinjen pred blok, v katerem sta-nuje, in pozvoní.

Iz petega nadstropja se oglasi

ščepec smeha

žena: „Kako si sploh upaš pri-ti tako pozno domov?“

„Saj si ne upam. Spusti mi, prosim, po vrvi malo žganja!“

Na klopi v parku sedita mo-žaka, oba nepismena. Prvi drži v rokah časopis, ki je obrnjen narobe.

„Ali je kaj novega?“ ga vpra-ša drugi.

„Ja glejte, vlak se je prevrnil!“

Soseda se pritožuje sosedu nad svojim možem. Pa pravi druga:

„Zakaj pa ne greš od njega, če je tak?“

„Saj sem že dvakrat šla, a on sedi pred televizijo in tega sploh ne opazi.“

„Kaj mislite: ali bo sonce ali bo dež?“

„Težko rečem. Veste, to od-visi od vremena.“

„Koliko piva tahko spiješ?“

„Odvisno je od tega, koliko ga lahko plačaš.“

„Ambrož, čigavi pa so vsi ti otroci?“

„Nekaj je mojih, nekaj ženi-nih, nekaj pa od obeh.“

„Zdaj, ko so otroci veliki, imaš pa več časa, kajne?“

„O ja.“

„Kaj pa počneš?“

„Vnuke pazim.“

„Ali si že kdaj jedla polže?“

„Že.“

„Jaz jih nisem pa še nikdar naročila.“

„Tudi jaz sem naročila samo solato.“

„Ali že veš, kaj ti bo mož kupil za god?“

„Jaz že, on pa še ne.“

V ječi sta se znašla nepri-diprava, katerih prvi je ukradel uro, drugi pa kravo. Pa zbode drugi prvega:

„Ti, koliko je pa ura?“

„Ne vem natančno, a mislim, da bo čas za molžo.“

„Kristino sem vprašal, ali bi hotela postati moja žena. In veš, kaj mi je odgovorila?“

„Ne.“

„Kako si pa uganil?“

„Nimam sreče pri moških: vsakič, ko se želim poročiti iz ljubezni, ugotovim, da fant nima nič.“

Otroci med seboj.

„Moja mama ima pa čisto črne lase!“

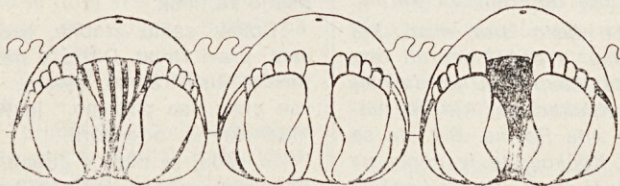
„To ni nič! Moja jih ima pa vsak teden drugačne barve!“

„Kaj pa je to! Moja si jih pa lahko sleče!“

„Žena, ne najdem nogavic!“

„Pa si gotov, da si jih sinoči imel, ko si jih slekel?“

RAZGLED NA PLAŽI

janez sonce

zgodovinska novela

Julija 1660 se je v Ljubljani poročil vitez Janez Sonce z lepo Ano Rozino, hčerko bogatega ljubljanskega ranarja. Ranarji so bili takrat zaničevani, zato je nastalo zaradi te poroke v Ljubljani in na deželi veliko razburjenje, posebno še med plemenitaško mladino.

Turjaški plemič Jurij Ljudevit, nezakonski sin ministra na cesarjevem dvoru na Dunaju Janeza Vajkarda Turjaškega, je bil znan kot velik razvratnež. Zaljubil se je v lepo ženo Janeza Sonca. Skoval je načrt, da mu jo ugrabi. Zanj je pridobil znanega gorenjskega rokovnjača Kljukca. Ta jo je s pomočniki res ugrabil, ko je s svojim možem gledala na Dolenjski cesti v Ljubljani hrvaško konjenico, ki je prihajala k sprejemu avstrijskega cesarja.

Janez Sonce je srečal na dvorišču knežjega dvorca v Ljubljani Jurija Ljudevita, o katerem je slutil, da mu je odpeljal ženo. Ujel je Turijeve besede hlapcu, da morata še nocoj odjezdit na Turjak.

Ko je bil čisto brez misli, kaj naj stori, mu je prišel naproti revni dijak Vid. Zaupal mu je, da njegov stric Kljukec ve, kje je njegova žena Ana Rozina. Brž sta se napotila h Kljukcu: ta je čepel na samotni klopi sredi vrta za knežjim dvorcem.

Ko je Kljukec ugledal Janeza Sonca, je sam pri sebi govoril: „Ta bo odpiral usta, ko spozna mene, pobožnega romarčka, ki sem ga tisto noč s količkom po glavi!“ Potem je dodal:

„Pa se morda ni dobro šaliti s tako gosposko reso. Na vse bodi pripravljen Kljukec, poštenjak! He, he!“

Ko je to rekel, je izvlekel izpod obleke dolg in oster nož in ga položil tik sebe na klop.

„Ta gospoda je včasih polna muh. Nož pa, ki je nabrušen, ki je dolg kakor turška sablja, tak nož pa je še vselej pregnal muho in naj je bila še tako nadležna. Svetli moj prijatelj, počakajva torej, kako naju sprejme gospod Sonce, kateremu sva ukradla njegovo gospo Luno. Hi, hi!“

Izbral si je medeno hruško in jo drobil med belimi zobmi. S svetlimi očesci je neprestano opazoval dohajajočega dijaka in njegovega spremljevalca.

„Če le za meč prime, pa mu bo tičal moj nož v goltancu. Viteza Kljukca koža se ne prodaja na tem sejmu, to je gotovo. Vse drugo je pa negotovo.“

Ko sta onadva prišla malone do njega, je vstal in se globoko priklonil: „Gospod, gospod, kje sva se že videla! Čakajte no, čakajte no! Pa niste bili lansko jesen pri sveti Mariji Devici v Velesovem ali kje drugod, kamor zahajajo pobožni romarji? Kaj?“

Dvignil je obraz in z zvitim pogledom je premeril viteza, kateremu je v hipu zalila kri blede lice in srd napolnil srce.

„Gospod, ali me ne poznate? Mene, romarčka z Davč, ki je priromal k cerkvi svetega Jakoba v belo mesto ljubljansko! Kaj me res ne poznate, gospod?“

„Ti si hudoba!“ je zaječal Janez Sonce. Kakor strela je planil proti onemu in ga pograbil z železno pestjo za tilnik.

„Dokler samo grabite, svobodno vam, pravi Hrvat. Da le v nožnicah pustite tisto šibko železo, pa je vse prav, vse pošteno.“ je Kljukec hladnokrvno odgovoril.

Do sedaj je tičal v gubah, da je bil videti grbast. Pri teh besedah pa je stegnil svoje dolgo telo in se

brez vse težave otresel napadavalca.

„Sicer pa, če hočete še kdaj videti svojo ženko, naj vam bo ljubo moje življenje, kakor vam je drago vaše življenje! Ali ne govorim resnice, Videk? Ti govori!“

„To je tvoj stric, Vid?“ se je začudil vitez.

„Da, moj stric je to, gospod Sonce. In pravi, da ve, kje je gospa Ana Rozina,“ je Vid klavrno odgovoril.

„Kaj ne bom vedel,“ je krolal Kljukec, „če sem jo sam zanesel v turjaški grad! Najbolje bo, če se o stvari v složnosti, prijateljstvu in v miru razgovorimo. To je moje mnenje. Če pa hočete, da najprej železo zapoje, mi je tudi prav, gospod!“

Zavihtel je svoj nož in sekal z njim po zraku.

„Odloži nož,“ je dejal vitez, ko je s silo ukrotil svojo strast, „in povej mi vse, kar veš o gospe Ani Rozini!“

„Saj sem vedel,“ se je oni smejal, „da se spametujete. Nož bom položil tu sèm k sebi, da mi bo pri rokah, ker se moram odkritosrčno izpovedati, da vam, gosposkim ljudem, čisto nič ne zaupam. Če ubijete vi takega možaka, kakor je Kljukec z Gorenjskega, kaj se vam zgodi? Nič. Če bi pa jaz vas dregnil za noht, se takoj pravi: ‚Hajd, pojdi na kolo, pojdi na vešala!‘ To ni nikaka pravica, ljubi moj. Zatorej si hočem sam braniti svoje življenje, ki mi je ravno tako drago kakor ekselenci Volku Engelbrehtu njegovo.“

„Ničesar ti ne bom storil!“ ga je potolažil Sonce.

„Previdnost je božja mast,“ je odgovoril Kljukec in je položil nož tik sebe na klop, da mu je bil vsak hip pri roki. „Zdaj vam bom pa povedal, kako je bilo. Najel me je gospod Jurij, tisti turjaški fantiček, in plačal mi je dvajset rumenih cekinov, da sem vam vzel gospo Ano Rozino. Nered sem to storil, gospod, dragi gospod, a človek mora živeti. Poglejte, kar pridelamo, to nam vzame graščina; gospod na gradu se debeli kakor polh jeseni, a mi stradamo, da bi žrli zeleno travo — če ne bi tudi ta bila graščinska.“

„Povej, povej, kako je bilo! Kam si mi vlekel ženo?“

„Le počasi! Naglost ni prida, je dejal polž, ko je poskušal desetič prelesti plot in je zopet z njega pal. Vidite, plačal mi je trideset rumenih cenikov.“

„Poprej si dejal dvajset.“

„Trideset jih je bilo, tako mi moje neumrjoče duše. Trideset jih je bilo.“

„Naj jih je torej trideset,“ se je vitez zjezil. „Sedaj pa govori o gospe Ani Rozini!“

„Živeti moram, gospod, živeti. In ker ne morem živeti ob resju po pašnikih, živim od kupčije. Danes zjutraj sem prišel v mesto in sem krenil na obisk h gospodu Juriju. Ravno je bil zlezel iz postelje in me je kisló pogledal, ko sem stopil predenj. ‚Ženska je lepa,‘ sem mu dejal, in prepoceni sem vam jo spravil v roke. Za trideset cekinov vam zvlečem na Turjak umazano pastirico, ne pa gospe, ki je bela kakor ravnokar namolzeno mleko.‘ Tako sem mu govoril in dostavil sem mu: ‚Dajte mi še deset cekinov, gospod Jurij! Ženska jih je vredna.‘ No, pa sem slabo opravil. Kakor sršen je bil pri meni in kot strela mi je tičala njegova roka v laseh. Vrag je močnejši, kot sem menil. Kar koj mi je izruval velik šop las z moje uboge glave. Potem pa je moje telo postavil pred vrata, kjer me je vzela v delo tolpa graščinskih hlapcev, ki ni prej odnehala od mene, da sem izvlekel tega svetlega svetnika — tu je Kljukec pokazal na svoj nož — ‚in sem z njim malo pogladil enega ali drugega.‘

„Čemu mi vse to pripoveduješ?“ je zakričal Sonce.

„Počakajte! Vse je v zvezi z vašo gospo. Potem — ko sem namreč odganjal grajske hlapce — sem stopal po stopnicah navzdol. Bil sem tepen in denarja tudi nisem bil dobil. Poštena je ta, sem si mislil. Tedaj pa ste se vi pridrvili po stopnicah navzgor. Prav kakor hudournik ste se podili mimo in niste mene, ki sem se pritiskal ponižno k steni, niti opazili. Dobro, sem si mislil, gospod Jurij mi noče odšteti deset cekinov dasi sem mu toliko prijetnega storil. Tu pa je gospod Janez Sonce, ki ti da dvajset, kaj dvajset, trideset zlatov,

če mu zopet izpelješ mlado gospo s turjaškega ozidja. Kaj je, ali sem prav in pošteno mislil, če sem tako mislil, gospod Sonce? Ali mi jih odštejete, te cekine, hej?“

„Dam ti jih, samo da mi pomagaš,“ je vitez hitro odgovoril.

„Hi, hi, to je poštena govorica! To bi ga peklo Jurčka s Turjaka, ko bi jo čul to pošteno govorico! A ta Jurče me je danes metal po stopnicah, zategadelj sem postal previden kakor lisjak. Ne bom terjal, da mi plačate vseh trideset koj v trenutku. Vendar pa tudi nočem, da bi me kdaj po stopnicah metali, gospod Sonce. A ni ta pametna? Narediva takole! Ko bo pri očetih jezuitih zapel večerni zvon, vas bom čakal v zelenih grmih tam zadaj za Golovcem. Onda imam nekaj svojih prijateljev in dobil se bo konjiček tudi za vas, gospod Janez. Prinesite s seboj petnajst rumenih benečanov — v svojih skrinjah jih imate dokaj in plesnivih — in teh petnajst benečanov mi odštejete očitno in brez sleparstva, kakor je med poštenjaki navada. Potem pa hajd konjičem na hrbet in kakor sapa proti Turjaku! A je pametno tako?“

„To veš, da hoče danes v noči tudi Jurij Ljudevit na Turjak?“

„Ravno prav nam dojde. Vroč bo lonec, ki se zanj kuha.“

„Recimo, da ga ulovimo tega bastarda.“

„Prav lahko se zgodi.“

„In če se zgodi in če bom jaz tebi in tvojim prijateljem rekel: ‚Vrzite mu vrvice okrog vrata in obesite ga na vejo nad potjo!‘ ali se bo to tudi zgodilo? He!“

„Brez skrbi bodite, gospod! Tudi to ljubav vam storimo! Samo...“

„No, kaj?“

„Samo da potem velja *štirideset* benečanov! Zaradi vrvice, ki je zrabljena potem, hi, hi.“

„Dobro. Dobiš jih, kakor gotovo želim postati deležen večnega zveličanja.“

„Tako je torej vse lepo prav. Pod Golovcem se vidimo. Potlej pa hajd na Turjak.“

„Na Turjak,“ je vitez ponosno vzkliknil.

„Na Turjak,“ je viknil tudi dijak Vid. „In sveta Marija, naša ljuba Gospa, naj dá, da se izteče vse dobro!“

Zahodni bok Visokega Obirja.

Obrnil se je proti kraju, kjer se je kazal belokipeči holm Šmarne gore.

„Sveta Marija s Šmarne gore, ti nam pomagaj!“

Globoko se je priklanjal dijak in napravljaval križ za križem.

Medtem je bil vitez Sonce že odhitel po vrtni stezi. Kljukec pa je zopet zlezel v gube, da se mu je prikazala grba med ramami. Ko je vstal s klopi, se je tudi videlo, da je mož kruljav.

„Na Turjak torej! In sveti beneški cekin, ti nam pomagaj, ti se nam množi, da te bo končno poln klobuk! Amen!“

To je rekel in se je odgugal po poti. Iz previdnosti pa je izvlekel velik molek iz žepa in tu in tam je pričel glasno moliti.

„Očenaš. Krščanski ljudje, dajte siromaku kaj daru, v imenu Kristovemu, dajte mi kaj daru, daru!“

Prihitel je nadzornik ter ga z vihtečo palico podil z vrta. To pa je bilo ravno po volji našemu Kljukcu, ki je hotel prej kot mogoče priti iz ozidja ter s kraja, kjer ga je lahko vsak hip dosegla oblast gospodov s Turjaka.

✱

Ko je temna noč zavila jesensko
dalje na 34. strani

slovinci po evropi

anglija

Prvo septembrsko nedeljo smo se v Bedfordu spet z veseljem zbrali k naši maši. Morda se doma to veselje prihajanja k nedeljski maši toliko ne občuti. Pod tujim nebom je pa ta pristnost veliko bolj vidna in občutljiva. In seveda — toliko bolj razveseljiva. Pridne gospodinje so nam po maši pripravile lepo zakusko. Bog plačaj! Doma so napekle in prinesle k maši. Tako je pomašno srečanje še posebej blagoslovljeno in nas povezuje med sabo kot Gospodove sestre in brate.

V začetku septembra sta se poročila v Aspley Guise pri Bedfordu Eleonora Fras in Kevin Healey v cerkvi St. Mary. Naj ju spremilja božji blagoslov in utrjuje njuno mlado ljubezen vse življenje! Tudi dragim staršem in sorodnikom naše prisrčne čestitke!

† *Ferdo Pristavec*: Rojen je bil v Borovnici pri Ljubljani. Med zadnjo vojno in revolucijo je služil

nad 1 leto pri slovenskemu domobranstvu. V maju l. 1945 se je po srečnem naključju rešil v Italijo in bival v vojaških taboriščih Forlì in Eboli; v aprilu l. 1947 je bil odpeljan z drugimi vred v severno Nemčijo v znano zloglasno taborišče Munster Lager in Seedorf.

Potem se je z drugimi rojaki vred prijavil za na delo v Veliko Britanijo, kamor je dospel tik pred Božičem l. 1947 in nato delal v rudnikih premoga. Tam si je pri težkem delu nakopal silikozo (prah v pljučih) in po 15 letih dela bil odpuščen. Nato je delal nekaj časa kot sluga v raznih pisarnah.

Zlasti v zimskem času pa še vedno zelo bolehal in letos 25. avgusta ga je *smrt rešila* vsega trpljenja v starosti 58 let.

Pokojni je prebival v znanem Aberfanu, v katerem se je oktobra 1967 zgodila strašna nesreča, ko je hrib odpadkov rudnika zasul šolo in 2 stavbi, pri čimer je izgubilo življenje nad 100 šolskih otrok in 15 odraslih oseb. V tem kraju je imel pokojni lep mali domek in kar zadovoljno in v miru živel. Bil je poročen z neko tamkašnjo domačinko in imel 2 sinova, za katera je prav lepo skrbel. Sin Pavel je dovršil na univerzi pravo, drugi, glasbeno nadarjeni sin Tone, pa študij glasbe.

Pokopan je bil 1. septembra letos na pokopališču v Aberfanu. Pogreba so se udeležili številni domačini in lepo število rojakov Slovencev iz Južnega Walesa. Pokojni je bil zelo veren, pošten mož in zvest Slovenec. Križ bolezni je junaško in Bogu vdano prenašal, zato mu srečanje z Bogom ni bilo težko. Naj v miru božjem počiva, nekoč pa uživa srečno veselo Veliko noč! Njegovi ženi in sinovoma naše iskreno sožalje!

avstrija

KOROŠKA

SPITTAL ob DRAVI — V začetku avgusta so začeli z obnavljanjem Marijine kapele ob cesti

proti Beljaku, kjer imamo redno *slovensko bogoslužje*. Mestni župnik, g. Tschurtschentaler, ki nam gre rad na roko, nam je dal za ta čas na uporabo prenovljeno cerkev v Edlingu, ki je dobrih 100 metrov oddaljena od kapele, ob spitalskem pokopališču. Že pred mnogimi leti, ko so obnavljali taboriščno kapelo, ki je kasneje pogorela, smo našli tam zatočišče. V cerkvi se zelo dobro počutimo, ker je res lepo obnovljena. Pravijo, da bodo dela za obnovo kapelice končana drugo leto spomladi.

Naš nekdanji ministrant in član župnijskega sveta g. Franci Habjan, ki je rojen že v Spittalu se je 12. avgusta *poročil* v edlinški cerkvi z gdč. Marjeto Wieland, rojeno v Tamswegu na Salzburškem, ki pa sedaj živi v Spittalu. Ženinovi starši pa izhajajo iz Loških hribov. Mati je rojena na Črnem vrhu nad Polhovim Gradcem. V zadnji „Naši luči“ je bila na naslovni strani kapelica, ki stoji na posestvu, ki je bilo nekdanj last njenih staršev. Mladima poročenoma želimo srečo na skupni življenjski poti in upamo, da mladi mož ne bo pozabil na svojo slovensko rodovino.

Gospod Rok Grad je obhajal na Veliki Šmaren 80 let življenja. Za svoja leta izgleda zelo mladosten in bi mu nihče ne dal let, ki jih ima. Če le more, pride tudi ob delavnikih redno k maši. Želimo mu vse najboljše in upamo, da bo čez deset let mogel obajati 90-letnico življenja.

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Zaradi počitnic tri nedelje ni bilo *slovenske maše* v Linzu. Dve nedelji zaradi župnika, ki se je klatil po švicarskih in laških gorah. Čeprav pravi stari slovenski pregovor: „Gora ni nora, ampak tist' je nor, ki gre gor!“ kljub svojim šestdesetim letom ni prišel do tega spoznanja. Drugo nedeljo v avgustu in na Marijin praznik je pa odpadla zaradi dopustov ljudi. S tretjo nedeljo se je pa spet začela *redna božja služba*.

Tudi naš „Center“ je v tem času počival. Sedaj se pa spet zbiramo

nedeljo za nedeljo v njem k skupnemu pomenku; če nam moči začenjajo pojemati, se pa podpremo s klobasami in jih zalijemo s pivom ali vinom. Za sovražnike alkohola je pa na voljo radenska slatina, ali pa kaka sladka pijača. Dolgočasimo se ne. 27. avgusta smo imeli spet godovnjaka, g. Ludvika Sadla, ki je plačal navzočim pijačo, za kar se mu lepo zahvaljujemo.

Gdč. Darinka Grandovec je v juniju dosegla diplomo za tehnično rentgenološko asistentko. K diplomu ji čestitamo. Dela v linški splošni bolnišnici.

G. Jakob Hrastelj je 12. septembra dosegel starost 75. let. Kdo bi mu jih dal, kadar ga vidimo med nami ali pri delu na škofijski Karitas, kjer je od leta 1945 naprej v službi. Nemci so ga leta 1941 iz Maribora preselili v Linz, njegovega brata, sedanjega mariborskega stolnega dekana pa v Dachau. Vsa leta je delal kot šef skladišča in v tej službi veliko pomagal nekdanjim beguncem in kasneje sezonskim delavcem z obleko, pohištvom. Ko smo dobili svoj „Center“, je vedno posredoval, da smo dobili pri Karitas, če smo kaj potrebovali. Zato smo se mu v nedeljo, 10. septembra, iz srca zahvalili in mu v priznanje poklonili malo darilo. Naj ga Bog ohranja med nami še mnogo leta!

SALZBURŠKA

TENNECK — Po počitniškem premoru smo septembra spet imeli našo *božjo službo*. Ker cerkovnika ni bilo doma, je bilo treba iti v Werfen po zakristijske ključke. Zato se je vse začelo z majhno zamudo. Udeležba pri maši ni bila slaba, tudi petje je bilo kar ubrano. Po maši smo se seveda sestali v tovarniški dvoranici k pogovoru.

G. Matija Fajfar iz Štrigove že od februarja naprej ne more delati. Bil je dvakrat operiran na želodcu, pa zunanja rana še vedno ni dobro zaceljena. Želimo mu, da bi se čimprej pozdravil in mogel spet začeti z delom, ki prinaša potrebni zaslužek. Saj ga je prav ta pripeljal v Avstrijo.

Mala Marjanica Puklavec je dobila bratca, ki ga ima strašno rada. Erik je bil *rojen* v Schwarzach im Pongau 27. julija. Staršema g. Vekoslavu Puklavcu, ki je doma iz Nunske grupe, in materi Stanislavi, roj. Škrobar iz Gojševec pri Ljutomeru želimo, da bi jima bil otrok v veselje in da bi ga vzgojila v dobrega božjega otroka ter zavednega Slovenca.

belgija

LIMBURG — LIEGE

Vesela dogodka v mladih družinah: V družini g. Vilija in ge. Oksane Rogelj iz Eisdena se je *rodil* prvorojenec, ki se bo imenoval Štefan. To je ime otrokovega starega očeta rajnega Štefana Roglja, nepozabnega pevovodje in kulturnega delavca. Malega Štefana smo vsi veseli. Upamo, da bo tudi on veselo prepeval kot njegov oče in stari oče. G. Viliju in ge. Oksani k družinski sreči iskreno čestitamo in želimo božjega blagoslova pri vzgoji!

V družini g. Rudija Puttemans in ge. Rozi, članice našega pevske-

ga zbora, pa se prvorojenec Win veseli brhkega bratca, ki ga bodo klicali Raf. Iskreno čestitamo in želimo vso srečo!

Naša mladina: Člani „Vesele mladine“ so med počitnicami bili nekaj dni v Luksemburgu. Lepo so se imeli. Naši najmlajši pa so bili presrečni v „Fantasialand“ pri Kölnu.

Naši bolniki: Rojaku Janezu Venetu iz Winterslaga so morali odrezati nogo. Težke poškodbe je pri prometni nesreči dobila ga. Malka Matko iz Eisdena. V bolniški oskrbi je g. Alfonz Ajdišek iz Houthalena, a upamo, da bo kmalu doma. Enako pričakujemo tudi za g. Ivana Mraka iz Eisdena, ki se trenutno zdravi v Maaseiku. V Lanakenu imamo celo vrsto rojakov: G. Julij Alif, g. Alojz Korelc, g. Anton Matišar, g. Konrad Oset, g. Jože Novak, g. Matija Zupan. G. Matijašu Vlasu, ki je tudi bil v Lanakenu, se je zdravje popravilo in se je z veseljem vrnil domov. Krajši čas se je mudil v bolnišnici tudi g. Jože Globevnik iz Maasmechelena. Enako g. Franc Drnovšek iz Houthalena.

Mlada zakonca g. Anton in ga. Jožefina Kidjemet iz Eisdena, ki

Dramski krožek „F. S. Finžgar, Charleroi“, ki je tudi sodeloval na letošnji „25. slovenski prireditvi“ v Gilly-Haies.

sta se z avtom težko ponesrečila, sta že zdavnaj spet doma.

Vsem našim dragim bolnikom pošljamo posebne pozdrave s toplimi voščili za zdravje ali vsaj olajšanje!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Vincencija Pavelskega, 95 rue de Sèvres, Paris 6°, métro Vanneau.

Slovenska pisarna 7 rue Gutenberg, Paris 15°, métro Charles Michels, tel. 577-69-93, je odprta vsak četrtek, popoldne, sicer pa po dogovoru z duhovnikom.

Po prijetnih počitnicah so se ljudje vrnili na svoja delovna mesta, otroci pa v šole. *Starši in otroci!* Ali izrabite izredno priložnost, ki vam jo nudi naša župnija z *nedeljsko šolo in veroukom*? Če hočemo postati dobri kristjani, moramo Jezusa in njegov nauk poznati, če hočemo ostati dobri Slovenci, moramo svoj jezik, svoj narod in svojo deželo poznati.

Naši rojaki so se v Parizu 30. aprila na svojem srečanju prijetno počutili.

*„Pariški slavčki“
ki poživljajo
naše prireditve
v Parizu,
pod Eifflovim
stolpom.*

SLOVENSKI DOM V PARIZU

Z zaupanjem pričakujemo Vaš odgovor na naše pismo, ki je bilo objavljeno v prejšnji številki „Naše luči“.

Samo s skupnim prizadevanjem bomo premagali vse težave in prišli do skupnega cilja!

PAS-de-CALAIS

Čeprav se je *šolski pouk* že začel, bomo imeli začetek verouka in slovenskega tečaja prvo sredo v oktobru. Priglasite in vpišite svoje otroke pravočasno!

V Erquinghemu-Lys je 23. maja po več kot letu bolehanja odšel v večnost v svojem 77. letu življenja Anton Pirman. Pokojni je bil rojen na Blokah v vasi Zavrh in je že leta 1924 prišel v Francijo kot gozdni delavec. Ostal je celih 25

let in nato še 18 let delal v pivovarni v Armentieres.

Zelo lepo se je pripravil na to svojo najdaljšo pot v večnost. B: je tihega, blagega značaja in je

Pokojni Anton Pirman iz Erquinghema-Lys.

svojo blagost kazal vsem, ki so prišli z njim v stik. Pokopan je bil 26. maja ob zelo veliki udeležbi rojakov in domačinov v cerkvi sv. Male Terezije. Zapušča sina z družino in žalujočo soprogo. Naj se odpočije v Gospodu od svojega truda! Vsem žalujočim ostalim naše iskreno sožalje!

EPERNAY

Slovenska maša v kapeli pri šolskih bratih bo na četrto nedeljo v oktobru ob pol 4. uri popoldne.

LANEUVILLE devant NANCY

Spominjamo vse Slovence v Nancyju in okolici na našo slovensko mašo na vsako prvo nedeljo v mesecu in sicer ob 15.30 popoldne. Prva nedelja v oktobru pade na 1. oktober.

VZHODNJA LOTARINGIJA

Po prihodu iz Višarij je moja prva dolžnost, da se zahvalim prijatelju g. Kavalarju, da me je vozil na obe strani. Prav prisrčno se zahvalim tudi vsem, ki so me prišli iz domovine obiskat. Z bolečinami na nogi sem šel na božjo pot — in brez bolečin sem se vrnil v Merlebach.

Doma je že čakala „Naša luč“ št. 7, naši dragi raznašalci so jo hitro razdelili naročnikom.

Potresni sunki so v tem času v celi okolici prestrašili speče rojake — v kraju Creutzwaldu so nekateri skoro padli iz postelje. Nesreč ni bilo.

Žalostne vesti so pa zelo pretresle rojake: 49 let stara Erna Dobravc, poročena z Jožefom Wrzescz je bila poslana iz bolnišnice domov, pa je šla v gozd in tam umrla, nekdo, ki je nabiral gobe jo je dobil mrtvo po 20 dneh. 1. 9. pokopana na Hochwaldu.

4. 9. pa je umrl naš rojak Anton Pungerčan, 67 let star — pokopan na Hombourg-Haut. Obema želimo večni mir!

Iz počitnic so se srečno vrnili naši rojaki in začeli z delom v rudnikih in drugod.

Smrt papeža Pavla VI. je s skrbjo napolnila srca ne samo vernikov, ampak vseh ljudi. Po vseh cerkvah so bile žalne maše in govori na dan smrti in pogreba.

Izvolitev novega papeža Janeza Pavla I. — patriarha iz Benetk — so po pozdravili z veseljem, ko so zvedeli, da hoče iti dalje po načrtu rajnega Pavla VI.

Po prihodu s počitnic so se začele poroke. V sobotah so kar po 3 do 4 v raznih župnih cerkvah.

V Merlebachu: 9. 9. Marija Terzija Vinaza, z Miha-Petrom Doerflingerjem! Vsem veliko sreče!

Začeli bomo razdeljevati zopet pratike Mohorjeve družbe iz Ce-

lovca. Preteklo leto je bilo razdeljenih 300. Storite tudi letos isto! 11. septembra začetek šole! Naj angeli varuhi varujejo vaše otročiče — vsem pa želimo trdnega zdravja in poguma za jesenski čas!

Iskreno pozdravlja vse

Stanko Grims iz Merlebacha

nemčija

OBERHAUSEN

Deni Križanec se je smrtno ponesrečil.

Družina Križanec iz Oberhausen-Sterkrade, po rodu iz Maribora Sv. Magdalena, se je 29. julija letos s svojim avtomobilom vsa srečna vračala s počitnic v domovini nazaj v Porurje. Pri Münchnu je med vožnjo razneslo zračnico zadnjega kolesa. Medtem ko so ostali brez hujših posledic prenesli nesrečo, je starejši sin Deni kmalu po njej umrl. Jeseni bi izpolnil 13 let in pridno nadaljeval 3. razred gimnazije pa je tik pred razcvetom iz zdravega dečka v lepega moža „globlje zaživel neskončno življenje“, kakor kristjani verujemo o posmrtnosti. Med prijatelji in znanci je tragični dogodek globoko odjeknil, tako, da se je kljub počitniškim dnevom zbralo k pogrebu nad 200 ljudi. Slovenski župnik iz Essna g. Ivan Ifko je z velikim srcem in z božjo pomočjo tolažil domače: maševal je za pokojnega vodil pomenljive pogrebne obrede in pretresljivo spregovoril. V imenu žalujočih domačih iskrena mu zahvala. S težko prizadetimi dragimi domačimi vsi rojaki iskreno sočustvujemo.

DRAGI ROJAKI!

Najprej se lepo zahvalimo ljubemu Bogu, da smo se srečni, zdravi in spočiti vrnili nazaj v „domovino“ Nemčijo. Najbolj se moramo zahvaliti Bogu res od srca slovensko, — za slovenske darove božjega sonca, dragih domačih v Sloveniji, za prav vse darove, ki smo jih uživali v počitniških dnevih doma — če se Mu zahvalimo pri slovenski maši. Zato vsi radi

pridite k našim srečanjem ob božjem altarju.

V tej lepi jeseni ste še posebej lepo povabljeni na dve večji srečanja. Najprej *poromamo* na zadnjo nedeljo v septembru v Kevelaer, potem pa se poveselimo na *vinski veselici* na 3. nedeljo v oktobru v Revierparku v Oberhausen-Osterfeld. In lepo pozdravljeni vsi znanci in prijatelji po svetu!

Družina Križanec nekaj dni pred smrtjo sina Denija iz Oberhausena.

Letos v maju je bila krščena Melanija Forjan iz Krefelda. Delala bo družbo dvema sesticama, mamici in očetu pa veselje.

Justina Bratušek iz Krefelda se je 14. aprila „srečala z Abrahamom“. Njeni domači in rojaki ji želimo še mnogo srečnih in zdravih let.

SLOVENSKE SESTRE V NEMČIJI

Ko se je poslavljala Sr. Akvilina, Slovenka iz Družbe Marijinih sester čudežne svetinje na nedeljo

Janez Potočnik iz Krefelda je „srečal Abrahama“. Želimo mu še veliko zdravih let ob strani njegove ljubeznive soproge!

sv. Trojice iz župnij, kjer je delala od l. 1967, sta ji župniji Sv. Elizabete in Odrešenika priredili prisrčno slovo.

Tako se je p. Rembert Salvator zahvalil sestri za vse opravljeno delo v službi bolnikov in vernikov. Primerjal je sestro s sv. Terezijo. V poročilu l. 1976 je bilo letno približno 5000 obiskov na domovih. Tudi zanje naj bi veljal 40-urni delovni teden, podobno tudi pri drugih sestrah, a one iz ljubezni do bližnjega ne mislijo na to.

Sedaj so vse zaposlene v Starostnem domu, ki je bil zgrajen v Rotu (v okolici Stuttgarta). Sester je sedaj 5: Nives, Akvilina, Imakulata, Judita in Silvija. Pred kratkim so praznovali stoletnico svoje družbe.

Tudi mi jim čestitamo in prosimo Boga, naj jih še nadalje podpira pri njihovem človekoljubnem delu.

I. K.

MANNHEIM

Pred nami je še enkrat življenje Terezije Vostner. Rodila se je jeseni leta 1895 v Nagonju pri Rogiški Slatini. Leta 1921 se poroči; postane mat štirih sinov in dveh hčer. Ob koncu vojne leta 1945 ji umre mož.

Po mnogih naporih, pomanjkanju in trpljenju se ji končno nasmehne življenje, ko preživi svojega leta življenjske jeseni tako lepo in udobno pri svoji hčerki Tereziki v Nemčiji. Vsi njeni otroci bi jo radi imeli. Že telesno utrujena in izčrpana se letos še enkrat vrne v domovino k sinu Jožefu. Bolezen je vse močnejša in srce peša. Ko smo jo zadnji čas obiskali, smo slutili, da počasi odhaja. In zgodilo se je, zjutraj 22. avgusta je zaspala in ni se več zbudila.

Potem so se z žalostjo v srcu od nje poslovili in jo premili na njeni zadnji poti na slovenjebistriško pokopališče številni sorodniki, prijatelji in znanci v spremstvu treh duhovnikov. Odšla je v večnost

Pokojna Terezija Vostner, Mannheim.

po plačilo k Njemu, ki bogato nagrajuje vsako čašo vode žejnemu.

Vostnerjeva mama je v našem spominu zapustila lik trdne in v trpljenju preizkušene slovenske matere, kakor živi v naših narodnih pesmih in delih Ivana Cankarja. Vsi, ki smo v življenju čutili njeno materinsko srce, smo ji ob njenem odhodu še enkrat hvaležni.

STUTTART-okolica

84 spričeval ob 8-letnici šole: Jeseni 1970 smo začeli na Württemberskem s poukom slovenskih otrok. V septembrski številki „Med nami povedano“ smo takrat prvič poudarili potrebo po slovenski šoli, v kateri naj bi se otroci učili verouka, slovenskega branja in pisanja. Nato smo oktobra pričeli s poukom v Esslingenu in Unterkochenu, novembra pa še v Göppingenu in Reutlingenu.

Kako je bila zamisel tovrstne šole pravilna, naj bo v dokaz dejstvo, da smo letos praznovali že 8-letnico njenega obstoja. Šola se je najlepše razvijala v Stuttgartu (tja smo jo leta 1973 prenesli iz Esslingena), ki je v šolskem letu 1977/78 dosegla število 76 šolarjev. Če temu številu pridružimo še šolarje iz Ludwigsburga (šola obstaja od šolskega leta 1975/76) po številu 8, potem to pomeni, da smo dne 3. junija letos razdelili 84 spričeval z redom v verouku, slovenščini in vedenju.

Erika in Franc Roth sta si v Haanu pri Kölnu pred Vsemogočnim obljubila zvestobo do groba. Naše iskrene čestitke in naj ju vseposod spremlja božji blagoslov!

K poroki čestitamo: Adamič Jožefu iz Stranic in Grobelnik Sabini iz Vitanj ter Gajšek Darinki, rojeni v Celju, in Unsöld Johannu iz Stuttgarta!

Šopek k družinski sreči: V Tiefenbachu Pajek Jožefu in Mariji k sinku Maksu; v Stuttgartu Košar Antonu in Darinki k kčerkici Gabrijelici; v Waldenbuchu Erman Jožefu in Mariji k hčerkici Vesni; v Heimsheimu Janžekovič Antonu in Marti k sinku Robertu; v Wein-

V Schwäbisch Gmündu so rojaki letos 11. junija presenetili svojega župnika s čestitkami ob srebrnem mašniškem jubileju.

Na materinskem dnevu v Esslingenu, so nastopili z igrico „Grofica“ v spretni režiji gospe Cilke Pihlerjeve.

stadtu Smerkè Marjanu in Jožici k sinku Eriku; v Ludwigsburgu Pajek Vojku in Darinki k hčerkici Jasmini!

Žalostno slovo od kolega: V Schorndorfu je 30. junija nenadoma umrl 61-letni rojak Anton Gomboc iz Gerlincev v Prekmurju. Zadnje mesece je bolehal na srcu. Ko se je vračal od zdravnika, se je na cesti zrušil in za srčno kapjo na mestu izdihnil. Pokojni je bil prepeljan na domače pokopališče v Slovenijo. Delavski kolegi so podprli stroške prevoza s posebno zbirko in tako pokazali solidarnost s prizadetimi sorodniki. Mašo za dušnico smo opravili v nedeljo, 20. avgusta, ob lepi udeležbi rojakov. Naj počiva v miru!

BAVARSKA MÜNCHEN

Z začetkom septembra je spet steklo življenje naše župnije s pol-

no paro: *nedeljske maše, debatne ure, razgovori z mladimi, srečanja z ministranti, slovenska sobotna mala in osnovna šola, razširjanje verskega tiska, vinska trgategv...*

Ja, vinska trgategv 1978! Obiskovalcev nekaj manj kot običajno (poznalo se je, da je bila trgategv v zelo zgodnji jeseni), a pristnega veselja, domačnosti, dobre volje, razgovorov in, kar je temu podobnega, je bilo kljub temu toliko, da vsega tega ne bi bilo mogoče registrirati z nobenim aparatom. Še

Slovenski birmanci (49) in prvoobhajanci (15) 25. maja 1978 pred cerkvijo sv. Konrada v Stuttgartu.

Otroci Sobotne šole v Stuttgartu na dan spričeval, 3. junija 1978. V ozadju Slovenski dom (Haus der Slowenen).

vedno te naše župnijske prireditve privabijo največ naših rojakov na Bavarskem in jim še najbolj pristno ustvarijo domače okolje in občutje.

Kvintet Jožeta Krofliča — sedaj se imenuje kvintet Karavanke — je kot običajno igral razigrano in vibrano, tako da je bilo tudi najbolj zahtevnim okusom zadošče. Srečolov z 250 dobitki je mnoge osrečil s praktičnimi manjšimi darili, glavne tri dobitke pa s 520 mark vrednim stereofonskim kasetnim magnetofonom (Mokronog), z 200 mark vrednim emajliranim žarom za dva piščanca (Središče) in s košaro jestvin in pijač (Kranj).

Vesele tekme so bile originalne: hoja prek potoka (po časopisih), napenjanje vrví (iz papirja), govorica nemih (opis s kretnjami oziroma uganjevanje opisa motornega kolesa, prhe, šivanja). Veliko dobre volje so vzbudili prostovoljni sodelavci pri ostali publiki, z odra pa tudi niso odšli brez nagrad.

Vse ostalo (grozdje, kranjske klobase, ples, petje, družba...) bi lahko skrčili v občutje, da je bilo

lepo in da bo marsikdo težko čakal na prihodnjo pustno prireditev.

Krščeni so bili: Roman Bogataj, sin Jožeta in Milke, roj. Vaudi; Marko Golobič, sin Antona in Milke, roj. Benegalijs; Anemarija Brajković, hčerka Steva in Nade, roj. Štimec. — Otrokom želimo vse dobro v življenju, staršem pa iskreno čestitamo!

ROSENHEIM

Večina naših ljudi je odšla v avgustu na zasluženi oddih, zato smo imeli tudi glede slovenske maše „počitnice“. Sedaj spet nadaljujemo z njimi. Večina vernikov mora prevoziti precej kilometrov do cerkve, vendar je občutje domačnosti pri slovenski maši tako nekaj lepega, da to poplača ves trud, ki je v zvezi z dolgo potjo. Poleg tega vsak udeleženec s svojim sodelovanjem prispeva, da je bogoslužje lepše, ta zavest pa je močan nagib za udeležbo pri njej. Pričakujemo, da se bo naša skupina povečala s še novimi slovenskimi nedeljniki.

WALDKRAIBURG

Med našo tukajšnjo slovensko družino je čutiti vedno večjo povezanost, občutje družine je vedno

bolj živo, prisotno. Počasi raste tudi število udeležencev pri naši maši, kar seveda prav tako ugodno vpliva na oblikovanje le-té. Prav ta misel naj bi privabila še nove članke tukajšnje slovenske skupine k našemu bogočastju.

švedska

Sleherni delavnik sredi tujega sveta poteka v pustih okvirih vsakdanjosti, ki je razdeljena med službo in dom. Šele misel na dopust obarva sivino enoličnega ponavljanja. Najbrž bi marsikdo povedal podobno kot žena s Primorske: „Komaj smo se polni svežih moči vrnili s počitnic v domačem kraju, a že mi misel uhaja k naslednjemu dopustu, ki na nek način daje smisel mojemu delu med letom.“

V poletnih mesecih radi izkoristimo priložnost, ki nam jo daje pettedenski dopust, da okrepimo vezi s svojim naravnim okoljem. Nekateri so obiskali svoj dom, drugi so čas oddiha preživeli kar tukaj v naravi sredi prostrane švedske pokrajine.

Tudi poletni meseci so bili znamenovani z znaki rasti in pomlajevanja našega verskega občestva.

V Göteborgu smo 10. junija krstili Antona-Bogomira, sina Mirka in Božice Turšič, ter Anito, hči Marije in Nikolaja Lučič. V Borosu je bila 3. junija krščena Danica, hči Silve in Antona Sajovic, v Stockholmu pa Natalija, hči Majde in Janeza Kuplenik.

Ob tolikih krstih se obenem, ko malčkom in njih staršem čestitamo, tudi sami veselimo. Že samo naštevaje imen novokrščencev mesec za mesecem iz različnih krajev Švedske nam pove, koliko naših ljudi živi v tej severni deželi. Večinoma so to mlade družine v najlepših letih svojega življenja, ki so tudi versko zdrave, z jasno zavestjo, da morajo svojo vero izročiti tudi mlademu rodu.

Vsak krst pa spremljamo z neko

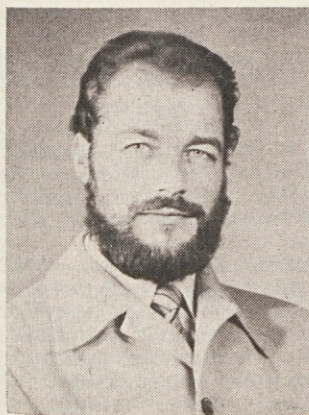
zaskrbljenostjo. Vemo, da so novokrščenci kakor nežne, pravkar posajene mladike. Sprašujemo se, kako se bodo v versko precej hladni deželi obnesli. Ali bodo kot kristjani in katoličani v letih svoje prve rasti zmogli kljubovati duhovni slani in zmrzali. Če bodo starši skrbeli za trdno in toplo družinsko ognjišče in če bodo naša verska občestva izžarevala toplino pristne gorečnosti in krščanske ljubezni, potem ni skrbi.

Zadnji dan avgusta smo se rojaki iz Köpinga ter Örebroja zbrali v Nori k pogrebu pokojnega Rudolfa Plevnika. Prihiteji so tudi njegovi znanci iz Ludvike in Borlänga. Rudija osebno v življenju večinoma nismo poznali. Vendar nas je zadnje leto zbližala z njim njegova nesreča in težka usoda njegove družine.

Ko smo se na pokopališču, ki leži ob obali jezera z imenom Fösjön, od Rudija poslavljali, smo nehote postali nanj ponosni. Čutili smo, da svojega življenja ni živel v prazno. Ponesrečil se je na delovnem mestu, ker je bil ves predan delu. Delo je ljubil, ker je vedel, da z njim služi svoji družini in ne nazadnje zaradi zavesti, da z njim lepša življenje sleherniku, ki bo deležen njegovega truda.

Rudi je bil rojen 1. novembra 1944 v bližini Radelj ob Dravi, svojo mladost pa je preživel v Josipdolu pri Ribnici na Pohorju. Kot

Pokojni Rudolf Plevnik iz Nori-a.

rudar se je komaj 22 let star napotil na Švedsko, kjer se je v bližini Faluna zaposlil v rudnikih železne rude. Ko je kazalo, da na dotedanjem delovnem mestu ne bo več zaposlitve, se je s svojo družino preselil v Gyttrop blizu Örebroja, kjer si je poiskal novo delo. 20. julija 1977 se je v tovarni težko ponesrečil, tako da je več ko leto dni — vse do svoje smrti 22. avgusta — ležal v nezavesti.

Na koncu maše smo zapeli Slomškovo pesem „O srečni dom nad zvezdami“. V veri in upanju v nadnaravno srečo smo pokojnega blagorivali, a istočasno je naša srca napolnila bridkost ob misli na njegove tri otroke: šestletnega Janija, petletno Jano in štiriletnega Erika, ter njegovo ženo Slavko, doma iz Škofje Loke. Bolniška sestra, ki je pokojnega negovala v času bolezni in je imela priliko Slavko v dneh trpljenja spoznati od blizu, pravi kratko o njej: modra in pogumna žena. Naj Bog tudi v naprej da njej in otrokom modrosti in poguma, kajti taki tudi trnjevo življenje znajo narediti lepo.

Švica

POPOTNIK O DESETLETNICI SLOVENSKE MISIJE V ŠVICI

Svet postaja majhen. Ne, da bi se krčil, ampak je človeku s pomočjo tehnike marsikaj dosegljivo, kar je bilo včasih iz „onega sveta“.

Kot že enkrat, tako sem se tudi letos odpravil na nekaj tedensko potovanje po Evropi z avtostopom. Marsikaj sem videl, marsikaj doživel. Veliko sem se naučil. Med drugim sem se ustavil za nekaj dni v Švici pri p. Fidelisu. Ponudil mi je gostoljubje in vesel sem bil tega. Povedal mi je, da ima naslednji dan, v nedeljo, mašo v Amriswillu, popoldne pa jubilejno mašo s proslavo v Zürichu. Rad sem se mu pridružil na pot,

Pokrajina, ki sem jo imel priliko opazovati iz avta, je bila podobna slovenski. Potem sem „ves

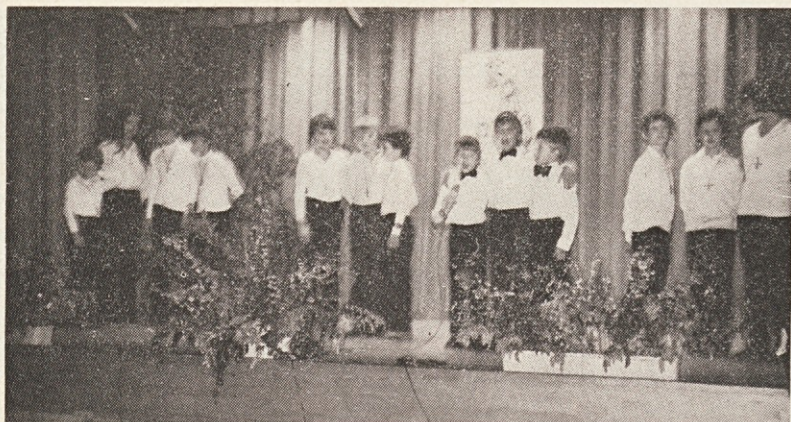
Igrica „Rdeča kapica“ na letošnji materinski proslavi v Oltenu in Zürichu je pritegnila nase pozornost ne samo otrok, temveč tudi odraslih.

v oblakih“ sodeloval pri maši. Srce se je topilo, ko je tako daleč od matere Slovenije zazvenela slovenska „Veš, o Marija, moje veselje“. P. Fidelis je v mašo vključil še krst. Lepše Gospodove daritve in blagoslova si človek ne more želei.

Z nezaupljivostjo sem pričakoval popoldneva. Pater mi je rekel: „Boš videl, kaj naši ljudje pripravljajo.“ Ljudje so se zbirali, sedeži v Guthirtu v kapeli so se začeli polniti in le redkokateri je ostal prazen. Sestra Avrelija je sedla za orgle, duhovnik je pristopil k oltarju in zopet je mogočno zadonela slovenska pesem. Jokal bi najraje od zadovoljstva. Med nagovorom je p. Fidelis dejal, da je ta dan, prva nedelja v septembru, njegov praznik in praznik „Slovenske misije“ v Švici. Deset let je poteklo, ko je bila Misija ustanovljena in prav od začetka je bila pod očetovskim vodstvom p. Fidelisa.

Iz kapele smo se po maši preselili v dvorano, ki je bila izredno okrašena. Nikoli ne bom pozabil „misijske postaje“ s podobo brezjanske Matere božje.

Program so začeli otroci z nekaj točkami — seveda pod vodstvom s. Avrelije. (Sedaj si Švice ne bi mogel zamisliti brez nje). Kratko

Humarjevi (od desne na levo) so nam zapeli pesem iz Prekmurja, Kusovi iz Stäfe pesem Štajerske, Spendovi iz Wila pesem Kranjske, Vrtačičevi iz Fribourga pa pesem Koroške in Rezije.

zgodovino je podala gdč. Albina, pater pa je potem, ko so mu otroci izročili šopek in darilo v zahvalo, poročal statistiko o delovanju Slovenske misije v Švici. Bili so žalostni in sončni dnevi.

Sledila je igra — enodejanka — „Reportaža“ z misijonsko vsebino. S tem je bil uradni del proslave zaključen.

Slovenci pa ne bi bili Slovenci, če k temu ne bi dodali še kranjskih klobas, dobre kapljice, kave in čaja. Na slovenskem srečanju seveda potica ne sme manjkati. Temu primerno je bilo tudi razpoloženje skoraj polne dvorane naših rojakov.

Srečal sem človeka. Da, človeka sem srečal v Zürichu. To je mož, ki zna biti prijatelj, ki zna biti kristjan, ki je človek. Vse, kar naredi, naredi za ljudi, da bi bili srečni. Delati pa ne bi mogel, če ne bi imel volje in moči. Za vsem tem pa stoji On, ki ustvarja in vodi, On, ki temu človeku podarja vse to, kar potrebuje za duhovne dobrine.

slovenci ob meji

KOROŠKA — V bilčovski fari so povsem prenovili starodavno podružnično cerkev v Želučah. Pri Sv. Hemi nad Globasnico so arheologi koroškega deželnege muzeja odkrili „Cerkveno občino“ (škofovska cerkev, krstilnica in manjša kapelica) iz pozne antike. — Viharno poletje tudi koroškim krajem ni prizaneslo. Vihar in toča sta napravila dosti škode na pridelkih, na poslopjih, po sadovnjakih in gozdovih. — Klub „Mladje“ in „Slovenski informacijski center“, sta izdala turistični priročnik „Dunaj in njegovi Slovenci“. — V spomin na rajnega župnika Jožeta Vošnjaka so farani v Št. Janžu v Rožu ponovili „Škofjeloški pasijon“ v domači farni cerkvi. — Komiteji in iniciativne skupine za pravice manjšin v Avstriji so začele z izdajanjem mesečnika „Einheit-Enotnost“. Namenjen je nemško govorečim Avstrijcem. Prva številka je izšla julija. — Vsa slovenska društva (15), ki delujejo v pliberški občini so sklicali skupni sestanek, kjer so zahtevali, da občina uvede dvojezični otroški vrtec. — Sentviško prosvetno društvo „Danica“ se je odločilo, da bo postavilo svoj lastni kulturni dom, ki

bo stal čez štiri milijone šilingov. — Za 500-letnico turških vpadov na Koroško so v Št. Jakobu v Rožu priredili igro, ki se godi v tedanjih časih: „Miklova Zala“. Z njo so gostovali tudi v Križankah v Ljubljani. — Izmenjani sta bili ratifikacijski listini o gradnji karavanškega cestnega predora. Sporazum začne veljati s 1. novembrom letos. Z gradnjo naj bi začeli pozimi leta 1979. — Prosvetno društvo „Drabosnjak“ na Kostanjah je priredilo v Vrbi v tamkajšnjem kulturnem domu večer slovenskih pesmi in plesov, ki je letoviščarje navdušil. — Poletnega slovenskega tečaja, ki ga je organizirala „Liga slovenskih Amerikancev“ in se je vršil v Celovcu, se je udeležilo 76 mladih Amerikancev in Kanadčanov slovenskega porekla. Stanovali so v Mohorjevem „Slomškovem domu“ in obiskali kraje na Koroškem. Bili so tudi na obisku v Sloveniji ter v Trstu. — Ob 30-letnici izhajanja je glasilo NSKS „Naš tednik“ izšlo v jubilejni številki na 100 straneh. Naš tednik podaja pregled čez vse občine na mešanem ozemlju, dalje občine v Sloveniji. Popolnoma je pa pozabil na „zdomsko Slovenijo“, ki vključuje skoraj pol milijona Slovencev po svetu. Prav ta „Slovenija“ je vedno imela odprte roke za potrebe slovenskih Korošcev in nam je ta spodrsrlaj prav

zaradi tega toliko bolj nerazumljiv. Ali stoje zadaj morda višje sile?

GORIŠKA — Slovenci v Krminu in okolici imajo možnost biti vsako nedeljo pri slovenski maši, ki se bere v cerkvi sv. Subide. — Goriški moški zbor „Mirko Filej“ je gostoval z osmimi pesmimi onstran meje v Mirnu pri Gorici. — Zadnjo nedeljo v juliju so v Pevmi pri Gorici priredili praznik „Petja in vina“, zvezan s kulturno-zabavno prireditvijo. — Ob prazniku Sv. Mohorja in Fortunata, ki sta tudi Slovincem posredovala krščanstvo, so se v Ogleju, ki spada v goriško nadškofijo, zbrali verniki štirih škofij z nadškofom Cocolinom: goriške, tržaške, videmske in pordeonske škofije. Bogoslužje je bilo delno italijansko, delno furlansko, delno slovensko, očenaš pa latinsko. — Goriški skavti in skavtine so letos taborili 14 dni v Idrijski Beli, prvič ob istem času in na istem kraju. Taborišči sta bili ločeni, le vsakdanja maša in taborni ogenj sta bila skupaj, kar je taborjenje zelo poživilo.

BENEŠKA SLOVENIJA — V Vidmu je izšla knjiga o narodopisju, verskih in narodnih običajih slovenskih Benečanov s področja nadiških dolin. Knjiga je napisana v italijanščini in je doktorsko delo duhovnika Angela Cracine. — Na

Sv. Višarjah je imel videmski nadškof 20. avgusta slovesno mašo s somaševanjem duhovnikov raznih narodnosti. Med romarji je bilo tudi tisti dan največ Slovencev. Škof je tudi o njihovi vernosti govoril. Peli in molili so po italijansko, slovensko, furlansko. — Slovensko katoliško akademsko društvo je že devetič priredilo poletni tečaj, ki se je odvijal v Žabnicah pod Sv. Višarjami. Tečaja se je udeležilo okrog 40 študentov.

TRŽAŠKA — Študijski dnevi „Dra-ga 1978“ se je tudi letos vršil v Finžgarjevi dvorani na Opčinah na prvo soboto in nedeljo v septembru. Udeležencem je maševal tržaški škof Bellomi. — Slovence na Tržaškem je vznemiril sklep radijskega upravnega sveta, ki je postavil za vodjo slovenskega programskega odseka dr. Filiberta Benedetiča, dosedanjega ravnatelja Stalnega slovenskega gledališča in za vodjo poročil Stojana Špetiča, časnikarja „Primorskega dnevnika“. Oba sta pri zadnjih volitvah kandidirala na italijanskih listah, prvi na PSI, drugi na PCI. Slovenski in krščanski demokrati so bili kratko malo izrinjeni. Razprave o dušnopastirski organizaciji slovenskih katoličanov v Trstu se nadaljujejo. Goriški nadškof msgr. Cocolin je ob birmi v Zgoniku dejal, da bi slovenski verniki v Trstu potrebovali vsaj tri ali štiri personalne župnije. — Tržaški slovenski „kladivar“ msgr. dr. Jakob Ukmar bi bil 13. julija 100 let star. V škedenjski cerkvi so se tega spomnili. Spominsko mašo je daroval tržaški škof. — Ob Ciril-Metodovi nedelji se je na Vejni nad Trstom vršilo ekumensko srečanje.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA — V Sydneyju in njegovi okolici živi nekaj nad 6000 Slovencev. Versko skrbi zanje slovensko versko središče v Merrylandsu, ki ga vodi frančiškan p. Valerijan Jenko. Za kulturno oblikovanje se trudita društvi „Slovensko društvo Sydney“ in „Triglav“. — Društvo sv. Eme je priredilo 11. junija v verskem središču v Kewu sejem. Ves dobiček je šel v dobrodelne namene. — Pri Sv. Rafaelu v

Merrylandsu so uredili igrišče za odbojko. Oblasti so medtem tudi izdale dovoljenje za graditev cerkvene dvorane. — Piknik, ki so ga priredili Slovenci v Sydneyju za novo dvorano, je povečal sklad zanjo za 915 dolarjev. — Ob materinski proslavi so darovali v Melbourne v sklad za Dom ostarelih 167 dolarjev. — Slovenski dom „Triglav“, ki ga je postavilo Slovensko avstralsko društvo v Canberri, se je znebil vsega dolga. Vrednost doma znaša 250.000 dolarjev! Dom je Slovincem vedno na razpolago. Res vse pohvale in posnemanja vredna požrtvovalnost teh naših rojakov v daljni Avstraliji! — Oktobra bo preteklo že deset let, kar je koprski škof dr. Janez Jenko blagoslovil slovensko cerkev v Kewu pri Melbourne. — Po enem letu se je vrnil spet v Avstralijo dr. Ivan Mikula, ki je lani ob obisku domače Koroške doživel hudo avtomobilsko nesrečo. — Folklorna mladinska grupa v Adelaidi je obiskala glavno mesto Avstralije Canberro in tam dvakrat v Slovenskem domu nastopila s slovenskimi plesi in petjem. — „Ljubljanski dnevnik“ je priobčil razgovor s pesnikom Cirilom Zlobcem, ke je skupaj s predsednikom „Izseljenke matice“ obiskal avstralske Slovence. Zelo je zbolela njegova izjava: „Slovenci, ki so prišli v Avstralijo, so bili socialna skupina brez kulture.“ — God sv. bratov Cirila in Metoda so slovanski narodi praznovali skupaj v poljskem narodnem svetišču. Somaševanje je vodil kardinal Freeman. Slovence so predstavljale naše narodne noše in pa ansambel „Mavrica“. — V Kewu (Victoria) zbirajo denar za „Dom počitka“. V zadnjem času je darovalo 200 družin znesek 5959 dolarjev. — Litvanski katoličani v Avstraliji so se spomnili svoje trpeče Cerkve v domovini s posebno prireditvijo, na kateri so nastopili tudi mladi Slovenci s petjem in folklornimi plesi.

ARGENTINA — Julija je priredil „Gallus“ v veliki dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu koncert v proslavo 31-letnice obstoja pevskega zbora. Med drugim je izvajal dr. Ciganovo kantato „Ustoličenje karantanskih vojvod“. — Slovenski akademski slikar Ivan Bukovec je razstavljal 26 oljnatih slik v Slovenski hiši v Buenos Airesu pod geslom: „Iz pampe v plani-

ne“. — V Slovenskem domu v San Martinu so priredili „Večer valčkov in polk“, ki je privabil nad 250 mladih Slovencev. — V Ramos Mejia so priredili „Cordobski večer“ kjer so se spominjali s kazanjem diapozitivov počitniškega življenja v Domu dr. Hanželiča, ki je bil tudi osebno na večeru prisoten. — Slovensko gledališče v Buenos Airesu je zaigralo Shakespearjevo „Sen kresne noči“. — Slovenski mladinski zvezi sta organizirali v Mendoza „Slovanski dan“, ki je združil nad tristo udeležencev. Poleg Slovencev so bili navzoči: Ukrajinci, Hrvati, Čehi, Slovaki in Poljaki. — V San Martinu so na Veliki Šmaren obhajali 30-letnico, kar je tam nedeljska slovenska maša. Maševal je sanmartinski škof. — V cerkvi Marije Pomagaj v Buenos Airesu je slavil novo mašo g. Janez Cukjati. Studije je dovršil v Rimu na „Propagandi“, posvetil ga je škof dr. Lenič v rojstnem kraju očetovem. Novomašnik bo deloval v Argentini. — Dekliška in fantovska zveza sta 19. avgusta organizirali „Pevsko-glasbeni festival“ v Slovenski hiši v Buenos Airesu.

KANADA — Slovence v Toronto je obiskal urednik slovenskega cerkvenega tednika „Družina“. Pri župniji Marije Pomagaj je vodil duhovno obnovo kot pripravo na vstajenske praznike. — Na obisku v Kanadi je bil tudi provincial slovenskih lazaristov dr. Franc Rodè, ki je med drugim vodil duhovno obnovo na župniji Brezmadežne v Novem Torontu. — Vancouverski nadškof je prosil za svojo škofijo slovenskega duhovnika. Na to mesto bo prišel primorski rojak, lazarist Ciril Čarga. — Žene „Katoliške ženske lige“ so za cvetno nedeljo naredile 200 slovenskih butaric. Ves dobiček so dale v dobrodelne namene. Res posnemanja vredno delo v našem materialističnem in potrošniškem času! — Slovensko gledališče v Torontu je presenetilo svoje prijatelje z opereto v treh dejanjih „Na planincih naših“. — Za Veliko noč so slovanski verniki do kraja napolnili cerkve po Kanadi, kjer je slovensko bogoslužje. Ko bi kaj takega doživljali tudi izseljenki duhovniki po Evropi, bi bili zelo srečni. — Na belo nedeljo je slovenska župnija priredila farno kosilo in bazar. Čistega

pisali so nam

ZNAČILEN PRIMER IZ AVSTRALIJE

V letošnji 1. številki sydneyjskega tednika NOVA DOBA je neki M. Tomažin napadel urednika MISLI p. Bazilija z odprtim pismom, ki mu je urednik NOVE DOBE J. Čuješ dodal pripombo. P. Bazilij jima je v 2. številki MISLI odgovoril. Ker je odgovor p. Bazilija splošno zanimiv, izpisujem iz njega glavne ugotovitve:

Najprej bi se rad dotaknil Tomažinovih nasvetov, naj bi se MISLI držale svojega „prvotnega namena“ in bile verski list, ne pa segale na druga polja. Glede prvotnega namena je g. Tomažin zelo v zmoti. MISLI niso bile nikoli ustanovljene kot zgolj verski list. Od vsega početka so veljale za splošni informativni list avstralskih Slovencev, ki naj jih res dvigajo tudi versko, saj smo kristjani,

obenem pa ohranjajo kulturno in narodno.

MISLI se v vseh 27 letih življenja niso spremenile po svojem značaju in v svojih načelih. Še vedno se s prvotno gorečnostjo zavedajo svojega velikega poslanstva, so v službi resnice in svobode ter bodo take ostale, dokler bodo živele. Žal pa so se spremenili — iz enega ali drugega vzroka, od oportunizma pa do strahopetstva — nekateri bralci.

Da je ta naš izseljenski mesečnik, ki ni zgolj verski list, že toliko let v splošni službi narodu po skrbi in delu urednika-duhovnika, naj g. Tomažinu ne bo v pohujšanje! Končno je celó prvi slovenski časopis LJUBLJANSKE NOVICE leta 1797 ustanovil in izdal duhovnik Valentin Vodnik. Imena duhovnikov si slede v dolgi vrsti na vseh poljih slovenskega kulturnega udejstvovanja. Prav MISLI so dokaz, kaj pomeni med izseljenci za ohranitev narodnih in kulturnih dobrin duhovnik, ki bi ga nekateri tako radi popolnoma porinili v zakristijo, kamor je danes porinjen doma.

Kar zadeva očitania „politike“, je to že stara in oguljena pesem. MISLI naj bi samo pridno molčale, če že nočejo s svojo tiskano besedo tudi one odkrito služiti režimu (ki je še vedno isti, kot je bil pred leti in zaradi katerega smo danes v zdomstvu).

Še celo tako smo „napredovali“ zadnja leta, da režim istovetimo z domovino.

„Politika“ je prav vse, kar današnjemu režimu doma in njegovim ciljem ne ugaja, celo sleherna svobodna misel, kaj šele izražena ali tiskana beseda.

Omemba današnjih dejstev ali onih iz bližnje preteklosti, ki niso „po liniji“, je politika. In če bi omenil, zakaj smo v tisočih odšli po svetu, ko bi bil vendar vsak izmed nas rajši doma, je tudi to politika, ki zahteva molk ali vsaj zavijanje resnice.

Dragi g. Tomažin, recite mi, kaj v Vaših očeh ni politika! Naj sam povem namesto Vas? Tole: Če bi svobodne MISLI spremenile svoj značaj in se predale v službo režimu, molčale o raznih dejstvih in

dobička je bilo nekaj nad 2000 dolarjev in se bo porabil za farne potrebe. Torontski pomožni škof dr. Lojze Ambrožič je v župniji Marije Pomagaj podelil 46 mladim zakrament sv. birmе. 14 otrok je v maju pristopilo prvič k sv. obhajilu. 82 otrok je obiskovalo v isti župniji slovensko šolo. — V župniji Marije Brezmadežne je bilo 67 prvoobhajancev, šolo je obiskovalo nad 200 slovenskih otrok, pri birmi, ki jo je podelil škof dr. Ambrožič, jih je bilo 95. — Na Slovenskem letovišču so priredili XIX „Slovenski dan“. Začel se je z mašo, pri kateri je bilo vsaj 1000 vernikov navzočih. Po kosilu je prišlo h kulturnemu in zabavnemu programu še 200 avtomobilov, ki jih je prej ustrašila slaba vremenska napoved. — Že v juliju je župnijski odbor sv. Vladimira pripravil „Slovenski dan“ v Montrealu. — V Sudburyju so tamkajšnji Slovenci 6. avgusta že desetič priredili „Slovenski dan“. Letošnja poseb-

nost je bila navzočnost škofa dr. Lojzeta Ambrožiča, ki je blagoslovil novozgrajeni dom, ki priča o slovenski zavzetosti onih 18 družin, ki sestavljajo slovensko skupnost v Sudburyju. — V župniji Marija Pomagaj je škof dr. Ambrožič podelil 46 Slovincem zakrament potrjenja. — V fari Marije Brezmadežne je isti zakrament prejelo 95 mladih.

ZDA — Ameriška dobrodelna zveza je 22. julija priredila „Newburški dan“. Začel se je z ritmično mašo, nadaljeval s pogovori in zabavo. — Ob 125-letnici, kar je bil Baraga imenovan za marquetteškega škofa, so prav tam priredili „Baragov dan“. — S koncertom se je v Chicagu prvič predstavil zbor „Slovenska pesem“, ki ga je ustanovil dr. Lojze Arko, dirigira ga pa p. Vendelin Špendov. Koncert je bil posvečen spomenu dr. Fischingerja, ki je dolga leta vodil cerkveni zbor pri Sv. Štefanu. Na-

stopili so mešani zbor, ženski zbor in mladinski zbor. — Med ameriškimi Slovenci se vodi ostra debata zaradi kulturne izmenjave z republiko Slovenijo. Po pravici očitajo, da ne gre za nikako izmenjavo, saj v Sloveniji ne sprejmejo ameriških zborov, in vsemu ameriškemu tisku, ki ni komunistično usmerjeno, je v Sloveniji širjenje prepovedano. — Slovenska župnija pri Sv. Vidu v Clevelandu je v juliju priredila štiridnevni karneval in bazar. — V Fairfieldu (Conn.) so priredili „Slovenski festival“. Nastopili so „Fantje na vasi“ iz Clevelanda, „Slovensko-ameriški radijski klub“ iz Chicaga, „Zvon“ iz Fairfielda. Za zabavo je igral orkester „Veseli Štajerci“. Navzočih je bilo nad 500 ljudi. — Clevelandski „Slovenski dan“ je bil živ dokaz prave narodne zavesti. Vrh se je na Slovenski pristavi in bil kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Častni gost je bil senator Lausche.

poveljevale „novo stvarnost“, skratka, če bi se prodale, kot jim je bilo že ponujeno in kot so se žal že mnogi, to bi seveda v Vaših očeh ne bila politika. Ko bi urednik — pa četudi zgolj iz strahu in pod pritiskom — končno ugodil svoječasnim vabilom, hodil na konzulat „na kavico ali slivovko“ ter se udeleževal kot gost raznih uradnih slovesnosti, tudi to bi ne bila politika. In še marsikaj ne, da bi le vodilo vodo na pravi mlin.

MISLI si res ne domišljajo, da narod doma potrebuje njih „politično pomoč“, saj niti ne smejo preko meje drage domovine (zasluga „svobode“, katero naj bi opevale!). So pa ponosne, da narodu v zdomstvu že toliko let dajejo moralno oporo v boju za obstanek, da so v službi resnice in svarijo pred zvodniki. Prav zato pa so trn v peti vsem, ki bi radi ribarili v kalnem. Tega ribarjenja je žal vedno več tudi med nami v svobodni Avstraliji (a to seveda ni politika — skriva se pod raznimi pojmi domovinske ljubezni in zvestobe!).

Kar me je res presenetilo, je g. Čuješevo izvajanje o slovenski zastavi. Tako kratko in malo „razumljivo“ mu je, da je stoletno narodno zastavo zamenjala ona z zvezdo, da me je to zazebló v dno duše. Ko ste pred njo bežali v negotovo tujino, gospod Jože, ste bili drugačnih misli! Da nam je bila rdeča zvezda vsiljena in ni prav nič slovenska, to za Vas ne igra več vloge. Na narodno zastavo naj pozabimo že iz preprostega razloga, ker je nekateri naši rojaki „ne poznajo“. Razlog mora tičati drugje, saj ste svoj čas kot učitelj Slomškove šole razlagali otrokom marsikaj slovenskega prav zato, ker jim ni bilo poznano.

Višek pa je v vzporejanju naše stoletne narodne zastave s hitlerjansko in fašistično — s to blasfemijo proti narodu in njegovi svetlini že, gospod Čuješ, prekosili sebe! Po Vaši „logiki“: z isto pravico so doma po vojni na našo stoletno zastavo prišli zvezdo, kot so Nemci zavrgli zastavo s kljukastim križem in Italijani fašistični znak.

Zastavi nacizma in fashiizma sta bili vrinjeni z diktaturo. Plapolali sta kaj kratko dobo (žal še predolgo ob terorju, ki sta ga oznanjali!) in padli s padcem svojih očetov Hitlerja in Mussolinija. Naša narodna zastava ni bila muha enodnevnic, še manj je oznanjala strah in diktaturo — pa naj zdaj za to narodno svetinjo, ki ponosno plapola že na sliki „Ilirije oživljene“ iz pričetka preteklega stoletja, velja isto kot za zastavo s kljukastim križem ali fašističnim znakom? Daleč Vas je zaneslo, gospod Jože!

Mi je pa Vaša krivična in neokusna primerjava dala tole misel: Kljukasti križ in fašistični znak sta prišla in izginila. Vrinjena zvezda na naši zastavi je znak režima, ki ni bil nikoli izvoljen na svobodnih volitvah. Če bo kdaj toliko svobode, da bo v domovini padla danes edina stranka, bo tudi njena zvezda mrknila prav tako, kakor sta po vojni zašla kljukasti križ in fašistični znak. Ostalo pa bo, trdno verujem, slovenstvo, ki ga predstavlja slovenska narodna zastava. Takrat se bo narodna zavest doma in v zdomstvu zopet merila po iskrenih zaslugah in ljubezni do naroda, ne pa po sukanju z vetrom in upogibanju hrbtov ter službi tujim interesom pod varljivo masko slovenstva.

B. T.,
Sydney, Avstralija

Z IZJAVAMI ŠKOFA GRMIČA SE NE STRINJAM

Na jugoslovanskem tednu v Dortmundu je 14. junija nastopil tudi mariborski pomožni škof dr. Grmič s predavanjem *Poklic preroškega poslanstva slovenske Cerkve v socialistični družbeni ureditvi*. Predavatelj je nanizal vrsto trditev, ki so po mojem mnenju z dejanskim stanjem v popolni opreki. Rad bi se z nekaterimi teh trditev soočil. (Stavki v narekovaju so njegovi.)

„Za socialistično družbeno ureditev v Sloveniji je pomembna njena samoupravna oblika. To po-

meni, da je v tej socialistični družbeni ureditvi na poseben način poudarjena vloga neposrednega proizvajalca.“ O jugoslovanskem samoupravljanju je zapisal nepričaden tuji opazovalec tole: „Samoupravljanje obstaja samo v besedah. Teoretično naj bi bilo samoupravljanje sredstvo, na roko vsakemu delavcu, prek katerega bi ta svobodno izražal svoje mnenje in svobodno užival sadove svojega dela. Praktično pa je samoupravljanje v rokah edine stranke — zveste leninističnemu načelu — ki ga izvaja prek vodenja gospodarstva in dela (Le Figaro, Pariz, 20. 7. 78).

„Prav tako je pravica posameznika nasproti družbi izravnana, posameznik je za vse, kar se v družbi dogaja in počenja, soodgovoren, on naj bi v družbi živel in deloval zares kot oseba.“ Oseba je človek kot nosilec dolžnosti in pravice. Zares oseba je torej — gledano s strani družbe na posameznika — tisti, ki mu družba dejansko priznava temeljne pravice, npr. pravico do resnične informacije (ne precejene skozi partijska sita), do svobodnega izražanja misli (tudi prek tiska, radija, TV), do določanja družbene ureditve in nosilec oblasti (prek nemanipuliranih volitev), do vseh mest v družbi (tudi poslanskih, ministrskih, predsedniškega, čeprav je vernik) itd. Do vseh teh neodsvojljivih pravic nima v SFRJ danes splošni občan nobene pravice.

„Na vseh področjih družbenega življenja naj bi veljalo načelo demokracije.“ „Demokracija“ je grška beseda za „vlado ljudstva“. Če pomeni „partija“ isto kot „ljudstvo“, potem je danes v matični Sloveniji resnična demokracija.

„Ozko s tem je povezan tudi delegatski sistem.“ Sam učitelj samoupravljanja Kardelj je leta 1972 v Mostarju priznal: „Partija ne more prepustiti naključju, ko gre za volitve delegatov: kjer smo slabi, kjer bitke ne moremo izvajati z demokracijskimi sredstvi, se ne smemo bati uporabi sredstva revolucionarne in državne prisile.“

Delegate določa torej na papirju delovni občan, v resnici pa partija.

„Lahko rečemo, da nosi ta socializem humanistične in demokratske poteze.“ Zgoraj je bilo dovolj povedano o teh potezah. Sicer bi pa lahko še vprašal, kdaj bo ta socializem priznal medvojnimi nasprotnikom revolucije vsaj grobove, rehabilitiral toliko nedolžnih žrtev, ki jih je v vsem času po vojni zaprl, in nehal zapirati svoje ideje nasprotnike.

„Takšne poteze se razodevajo tudi, kar zadeva razmerje socializma do vere...“ Težko je razumeti takšno izjavo ob tem, kar se dogaja: po šolah se načrtno propagira ateizem, Cerkev nima dostopa do javnih občil, le s težavo dobi dovoljenje za gradnjo cerkvenih objektov, verni so zaradi svoje vere glede služb zapostavljani itd.

„Cerkev v Sloveniji bi se morala roko v roki s socializmom truditi za osvoboditev človeka od vseh odtujitev.“ Ta stavek močno zadiši po klerikalizmu. Poleg tega je v Sloveniji vse po zadnji vojni vir največjih odtujitev prav socializem.

„Morala bi (Cerkev) nastopati kot bojevnica za svobodo.“ Točno: za svobodo in proti slehernemu kratenju le-té.

„Tudi marksistične pojme naj bi po možnosti Cerkev sprejela v oznanjevalno govorico in teologijo.“ Naj rajši ostane slovenska Cerkev prostor svobode, ki naj ga ne zasenči noben izraz iz marksističnega besednjaka, saj so ti le preveč obremenjeni z marsičem.

To je nekaj izjav škofa Grmiča in mojih pripomb k njim. Naj še dodam, da slovenski verniki pazno še posebej spremljamo izjave naših škofov in nam ni vseeno, kakšne so. Razočarani bi bili, ko bi morali ugotoviti, da nekatere ne le niso v skladu z resničnim stanjem, marveč so kljub morebitni dobri veri, v kateri jih je nekdo povedal, Cerkvi na Slovenskem dejansko v škodo.

Prav lepo Vas pozdravljam!

N. N., ZR Nemčija

„Želim slišati domače zvonove“

Hotiza je majhna vasica v lendavski občini. Pritlehe, ponižne, prijazne so njene strehe. Domače je med vaškimi dvorišči in ograjami. Na lesenih krajnikih se suše lonci, čez cesto drobe kokoši. Za hišami so skriti mirni kotički, kjer je mogoče premišljevati. Blizu je reka Mura, razvejena in skrivnostna lepota, na kateri so nekoč ropotali mlini na vodi. Zemlja je v teh krajih slaba, močvirnata. Ljudje so se morali tod vedno krepko potruditi, če so hoteli kaj pridelati za preživljanje.

V tej vasi je tekla zibelka naše mame. Leta 1922 se je prisožila na borno kmetijo s tremi hektarji zemlje. Pri hiši, ki je že ob njenem prihodu štela šest članov, je morala krepko poprijeti za delo. Iz revnih treh hektarjev je težko pridobiti hrane za toliko lačnih ust.

Rodila nas je petero otrok in verjela, da ji bomo nekoč v pomoč. Odraščali smo, drug za drugim smo se poslovili od staršev in od rodne Hotize in odhajali v svet. Zaželeli smo si lepšega in udobnejšega življenja. Dva sva si ga poiskala na Švedskem.

Prvi je zemljo, ženo in nas otroke zapustil oče, ki je umrl 1975.

Poldrugo leto po očetovi smrti, stara že 77 let, se je mama na vztrajno prigovarjanje odločila, da obišče svoja otroka na Švedskem. Zanj je bila to oddaljena in mrzla tujina in zanimiva samo zato, ker v njej živi njena kri.

Sedem mesecev je preživela pri nas. Saj smo jo poznali že prej ali vsaj domišljali smo si, da jo poznamo. Šele tu, na jugu Švedske, kjer si služimo vsakdanji kruh, pa smo počasi, dan za dnem, izvedeli, kako je v življenju garala, koliko samoopovedovanja je bila zmožna, kako človeško požrtovalna je bila in kako je ljubila revno, vendar domačo prekmursko zemljo.

Ob neki priložnosti je rekla: „Čeprav sem že močno stara, se mi je izpolnila velika želja, da sem vas lahko obiskala. Sedaj vidim, kje

živite, kako živite. Všeč mi je ta kraj. Vidim, da vam tukaj prav nič ne manjka. Dobro ste povezani z domovino, prirejate proslave, veselice, poslušate domače melodije... Ne, tako pa si res nisem predstavljala. Saj je prav tako, drugače bi kmalu pozabili, od kod ste doma...“

In še se je razgovorila: „Res je da živimo revno, da smo trdo delali od zore do mraka, jedli koruzni kruh, še tega ni bilo vedno zadosti, da smo pešali, toda živeli smo bolj veselo in sproščeno, kot živite vi tu v deželi, ki vam je le mačeha...“

Ko je bila na Švedskem že šest mesecev, je nenadoma postala žalostna. „Kaj vam je, mama? Se ne počutite dobro?“ smo jo spraševali. „Domov, domov bi rada šla,“ je odgovarjala. „Želim se vrniti v svojo Hotizo. Tam je naša cerkva, želim slišati domače zvonove, želim se pogovarjati s starimi znanci. Domotožje se me loteva, dragi moji.“

Nismo ji nasprotovali. Nenadoma se ji je mudilo domov. Rajši bi odšla danes kot jutri. Da bi se vrnila kar najhitreje, je bila pripravljena odleteti celo z letalom.

Po nekajurni vožnji smo pristali na zagrebškem letališču. Pri izstopanju je mami pomagala prijazna stevardesa. Najela sva taksi in se odpeljala proti rodni vasi. Ob cesti, po kateri sva se peljali, malo pred domačo vasjo, leži pokopališče. Mama se je ozrla nanj in naguban obraz se ji je zasolzil. „Tu, vidiš, sin moj, tu počivajo tvoji oče in tvoji predniki.“

Prispela sva domov. Vsa srečna se je objela s hčerkama in s sinom. Potem je iznenada rekla: „Tu sem se rodila in samo tu hočem umreti.“

Dva tedna pozneje sem se poslovil od doma. Mama me je spremila na letališče in mi rekla: „Na svidenje!“

Slab mesec pozneje je ob pozni večerni uri pozvonil telefon: „Klič Jugoslavijo.“ Človek vsakokrat s strahom prisluhne, kadar te pokličejo od daleč. Zaslíšal sem za molkle besede svaka: „Mama je

umrla..." Besede so padale kot kamenje. Zaznal sem jih, razumel sem jih, razumel sem vsako zase, toda v meni se je upiralo, da bi jih povezal v celoto, da bi dojel, da so namenjene meni.

"Čigava mama?" sem vprašal.

"Tvoja mama, Ivan. Pridi na pogreb!"

Kako težko se je v hipu sprijazniti, da ljubljenega človeka ni več! Naslednjega dne sem spet letel domov. Ne, saj ne more biti res, sem razmišljal. Saj se je vendar tako dobro počutila. Tako si je želela živeti. Bržkone so se domači zmotili. Morda je samo padla v omedlevico.

Spet sem se s taksijem peljal

mimo domačega pokopališča. Grobar je za nekoga pripravljaj zadnji dom. Pred rojstno hišo so me objokani sprejeli sestra in brat. Vstopim v hišo. Stresem se. Mama na mrliškem odru! Solze mi zalijejo oči. Ne morem se premagati. Položim roko na njeno izčrpano, zdaj že mrzlo čelo. Slišim njen glas, kako mi počasi razlaga: "Naj bi ostali doma, da bi se pogosteje srečevali. Tukaj raste prav tak kruh kot drugod. Svet je krut..."

Naslednjega dne smo jo pospremili k zadnjemu počitku. Vso pešpot so ji peli zvonovi hotiške cerkvice, toda mama jih ni več slišala.

O mama, naj vam bo lahka domača zemlja! Anika Hozjan

Za zakonce

Zakonska ljubezen in zvestoba se često poglabljata ob majhnih stvareh, prav tako kot se tudi pričneta rahljati zaradi malenkosti. Kako naj torej zakonca ravnata, kadar zaide njun zakon v krize zgolj zaradi takih malenkosti, ki jih nista znala sproti zglajevati? Se bosta takrat ustavljala ob napakah in videla vse samo črno in negativno?

Takrat si morata odkritosrčno priznati, da je kljub vsemu med njima še dosti stvari, ki ju zblizujejo, da imata še iste vrline kot nekoč, ista prizadevanja, isti cilj. Če sta odkritosrčna in želita, da bi bila v zakonu še vnaprej srečna, jima bo tako razmišljanje gotovo le koristilo.

Zakonci, ki si lahko priznajo, da so srečni in da je njihov zakon uspel, večkrat sploh ne bi mogli povedati, zakaj se ljubijo med seboj. To je težko povedati, res pa je tudi, da zakonci nismo vajeni, da bi drug drugemu priznali vse dobre lastnosti in vse, kar nas privlačuje pri partnerju. Zdi se nam samo po sebi umevno, da nas mož, oziroma žena ljubi. Na to smo se že navadili. Nismo pa se navadili na napake in slabosti zakonskega tovariša, zato se ob njih tako "pohujšujemo".

Če bi si zakonca izpisala vse stvari, ki so jima z zakonskim dru-

gom skupne, bi našla več skupnega, kot sta si kdaj mislila. Navadno sta pozorna le na to, kar ju ločuje, na to, kar ju zblizuje, pa sta se že navadila.

— — —

Namesto da žena kritizira moža, ko ta stori nekaj, kar ji ni všeč, naj ga raje pohvali, kadar reče ali stori nekaj, kar ji je všeč.

Velikokrat se zakonca tudi ne zavedata, kako pomembna je vsebina njunih pogovorov. Ta ustvarja ozračje, ki vlada med njima. Če sta črnogleda in se pogovarjata le o problemih in težavah, si bosta naredila mrzel in pust zakon. Nasprotno pa zakonca, ki znata izmenjavati besede ljubezni in vzajemnosti, ne hote ustvarjata ozračje, ki že samo po sebi pomaga vzdrževati njuno srečo.

Kakih dolgotrajnih in večjih zakonskih nesporazumov ne moremo kar kratko malo prezreti. Moramo se z njimi spoprijeti in jih rešiti. Zakonca jih bosta tem lažje reševala, čim prej se bosta navadila iskati stvari, ki ju povezujejo, in čutiti drug z drugim.

André Maurois je neke zapisal, da je "zakon kot zgradba, ki jo je treba graditi vsak dan znova". Če gradimo na tem, kar je v zakonu in med zakoncema lepega in dobrega, bomo zgradili temelje našega zakona na sreči in ljubezni.

ANA

predragi bralci!

Novi papež Janez Pavel I. je v petek po svoji izvolitvi za papeža sprejel 800 časnikarjev. V kratkem govoru je poudaril, da bo kot papež namenjal veliko pozornost tisku. Dejal je:

"Rad vam to obljubim, saj se zavedam pomena, ki ga imajo obveščevalna sredstva v življenju sodobnega človeka. Ne skrivam nevarnosti, ki jih prinaša množičnost, zavedam se pa tudi, kakšne nove možnosti ta sredstva sodobnemu človeku ponujajo: prek njih boljše spoznavanje svoje bližnjike in se jim bliža, od blizu se sooča s pravičnostjo, mirom, bratstvom v prizadevanju za boljši in pravičnejši svet se povezuje z vsemi ljudmi dobre volje. Poznam cilje in ideale, za katere si kljub težavam in razočaranjem prizadevate. To so tudi naši cilji."

Papež je tudi omenil znano izjavo kardinala Merciera pisatelju L'Ermitu: "Sveti Pavel bi bil danes gotovo časnikar." L'Ermite je Mercieru odgovoril: "Ne, bil bi direktor agencije Reuter." Papež Janez Pavel I. je pa k temu pogovoru dodal: "Morda bi bil res pri Reuterju, a gotovo bi šel h Grassiju od italijanske TV in ga poprašal, če ima zanj kakšno mesto pri televiziji."

Seveda pa bi — in to je naša pripomba — sveti Pavel ne šel vprašat za mesto pri TV, ko bi živel v deželi "ljudske demokracije", saj bi vedel, da je že vnaprej odpisan

Prav lep pozdrav!

Uredniki

Planšarsko jezero na Jezerskem.

janez sonce

nadaljevanje s str. 19

krajino v črno svoje krilo, se je podila po Dolenjski cesti tolpa jezdecev. Imeli so suhorebrne konje, a ti so šli kakor blisk. Če pa jim je hotela upehati noga, tedaj so zapele po rebrih gorjače, da je glasno tleskalo. In če so se hoteli utruditi jezdeci, tedaj je zakričal dolgi vodja: „Na Turjak! Na Turjak! Za sveti beneški cekin!“

In drvili so se dalje, neprestano v temni hlad.

Tedaj pa je na dvoru knežjega dvorca v Ljubljani vodil hlapec Cesare osedlana konja tja in sèm. Zeblo ga je in preklinjal je svojega gospoda in mrzlo slovensko podnebje.

„Nič ne bo, Cesare,“ se je oglašil Jurij Ljudevit s hodnika. „Hudič je posegel vmes in doma moram ostati. A jutri zvečer odrineva gotovo in naj se vsi visoki gospodje na glavo postavijo. Razsedlaj!“

Preklinjaje je gospodič izginil. Cesare pa je hvalil vse svetnike in sveto Madono, da ga je za danes obvarovala neprijetnega nočnega mraza.

IX

Medtem se je cesar Leopoldus približeval deželni stolici. Dne 5. septembra zvečer je dospel veliki gospod v Tržič. Tu sèm je bil prihitel deželni glavar Volk Engelbreht z odličnim spremstvom in je pozdravil vladarja z ogovorom, o katerem trdi letopisec, da je bil sicer kratek, pa prav čeden in lepo sestavljen. V tem ogovoru je deželni glavar srečo voščil cesarju, da je tako „težavno in nevarno“ pot uspešno končal in mu je zagotavljal pokorščino in vdanost v imenu pokrajine, njemu izročene z najvišjo milostjo. Z veliko ljubeznivostjo se je zahvaljeval Leopoldus in razkladal namen svojega potovanja na Kranjsko.

Takoj po sprejemu je odrinil Volk Engelbreht zopet proti beli Ljubljani. Cesar pa je prenočil v Tržiču in ostal ondi do poldne 6. septembra. Nekoliko zategadelj, da se je odpočil, nekoliko pa tudi zategadelj, da je počakal svoje spremstvo, ki je bilo v soteskah zaostalo. Taki gospodje so tedaj potovali s spremstvom, podobnim trenu, ki ga ima v naših časih mala armada.

Dne 6. septembra opoldne je zapustil cesar Tržič in je v družbi z nadvojvodo Viljemom krenil proti starodavnemu Kranju. Ondi ga je pred mestnimi vrati pričakoval mestni sodnik z mestnim starešinstvom in mu slovesno izročil me-

stne ključe. Na obeh straneh ceste je stalo meščanstvo v orožju in streljajo iz težkih musket. Po mestnem ozidju so imeli topiče in z njimi so treskali, da se je zemlja tresla. In tu te je čakala tvoja bridka nesreča, gospod Miha Dienstmann.

Ta gospod je bil doktor obojnega prava in brez dvoma uk advokat ali kaj enakega. Moral je v vsako stvar vtakniti svoj nos. Tudi tisti dan ni mogel mirovati. Splezal je na mestno ozidje in se vmešal ondi med grmeče topiče. Srbeli so ga prsti in hotel je s svojo roko zapaliti top, ki ga je bil nabil Janez Gogola, mestni cerkovnik, po vseh pravih svoje umetnosti. Cerkovnik mu je branil, a kdo je še kdaj prepričal človeka, ki je doktor obojega prava! Gospod Miha Dienstmann je torej svoj topič zapalil, a le-tá se je razletel na drobne kose, ker so bili vanj natlačili preobilo smodnika. Tak droben kosce je trenil gospodu Dienstmannu v čelo, da je takoj na mestnem zidu mrtev obležal in da ni nikdar več gledal slovenske zemlje, v katero so ga bili poslali nemški roditelji.

Navzlic tej nezgodi pa ni utihnilo lojalno veselje Kranjčanov. Ker je Leopoldus prenočil v mestu, so mu proti noči napravili slovesno razsvetliavo in s Šmarjetne gore so pokale muskete in topovi, da je odmevalo po dolu kakor v najhujši nevihti.

Ali se je tedaj ponesrečil še kak Kranjčan, o tem nam ne pripoveduje letopisec ničesar. Vsekakor je to močoč, samo da se našemu Valvazorju ni videlo vredno pisati o liudeh, ki niso bili doktorji obojega prava. Sicer je pa znano, da gospod baron ni ljubil Kranjčanov, ki so ga s svojim ošabnim vedenjem razdražili in razkačili.

Iz Kranja se je odoeljal cesar drugo jutro proti Medvođam, kjer je obedel v škofovem gradu na Goričanah. Že v noči sta bila zapustila mesto taina svetnika knez Vaclav Lobkovic in Hanibal Goncaq in sta dospela v Ljubljano že prej kakor vladar na Goričane. Takoi po dohodu teh veljavnih dostojanstvenikov je dobil baron Janez Gothard z Brda ukaz, naj odidirja v cesarjevo taborišče, da zve,

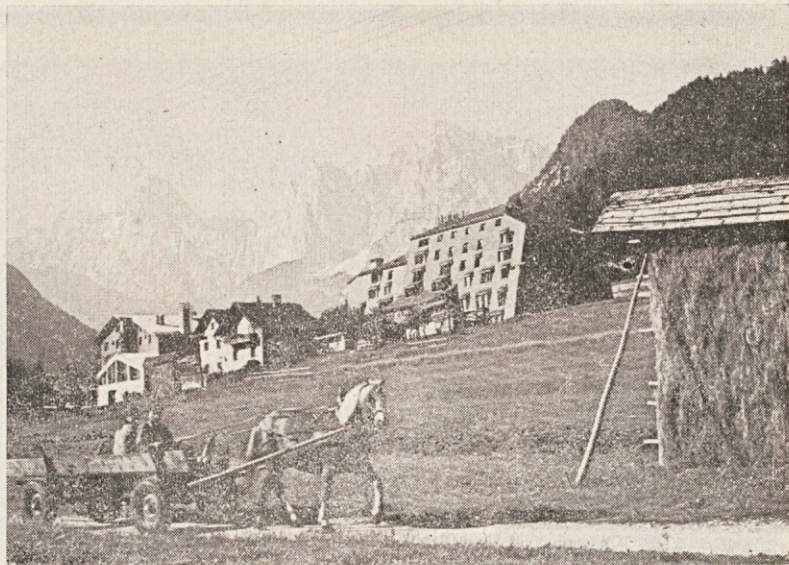
kdaj in kako hoče biti vladar sprejet.

Bila je vse to sama ceremonija, ker so visoki stanovi vedeli že mnogo prej, kdaj pride Leopoldus; in tudi to so vedeli, da ga imajo sprejeti z največjim bleskom, z največjo slavo. A vendar je moral Janez z Brda osedlati svojega vranca in v prahu oddirjati proti Goričanam. Vrnil se je pred poldnem in naznanil visokim deželnim stanovom, da dojde Leopoldus ob štirih popoldne in da je njegova cesarska volja, da ga slovesno sprejmejo na polju pred mestom. Sedaj je bilo vse jasno, sedaj so visoki deželni stanovi za gotovo vedeli, da imajo svojega vladarja slovesno sprejeti.

Takoj so se pričela zadevna dela. Pod šentviško vasjo sredi ljubljanskega polja — v bližini velike in krasne lipe — so postavili težaki deželnih stanov šotor in ga okrasili z deželnim grbom. Tla v tem šotoru so pognili z rdečim suknom in postavili vanj z rdečim žametom pregrnjeno mizo; tik mize pa dva stola: prvi — za cesarja — je bil prevlečen z rdečim žametom, drugi — za nadvojvodo Viljema — pa z rdečim atlasom. Z rdečo barvo naši visoki stanovi niso štedili, kakor pričuje ta popis cesarskega šotora, ki smo ga dobili — seve — tudi pri našem letopiscu.

Ob eni uri je bilo že vse mesto na nogah. Kar je bilo mestnega prebivalstva, je vse drlo na ljubljansko polje, ki se je iz dalje videlo kakor mravljistišče, živo in gomazeče. Gorenjsko cesto so obkroževale množice na levo in desno. Meščanov in poljedelcev je mrgolelo in lahko se da trdit, da je bilo tisti dan zbranega več kot tretjino prebivalstva Gorenjske po njivah med Šentvidom in Ljubljano. Hoteli so gledati svojega cesarja, prav tako kakor danes, če pride mogočni vladar na obisk k svojim vernim podložnikom.

Ob pol dveh se je prikazal iz šišenske vasi kirazirski polk. Tolpe ob cesti so ga sprejele z vzkliki strmenja. Bili so zares lepe osebe ti jezdec; sami zarjaveli obrazi in mnogo izmed njih je kazalo srage, ki so si jih bili pridobili v nemški tridesetletni vojni. Štel je polk

osem kompanij, a vodil ga je polkovnik Aricaga, ki je s svojim divjim pogledom posebno ugajal gorenjskim kmetom. Blizu cesarjevega šotora je zavil polk s ceste in se postavil na odkazani prostor.

Ob dveh je zapustil deželni glavar mesto, krasno oblečen in sedeč na ognjevitom konju. Okoli njega je bilo deželno plemstvo. Vsi so jezдили in bili nališpani kakor mlade neveste.

Volk Engelbreht pa je pripeljal s seboj tudi kranjsko viteštvo in to je še bolj vzbujalo začudenje in strmenje neolikane množice kakor Aricagovi jezdec. Ti kranjski vitezi so bili brez dvoma vredni občudovanja. Bilo jih je kakih 800 glav, v štirih kompanijah. Vsi so nosili na kasketah krasna peresa, okrog vrata kolarje iz jelenove kože in ob rami svilnate prepasnike. Tej izborni pehoti, ki je obsegala cvet kranjske aristokracije, je zapovedoval „obristlajtenant“ Janez Ljudevit baron Gall, vojak v pravem pomenu besede. Mož je bil zelo sloveč, kakor pravi naš letopisec, in to zategadelj, ker se je v nemški vojski odlikoval s srčnostjo in skušenostjo.

Kompanije kranjskega viteštva so kazale v opravi barve deželnih stanov: dve kompaniji sta nosili modra peresa na kasketah in modre prepasnike ob rami; pri drugih dveh je bilo vse to žolto. Tudi pri praporih so se kazale barve deželnih

V Kranjski gori.

stanov; dve kompaniji sta imeli prapore modro bele, drugi dve pa žolto bele. Da je vsa ta zmes barv napravljala pri tedanjem neoliknem okusu mnogo vtisa, ni treba posebej naglašati. Prav tako ni treba posebej naglašati, da so zbrane množice z burnimi vzkliki pozdravljale tolpo, katero je takrat pripeljal Janez Ljudevit Gall na šentviško polje.

Marsikak kmetič, katerega je bila radovednost prignala isti dan s pogorja na plan, je opazil pod žolto belo ali modro belo zastavo svojega graščaka ali pa vsaj njegovega vročekrvnega sina, pred katerim se je morda še bolj tresel kot pred samim očetom. Tak revež si je štel v veliko dolžnost, da je ta slovesni dan klical slavo svojemu krutemu nemškemu gospodarju in da mu je izkazoval vso le mogočo čast; to pa tembolj, ker je svojega gospoda opazoval v barvah in trakovih, prav tako, kakor je včasih nališpan in nabarvan oltar v pogorski cerkvi.

Naš letopisec nam je še celo zapisal imena tistih gospodov, ki so tedaj načelovali štirim kompanijam deželnega viteštva. Imenovali so jih „lajtenante“, kar se čuje prav moderno. Prav tako nam imenuje gospode, ki so tisti dan nosili prapore. Pod vodstvom ba-

dalje na 38. strani

naša lučka

KJE. KDO SPI

Sladkor spi v medu,
voda v ledu,
tok spi v žici,
ščeбет v ptici.
V roki, v čopiču, v barvi
slika spi,
a čas spi v uri,
kadar stoji.

Vonimir Balog

PRVI IZLET

Vrabcu in vrabčevki se je izlegel iz jajčeca sinek vrabček. Nekoga dne reče vrabec: „Zdaj pa zleti, dovolj si že velik!“ in pahne vrabčka iz gnezda in s strehe.

„Saj se bo ubil!“ se je prestrašila vrabčevka. A vrabček se ni ubil. Lepo je priplaval na tla. Tam se je drl na vso moč: „Ne bom se več vrnil, ne!“

Oče ga je nekaj časa poslušal, potem pa velel: „Sinček, takoj nazaj!“

„Ne! Ne grem!“ je vpil vrabček. „Zakaj pa ne, sinček zlati?“ je vprašala mati.

„Preveč sem se utrudil, ne morem. Kar pridita, pa me nesita nazaj!“

A tedaj je zagledal, kako se plazi k njemu črn maček. Tako se je prestrašil, da še zavpiti ni utegnil. Razprostrl je perutničke in že je bil pri starih v toplem gnezdu na strehi.

Tam ga je oče čavnil za kazen s kljunom po trmasti glavici, mati pa ga je potolažila s tolstim hroščem.

Josip Ribičič

LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Lutkovno gledališče je otroško gledališče, kjer na odru ne nastopajo žive osebe, temveč iz lesa, papirja in blaga narejeni ljudje in živali, ki jih z eno besedo imenujemo lutke.

Ročne lutke premikajo z rokami posebni igralci, skriti za odrom. Natikajo si jih na roke kot rokavice.

Druge lutke, pravimo jim marionete, navežejo igralci na tanke vrvice in jih skriti premikajo sem in tja.

Igralci tudi govore in pojejo namesto lutk in marionet, tako da se nam zdi, kakor da bi govorile lutke in marionete same.

MLIN

Deroča voda žene vodno kolo, kolo pa vrti velike kamnite valje

ali mlinске kamne, ki meljejo žito v moko. Zmleta moka z otrobi vred pada na tresoča se sita, ta ločijo belo moko od črne in izločijo otrobe.

Poleg vodnih mlinov imajo ponekod tudi mline, ki jih žene veter, imenujemo jih mlini na veter.

Veliko sodobnejši so valjni mlini, ki meljejo žito med valji in jih

božji otroci skrbijo za druge

Kdo vse ne more delati? Slepci, hromi, bolniki, ponesrečenci, lačni, nebolglijeni, otroci... Nekateri od njih ne morejo niti hoditi.

Vendar potrebujejo vsi ti prav tako kot zdravi hrano in pijačo, obleko in čevlje, toplo sobo in posteljo in še vse drugo. A kje naj to dobijo, če ne morejo delati in zaslužiti? Zanje morajo skrbeti vsi, ki so zdravi, tudi otroci.

Kako lahko pomaga majhen otrok slabotnemu?

Lahko na primer varuje dojenčka, se z njim igra, mu drži stekleničko, ga potolaži, če joče, ga popestuje... Za starega očeta in staro mamo ali bolnega sosedo poskrbi tako, da jim nosi hrano, pospravlja posteljo, se z njimi pogovarja, jim kaj zapoje... Za lačne otroke poskrbi tako, da se odpove čokoladi in sladoledu, za prihranjeni denar pa kupi zanje hrano in obleko.

Tudi v tem nam je dal zgled Jezus.

„Sosedovega strica že več dni nisem videla,“ je zaskrbljeno pripovedovala Marica mami. „Ali smem k njemu pogledat?“

„Le pojdi!“ je bila mama vesela svoje hčerke.

Marica je pohitela po stopni-

poganjajo parni stroji ali elektromotorji.

V davnih časih so drobili žito v ročnih mlinih ali žrmljah.

NAROD

V Sloveniji prebivamo Slovenci. Vsi govorimo slovenski jezik, kot so ga govorili že naši predniki. Imamo svoje šege in navade, že

cah do vrat, za katerimi je prebival stari sosed. Na trkanje je zaslišala le slaboten glas. Vstopila je.

V sobi je sedel stari sosed na postelji. Nogo in roko je imel povezano. Poleg njega je ležala bergla. V sobi je bilo lede-
no mrzlo.

„Dober dan, stric. Ali vas nič ne zebe?“ je pozdravila Marica.

„Pa še kako!“

„Zakaj pa ne zakurite?“

„Ne morem.“

„Kako da ne?“

„Padel sem. Nič si ne morem pomagati.“

„Ubogi ste. Tudi lačni ste najbrž,“ je rekla Marica, ko je zagledala prazen, nepomit krožnik na mizi.

Starček je žalostno prikimal.

„Nič ne bodite žalostni, brž bo boljšel!“ ga je Marica potolažila.

Potem je nanosila drv. Pomila je krožnik. Zrahljala mu je posteljo. Mamo je naprosila, da je zakurila peč. Sama je medtem stekla po mleko. Mama je mleko zavrela. Marica je prinesla starčku tudi kruha.

Vsak dan je potem zanj skrbela, da ni bil lačen in da ga ni zeblo. Počasi se mu je res zboljšalo.

„Marica, dobra si,“ jo je po-
božal stari sosed po laseh.
„Podobna si Jezusu. Bodi še
naprej dobra do vsakega človeka. S tem boš pokazala, da imaš tudi dobrega Boga rada.“

več kakor tisoč let živimo na istem ozemlju in smo si tu ustvarili skupno gospodarsko in kulturno življenje. Vse to nas združuje v ljudsko skupnost, ki jo imenujemo narod. Ker smo Slovenci, je to slovenski narod. Naša narodna zastava je belo-modro-redeča.

DOMACA SOLA

● Otroci spuščajo zmake. Tudi ti bi si ga rad naredil. Kakšen naj bi bil tak zmaj: lahek kot pero, svinčeno težak, aluminijast, bel, pisan, trikoten, ogromen, volnen, svetlo moder, papirnat, lahek, kvadraten, okrogel, železen, velik ko gora, steklen, oglat, sivozelen, slamnat, črn, velik, rdeč, majčken, majhen, štirioglat, lesen, ozek, svilen? Utemelji lastnosti, za katere si se odločil, in jih razporedi po snovi, barvi, velikosti, obliki in teži!

● Na igrišču so še drugi predmeti. Opiši njihove lastnosti (snov, velikost, obliko, barvo...): gugalnica, klopi, zvirala.

● Poišči nasprotno lastnosti in besedne zveze uporabi v stavkih: razigrani otroci, čist zrak, suho vreme, sončen dan, nežna barva, čiste roke, čista voda, ravna tla.

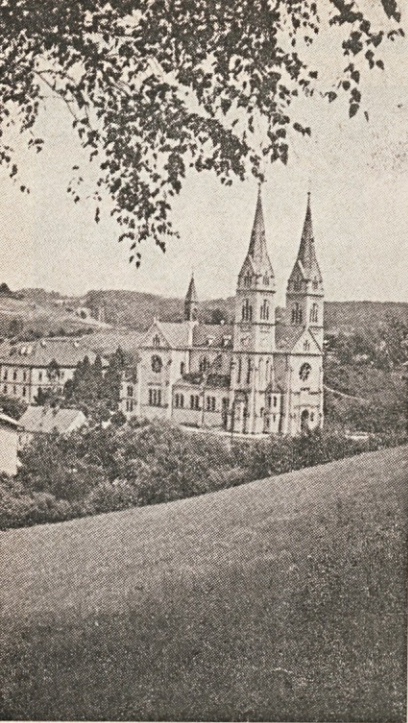
● Vsak izmed vas naj si izbere vlogo (osebo, žival ali predmet) in pove čim lepši stavek! Primer: Vsi se pritožujejo nad vetrom. Kostanjev list: „Po zraku me je vrtinčil in vrgel v lužo.“ Marelica: „Z veje me je odtrgal, da sem se skotalila po bregu.“ Metulj: ... Marjetica: ... Odlomljena veja: ... Strešna opeka: ...

UGANKA

Črno sonce
zlate žarke meče,
črno sonce
se za zlatim kreče.

(Sončnica)

**več
glav
več vé**

Brestanica, naselje blizu Krškega, slovenski Lurd.

janez sonce

nadaljevanje s str. 35

rona Galla so lajtenantovali: France Bernard baron Lichtenberg; Melhar Hasiber; Janez baron Prank in Ljudevit Valerij baron Barbo. Imena praporščakov nimajo za nas nikakega pomena, samo postransko naj omenimo, da je pri četrti kompaniji nosil prapor gospod *Julij Henrik Apfaltrer*, ime, ki nam Slovincem še sedaj včasih leži v kosteh.

Tudi baron Gall je s svojimi kompanijami blizu cesarjevega šotora krenil s ceste in je sredi polja zasedel tej pehoti odkazano mesto.

Koj za vitezi je pridirjala hrvaška konjenica iz mesta. Vodil jo je junak Simonović sam, ker je bil Herbert Turjaški prevzel nalog, pozdraviti cesarja s prvim ogovorom. Začudenje množice je ob teh jezdecih vzkipelo do vrhunca.

Naj pa je bila ta radovednost še tako vznemirjena, se je vendar pomirila v hipu, ko se je nuncij Caraffa, oblečen v purpur, prikazal

po prašni cesti izmed zadnjih hiš poštene šišenske vasi. Škof iz Averse je sedel navzlic svoji cerkveni službi visoko v sedlu in šele takrat je ukrotil svojega konja, ko je opazil ob poti klečečo množico, ki je pričakovala njegovega blagoslova. Imel je diplomatski, ostro risan obraz, kakor ga je zgodovina vseh časov opazovala pri papeževih nuncijih.

Z rahlim smehljamem je obstal pred cesarjevim šotorom, kjer so ga tudi gospodje in graščaki z veliko vdanostjo in pobožnostjo sprejeli. Prihitel je sam Janez Vajkard in mu pomagal s konja. Potem pa mu je z veliko ponižnostjo poljubil belo roko. Za njim je prihitela vsa druga družba in prav tako poljubljala to belo roko. Ko bi ti nemški gospodje mogli sedaj vstati iz slovenskih grobov, to bi se čudili nad svojimi potomci, ki so sedaj tako sovražni sveti veri in njenim pobožnim služabnikom.

Proti štirim se je prikazala prva težka in okorna karosa izmed hiš šentviške vasi. Pozdravljali so jo topovi na Ljubljanskem gradu, po mestu pa so zapeli zvonovi, da je vsakdo vedel, da je ravnokar stopil cesar Leopoldus na ljubljansko polje.

„Sedaj bodi pripravljen, brat Herbert!“ je izpregovoril Volk Engelbreht k bratu Herbertu, kateremu se je očitno poznalo, da ga teži ogovor, s katerim je imel pozdraviti Njega Veličanstvo.

„Rajši bi šel v turško bitko,“ je vzdihnil general. „kjer se koljejo glave in izgublja življenje. Vojak ni govornik in res ne vem, čemu nisi ti prevzel tega govora.“

„Jaz sem govoril v Tržiču,“ je dejal deželni glavar zavestno, „in povsod že tudi ne morem biti. Sicer je pa cesar Leopoldus tako milostljiv, da se ti bo takoj srce raztajalo in da ti bo sama tekla iz ust beseda vdanosti. Ojači se torej, moj hrabri general!“

„Kaj hočem! Sedaj tičim v pasti!“

Nato si je general obrisal potno čelo in v duhu še enkrat premlel svoj ogovor.

Takrat je dospela dolga vrsta cesarskih karoc do mesta, kjer si je postavil Aricaga svoje jezdece. Z rjovečim glasom jim je zapovedal, da so izkazali salut vladarju.

Prav tako je komandiral tudi baron Janez Ljudevit svojim kompanijam salut: zapele so trombe, začul se je doneči glas turškega bobna in globoko do zemlje so se povесili ponosni prapori.

Cesarski voz je obstal in Leopoldus je poklical oba poveljnika k sebi. Pridirjala sta od ene strani baron Gall, od druge pa Aricaga in tik voza poskakala s sedla in oddala konja cesarskim trabantom. Razoglava sta pristopila potem in z globokimi pokloni poljubila belo roko, ki jima jo je iz voza podalo Njegovo Veličanstvo.

„Trudno je vaše telo od nemške vojne sèm moj ljubi baron!“, je cesar ogovoril barona Galla z veliko milostjo. „Upajmo, da se boste odpočili pod našim vladarstvom, ker mir bomo ljubili bolj kot krvavo vojno. In tudi vam mora to ugajati, ker ste svoje življenje že tako prenapolnili s slavnimi deli, da nimate skoraj mesta za zopetno slavo.“

Od sreče je Janez Ljudevit okamenel. A preden je mogel kaj odgovoriti, se je obrnil Leopoldus k Aricagi.

„Častno znamenje nosite na svojem licu, polkovnik,“ in tu je pokazal na brazgotino, ki se je svetila Aricaga na črnkastem obrazu. „Veseli nas, da imamo tako zvestega in hrabrega služabnika.“

Nagnil je glavo in dvignil roko, da se je voz dalje odpeljal. Ta dva pa sta zopet sedla v sedlo.

„Tolike milosti! Bog nam ohrani takega vladarja dolgo let!“ je izpregovoril baron Janez Ljudevit.

„Za takega vladarja umreti na bojnem polju, to bi bila moja želja, gospod obristlajtenant,“ je Aricaga navdušeno dostavil.

Medtem je bila cesarska karoca dospela do šotora. Ondi je stopil cesar Leopoldus iz nje in najprej govoril nekaj besed s Caraffo, papeževim nuncijem. Potem pa je stopil v šotor in sedel na rdeči stol; tik njega je sedel nadvojvoda Viljem. Zopet so zagrmeli z grada topovi in množica je kričala svoj „naj živi!“

General Herbert se je približal cesarskemu stolu in z zgoraj omenjenim kratkim, a prijetnim ogovorom pozdravil vladarja kot „dečiča dežele“. Govoreči vojak je

napravljaj vtis okornosti in prav močno mu je bilo srce pod jeklenim oklepom. Ko je končal, se je spustil na kolena in kleče poljubil Leopoldu roko. Za njim so prišli na vrsto vsi visoki stanovi: eden za drugim so poljubljali cesarju roko. Leopoldu je bilo tedaj dobro dvajset let in njegov deviški obraz, na katerem ni bilo o bradi nikakega sledu, je kazal pravilne črte, da ga ni kazila čez mero debela spodnja ustnica, ki jo še danes lahko opazujemo na starih tolarjih z njegovo podobo. A navzlic svoji mladosti se je vedel tisti dan z vsem ponosom pravega vladarja in niti za trenutek ni opešal med težavno in brez dvoma tudi dolgočasno ceremonijo, ki se ji je moral podvreči, če je hotel še tisti dan dospeti v ljubljansko belo mesto.

Ko je bilo poljubljanje dovršeno, so zopet zadonele trombe in znova se je oglašal turški boben, v znamenje, da se ima pričeti slovesni vhod. Ker je imelo naše mesto šele pred kratkim v svoji sredi visokega Leopoldovega potomca in ker nam je še vsem dobro v spominu, kako je slovensko mesto v najnovejšem času sprejemalo svojega vladarja, ne bo brez zanimivosti, če opišemo Leopoldov vhod v naše mesto, ki se je vršil pred več kot dvesto leti in ne manj slovesno kot vhod potomca Franca Jožefa.

Preteklo je dobre pol ure, da se je uvrstil dolgi sprevod. Na čelu je jezdila kompanija izbranih karlovških plemičev, že večkrat omenjena telesna straža generala Herbarta. Zapovedoval ji je junak Simonovič, ki mu je bila dana prilika razkazovati vso svojo jezdarsko spretnost. Iz mesta je bil prijezdil na neosedlanem konju in ga sukal ter z ostrogami mučil, da je žival skakala in se vzpenjala na vse mogoče načine. Vse se mu je čudilo, ko je z junaško desnico krotil svojega vranca in mu neomahljivo sedel na širokem hrbtu. Sedaj, ko je bilo zopet v mesto odriniti, se je izkazal Krištof Simonovič za še večjega čarovnika: podil se je na konju stoječ (kakor umetni jezdec današnjega časa) pred tolpo svojih stražnikov in z eno roko brzdal konja, z drugo pa je sukal pet vatlov dolgo sulico in niti za trenutek ni izgubil ravnotežja, dasi je jezdil

po stezah, ki so bile tedaj v naši Ljubljani še mnogo slabše, kot so danes, in dasi je švigal kakor z loka izprožena puščica sedaj tja, sedaj sèm.

Ob cesti sta stala gorenjska kmetiča z rdečimi telesniki. Svetà sta poznala ravno toliko, kolikor ga je ležalo uro daleč okrog domače vasice.

„To ni krščanski človek,“ je dejal prvi bojazljivo, „ta mora biti s hudim čedem v zvezi.“

„Prav praviš. Bomo pa že spet slišali, da ga bodo kje na grmadi sežgali.“

Oba sta se prekrizala in s čudno grozo zrla za junakom, ki je konja neprestano naganjal in vihtel svojo sulico. Ko mu je pri tem divjem jezdarjenju žvenketala okrog vitkega telesa kriva turška sablja in so mu s kalpaka frfotala peresa, je bil zares precej grozovitega pogleda, in to tembolj, ker mu je okrog ram plapolala tigrasta kožuhovina. Prepričani smo, da jih je bilo tisti dan na ljubljanskem polju mnogo, ki so bili za trdno uverjeni, da je to čarovnik, ki ga bodo nekda trgali hudobni duhovi v peklenskem ognju.

Za tem čudnim jezdecem so peljali v sprevodu pet prav krasnih turških konj, pokritih z dragocnimi šabrakami. Za tem se je vrstila cela tolpa hrvaških jezdecov. Za Hrvati pa je vodil baron Janez Ljudevit svoje štiri kompanije kranjskega viteštva.

Za njim se je odprla dolga vrsta tako imenovanega cesarjevega spremstva, o katerem nam naš letopisec na drobno poroča. To spremstvo se je vrstilo takole: 1. dvorni furir nadvojvode Viljema; 2. dva konjska stražnika istega nadvojvode; 3. šestindvajset nadvojvodovih jezdnih konj, krasno pregrnjenih; 4. šest cesarskih „hačirjev“; 5. šestindvajset cesarskih jezdni konj, prav tako krasno pregrnjenih; 6. cesarjev dvorni furir s svojim hlapcem; 7. šest nadvojvodovih trobentačev; 8. ravno toliko cesarskih trobentačev; 9. cesarski vojni bobnar; 10. zopet šest cesarskih trobentačev; 11. cesarski in nadvojvodovi dvorni gospodje,

Notranjost cerkve v Brestanici.

grofje in baroni, katerim se je pridružilo tudi deželno plemstvo; 12. deželni glavar Volk Engelbreht in vicedom Friderik grof Attems, oba na konju, 13. nadvojvoda Viljem, na konju in okoli njega njegovi trabanti; 14. nadvojvodovi hačirji; 15. državni in podedinski pokrajini glasniki; 16. vicemarsal grof France Lamberg z golim mečem v roki; 17. sam cesar na konju s svojimi trabanti; 18. papežev nuncij; 19. cesarjevi in nadvojvodovi dvorni plemiči; 20. zopet šest cesarjevih trobentačev z bobnarjem; 21. vicedomnik cesarskih trabantov grof Oettingen; 22. cesarjevi hačirji; 23. štiriindvajset cesarjevih in nadvojvodovih karoc; 24. polkovnik Aricaga s svojimi kompanijami.

To je bil bleščeči sprevod, ki se je istega dne premikal proti našemu mestu. Lahko je umeti, da so mogli veliki gospodje tedaj prav počasi potovati, če niso hoteli kaj spremstva izgubiti, in da so morali se seboj vzeti marsikak cekin, če niso hoteli na potu od gladu poginiti.

bo še

mali oglasi

● JANKOVIČ, 17 rue de Belgrade, 54 Tucquegnieux, Francija, posreduje uradne prevode in prošnje. Pišite mu!

● PREVAJALSKA PISARNA v Münchnu uredi uradne prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8 München 50, Pfeilschifferstraße 21, telefon (089) - 14 13 702.

● PREVAJAM iz slovenščine v nemščino in obratno. Vse prevode sodno overovim. Prevode opravi hitro in poceni: MONIKA ZIBELNIK, Franz-Albert-Str. 12, 8000 München 50, tel. 812 30 59 — zvečer.

● KUCHARJA ali KUCHARICO iščemo za naš „Spezialitätenrestaurant“ v Freisingu pri Münchnu. Zaželen je Slovenec (Slovenka) iz Avstrije ali Nemčije, lahko tudi nemško govoreči Avstrijec (Avstrijka). — Pojasnila dobite od 1. oktobra po telefonu štev. 08161 — 3108.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik Vinco Levstik.

● Dragi rojaki! Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo.

Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Biesenstr. 30, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. Telefon 02103-23 62. Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● DVOSOBNO STANOVANJE, prtilično, 61 m², v Mariboru (Betnavska cesta), s centralno kurjavo, zgrajeno leta 1972, ugodno prodam. Avtobusna postaja oddaljena 50 m, samopostrežna trgovina pa 20 m. — Za pojasnila pišite na: Štefan Oblonšek, Schillstraße 40, D-89 Augsburg, BRD.

● Lastniško DVOSOBNO STANOVANJE v Mariboru (Goriška), s centralno kurjavo, takoj vseljivo, prodam. Avtobusna postaja oddaljena 20 m, samopostrežna trgovina 50 m. Cena po dogovoru. — Pojasnila daje: Štefan Oblonšek, Schillstraße 40, D-89 Augsburg, BRD.

● GARSONJERO, sončno, komfortno, v središču Maribora zamenjata verna starša (v pokoju) za enako ali tudi večjo v Ljubljani. Če je potrebno, sta pripravljena doplačati. Če bi bila cena primerna, sta pripravljena jo tudi kupiti. — Ponudbe sprejema: Viljem Kovač, Peter-Riharz-Str. 52/III, D-400 Düsseldorf, BRD.

● KMEČKO POSESTVO blizu Atomskih toplic (Podčetrtek) z visokopritlično hišo s centralno kurjavo, 100 m od asfaltirane ceste, v neposredni bližini pošte, trgovine in šole, zelo primerno za kakršnokoli obrtno dejavnost, zaradi bolezni za polovično ceno naprodaj. — Pojasnila daje: Greta Guček, Beguinenstr. 117, D-4140 Rheinhäusen, BRD; telefon 0208 — 64 09 76.

● Skoraj NOVO HIŠO v Mariboru, podkleteno, z garažo, telefonom in vrtom, prodam za 145.000 DM; tudi dve stanovanji z ločenima vhodom. — Pojasnila daje: Gospa Šauperl, Ipavčeva 20, YU-62000 Maribor, Jugoslavija.

PRIPOROČAMO VAM:

Aleksander Solženicyn
ODPRTO PISMO VODITELJEM SOJETSKE ZVEZE

Po znani mednarodni konferenci v Helsinkih, na kateri so med drugim razpravljali tudi o človekovih pravicah, slišimo in berem pogosto, kako so te zatirane po raznih državah z diktatorskim oziroma komunističnim režimom in o tako imenovanih disidentih (zlasti na Češkoslovaškem, v Sovjetski zvezi, na Poljskem itd.), ki svetovno javnost opozarjajo na te krivice.

Tudi znani ruski pisatelj Aleksander Solženicyn je postal žrtev sovjetskega komunističnega režima in je o svojih doživetjih in prenehanju trpljenja po sovjetskih ječah ter v izgnanstvu napisal zanimivo knjižno delo pod gornjim naslovom, katero naj bi prebral vsakdo, ki mu je na tem, da hoče vsaj nekoliko spoznati dejanski položaj političnih zapornikov v državah z diktatorskim režimom.

To majhno, priročno knjižico toplo priporočamo. Stane 35 šilingov oziroma 5 dolarjev. Pišite zanjo na naslov: Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt-Celovec.

pozor!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštah kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

seveda) razširiti krog sodelavcev: rezerve so še ogromne, če pomislimo na kader slovenskih univerzitetnih profesorjev po svetovnih univerzah in na pisatelje na Koroškem in Primorskem. Škoda, da se je zaradi notranjih sporov v SKA umaknilo to in ono kvalitetno pero! Ravno pri ustanovi s tako visokimi cilji, kot je SKA, bi morala biti sleherna ozkost samo po sebi umevno premagljiva.

Kljub brez dvoma izrednim težavam, s katerimi se mora SKA spoprijemati pri izdajanju MED-DOBJA, upamo in želimo, da gre pot v poživitev in novo rast revije.

GLAS SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina. Izide šestkrat na leto v dvojnih številkah. Naročnina 8 ZDA-dolarjev.

GLAS je glasilo *Slovenske kulturne akcije*. Zato je razumljivo, da zapisuje kroniko dela te organizacije (pod naslovi: *iz SKA, ustvarjalci SKA, kulturni večeri v Buenos Airesu*) in napoveduje in ocenjuje nove knjige te založbe ter objavlja izpiske iz njih. Vendar je GLAS le precej več, kot samo to. Vrsta rubrik iz nekaj zadnjih števil — bodisi da so prispevki izvirni, bodisi ponatisnjeni — kaže smer in bogastvo kotov, iz katerih resnico opazuje in zapisuje: *uvodnik, pesmi, proza, iz novih knjig, obletnice, srečanja, razgledi, premišljanja, zaupanje, zaznanja, s praga domovine, na rob...*

Kljub marsikateremu izvirnemu tako umetniškemu kot esejističnemu zapisu hoče GLAS predvsem biti opazovalec in zapisovalec življenja, seveda predvsem kulturnega in to slovenskega. Kot tak opravlja pomembno vlogo in jo opravlja kvalitetno. Gotovo pa bi mu ne bilo v škodo več informacij iz kulturnega dogajanja doma — česar se pa gotovo urednik sam najbolj zaveda

(pa seveda tudi teže razvozlanja tega problema).

Vsekakor kaže današnji slovenski trenutek tudi GLASU pot samo v eno smer: naprej in navzgor.

plašče

MAVRICA

Helidon Ljubljana, FLP 04-045/1-2

Gre za dve plošči polk in valčkov in štirih ljudskih pesmi tria Lojzeta Slaka in Fantov s Praprotna.

A — MAVRICA; V VINTGAR; ŠE VEDNO LEPA SI; LOVSKA POJEDINA; DOBER VEČER; NI SREBRNA IN NE ZLATA.

B — TA DRUŽBA NAJ ŽIVI!; MENI NI ZA BOGATIJU; LEPA SI, MLADOST; VSI NA PLES!; NA OBALI; KLOBUK POSTRANI NOSI. C — POZABI NA VSE!; NA SVIDENJE, PRIJATELJI!; ENA PTIČKA PRILETELA; ŽELIM SI; MOJ MUZIKANT; TAM ZA GORO.

D — VESELA HARMONIKA; NAVIHANKA; TRGATEV; SPOMINI SE BUDE; ENO DEKLE SEM IZBRAL; EJ, SKUŠNJAVE.

NAS STARI PTUJ

Helidon Ljubljana, LP 04-006

To ploščo valčkov in polk je posnel ansambel Toneta Kmetca (muzikalni kvintet, Ptujski kvartet, solistki).

A — NAŠ STARI PTUJ; PRIJAŠI DREVII!; POMLAD SE JE VRNILA; POZDRAV; DRAVSKA POLKA; JAZ IN TI.

B — OČKA, MOJ OČKA; NA ŠUMIKU; SIROTA; NEVESTI V SLOVO; V DALJNEM TUJEM SVETU; PROTI ROGAŠKI SLATINI.

KUPITE ROŽE

Helidon Ljubljana, FLP 04-007

To ploščo valčkov in polk je

posnel ansambel Mihe Dovžana (muzikalni trio, vokalni kvintet Gorenjci, solistka).

A — KUPITE ROŽE!; UJEMI ME; USPAVANKA BRATCU; ZA PEČJO; VRNI SE!; STOJI OB BREGU DEKLE.

B — SRNE; KO PO CESTI GREM; ZAPIHAJ MI VETRCI!; ŠOPEK CVE-TJA; V GOZDU; NE BOM SE MOŽILA.

radia

RADIO KÖLN:

Vsak dan od 15.30 do 16.00, ob nedeljah tudi od 9.00 do 9.35 (vedno na kratkih valovih 41 in 49 m).

Na sporedu so dnevne novice, politične razlage, razgovori, zanimivosti iz kulturnega in gospodarskega življenja.

Poleg tega imajo Slovenci v ZR Nemčiji možnost, da pošiljajo prek kölnskega radia domov voščila, pozdrave in glasbo po želji. Naslov: Deutsche Welle, (Südosteuropa-Redaktion), Postfach 100444, 5000 Köln 1.

RADIO VATIKAN:

Vsak dan ob 19.00 (na kratkih valovih 31,10; 41,38 in 48,47 m in na srednjem valu 196 m).

RADIO LONDON:

Vsak dan od 12.00 do 12.15 (na kratkih valovih 16, 19 in 25 m) in od 19.00 do 19.30 (na kratkih valovih 31, 41 in 49 m), ob nedeljah pa od 16.30 do 17.00 (na kratkih valovih 19, 25 in 31 m).

RADIO WASHINGTON (Glas Amerike):

Vsak dan ob 6.00 (na kratkih valovih 31, 41 in 49 m in na srednjem valu 251 m) in ob 7.15 (na kratkih valovih 31, 41 in 49 m).

Erscheinungsort: Klagenfurt

Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt

P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9 (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

Martin Belej, Enzenbach, 8112 Gratwein bei Graz. (Tel. 03124 - 23 59).

P. Štefan Kržišnik, Zisterzienser Stift, 6422 Stams, Tirol.

Ivan Tomažič, Albertgasse 48 („Korotan“), 1080 Wien VIII.

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad. Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisdén, 3630 Maasmechelen.

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, B-6001 Charleroi, Marchinelle.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1/361-80-68).

Jože Flis, 7 rue Gutenberg, 75015 Paris. (Tel. 577-69-93).

Stanislav Kavalár, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msrgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 8 Avenue Pauliani, 06000 Nice.

ITALIJA

Jure Rode, Collegio Pio Latino, Via Aurelia Antica 408, 00165 Roma.

NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstr. 43, Kolpinghaus, (Tel. 030-

785 30 91 do 93), in 1 Berlin, Kolonnenstr. 40. (Tel. 030-784 84 34).

Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Bausenhorststr. 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Pavel Uršič, 42 Oberhausen 11, Oskarstraße 29. (Tel. 0208 - 64 09 76 ali 64 11 72).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14 (Tel. 02129 - 13 92).

Mirko Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611-63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 2 85 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneckstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guil. Lambert laan 36, Eisdén, 3630 Maasmechelen, Belgie.

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Postfach 191, Seebacherstraße 15, 8052 Zürich.

(Tel. 01/50 31 32).

P. Angel Kralj, Kapuzinerkloster, 4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).